JONAS LIE

FAMILIEN PAA GILJE

DANSK UNGDOMSFORENING,
ST. PAUL, MINN.
224

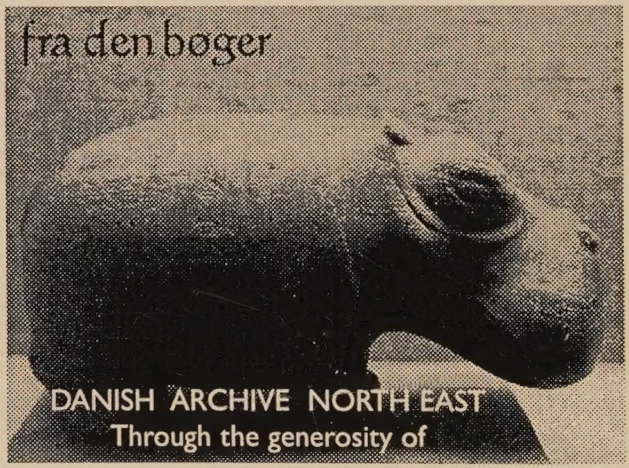

BENTSØGAARD

Hippopotamus in the Nationalmuseet/København

C. E. Bendemann

FAMILIEN PAA GILJE

JONAS LIE

BOKSTOREFORENINGEN
AF 1905

JONAS LIE

FAMILIEN PAA GILJE

ET INTERIØR FRA FIRTIAARENE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1907

Efter Fortællingens 4de Udgave (1903).

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

I.

Det var en klar, kold Eftermiddag oppe i Fjeldbygden. Luften laa frostblaa med lette Rosentinter over alle de skarpe Kanter, Skar og Toppe, der som en Række gigantiske Sneskavler Taarn i Taarn svimlede op imod Horisonten. Nedenunder klappede Bakker og Lider Bygden til med hvide Vægge, stedse trangere og trangere, nærmere og nærmere, altid mere stængende.

Sneen var kommet sent det Aar, men laa til Gjengjæld nu, Julemaaneden gik ind, saa tung paa Furu og Gran, at den bøiede baade Bar og Kvist. Bjerkelundene stod til Livet i Sneen; Bygdens smaa skiffertækkede Husklynger laa halvt nedgravede med Fonner tyngende over Tagene. Indgangene til Gaardstunene var dybe opmaagede Hulveie, hvoraf Grinde- og Gjerdestolper stak op hist og her som sunkne Baadmaster.

Sneplogen var nylig gaat i Kongeveien, og oppe paa Kompagnichefsgaardens bratte, røde Teglstenstag holdt man paa at skufle ned de store, frosne Skavler, der hang faretruende udover Tagrenden.

Chefsgaarden laa særlig fremragende i Bygden. Den var rødmalet og reglementmæssig optømret som

de fleste af den Slags endnu for en Menneskealder tilbage.

Over det nedføgne Havestakit laa Skaren med Spor af Kjælkemeier og Ski næsten lige opunder Vinduskarmen og smaarøg i Nordensnoen der ude i Solen.

Det var den samme kolde, leie Nordentræk, som, hvergang Gangdøren gik op, ogsaa bragte Kjøkkendøren indenfor til at gjøre det samme, og, om den ikke lukkedes igjen, snart efter ogsaa en eller anden Dør ovenpaa, — og saa Kapteinen til at fare rød og hidsig ned fra Kontoret og forhøre og dominere over hele Huset om, hvem der havde gaat der først, og hvem der havde gaat der sidst. Han kunde aldrig begribe, hvorfor de ikke holdt Døren igjen, skjønt Tingen var den allerbegribeligste af Verden, — at Laasen var gammel og glippende, og at Kapteinen aldrig vilde koste Smed paa en ny.

Nede i Stuen paa en Plads mellem Sofaen og Ovnen sad Kapteinsfruen i en gammel brun Værkenskjole og syede. Det var en høi, stiv Skikkelse med et udpræget, men magert, fortørket Ansigt, Minen for nærværende bekymringsfuldt optaget af et intrikat Studium, — Muligheden af atter at faa sat en ny, holdbar Lap i Finalen paa Jørgens Bukser. De var altid bundløse næsten til at fortvile over.

Hun havde bare taget sig Tid til det et Øjeblik, medens Jæger var oppe paa Kontoret og Børnene henne paa Postaabneriet; thi i Huset gik hun den lange Dag som en Hest i en Lermølle.

Det med Perlemor og forskjellige kostbare Træsorter indlagte Mahogni Sybord, som stod opslaaet foran hende, maatte være et Familiearvestykke. Det erindrede i sin gammeldags Affalmethed lidt om hende

selv og passede ialfald aldeles ikke hverken til den høiryggede, skrøbelige med Messingspiger beslaaede Skindlænestol, hvori hun sad, eller til den lange med grønt Værken betrukne Birketræs Sofa, der stod som et ensomt øde Land henne ved Væggen og ligesom saa længselsfuldt over til det brune, smale Klaffebord, der stod med nedslagne Vinger ligesaa ensomt og forladt mellem begge Vinduer.

Den brune Kasse med de fire rette Ben henne paa den nederste Væg med en Stabel af Papirer, Bøger, Huer og Kikkerten ovenpaa var et gammelt Klaver, som Fruen med megen Møie havde faat transporteret op til Fjeldbygden af sit Hjems Efterladenskaber, og hvorpaa hun trolig havde indøvet med Børnene de samme Stykker, som hun selv havde lært.

Den uhyre Dagligstue med de nøgne Bjelkevægge, det umalede sandstrøede Gulv og de smaa Ruder med korte i Midten opfæstede Gardiner var nedover sin Længde høist glissent møbleret. Der var en halv Mil fra Stol til Stol og helt igjennem landsens tarveligt, saaledes som Embedsmændene kunde have det oppe i Fjeldbygden endnu i Firtiaarene. Midt paa den indre Væg, foran den store hvide Brandmur, ragede den gammeldags Ovn med Næs Jernværks Stempel og de knastede Vedkubber under frem i Værelset som en vældig Jætte. Der skulde heller intet mindre end en saadan Jernmasse til for at magte at opvarme Stuen, og i Chefsgaardsskogen var der nok af Ved.

Fruen havde endelig med Opgivelse af alle finere Udveie for Permissionerne anlagt en mægtig alt overdækkende Lap og syede nu ivrigt. Eftermiddagssolen spillede endnu svag bleggul i Vinduskarmen. Der var saa stille i Stuen, at hendes Bevægelser ved Sømmen

næsten blev hørlige, og en Snelle, som faldt ned, gav ligesom Ekko.

Med ét rettede hun sig som en Militær ved en Appel og gav Agt. Hun hørte sin Mands rappe, tunge Trin knage i Trappen.

Var det nu Gangdøren igjen?

Kaptein Jæger, en rød, rund og fed Mand i luvslidt Uniformsfrakke kom hastig pustende ind med den endnu vaade Gaasepen i Munden; han gik lige hen til Vinduet.

Fruen syede blot hastigere, hun vilde nytte Tiden og tillige klogelig indtage Defensiven mod, hvad der kunde komme.

Han aandede paa den frosne Rude for at forstørre dens gjennemsigtige Del.

„Du skal se, der er noget med Posten! Ungerne springer omkap dernede i Vejen, — de løber fra Jørgen med Kjælken."

Synaalen gik kun endnu hastigere.

„Nej, hvor de render! ... Thinka og Thea. — Men Inger-Johanna! kom hid, Ma, og se, hvor hun sætter Foden for sig. Er det ikke som hun danser? Nu vil hun bare være den første hidind, og saa blir hun den første, det skal jeg love Dig for. Det er ikke Løgn, naar jeg siger Dig, at den Jentungen er vakker, Ma! — det ser de alle ... Ne—i, kom bare og se, hvordan hun kniber sig frem foran Thinka. Saa kom da, Ma!"

Men „Ma" rokkede sig ikke. Naalen gik med forceret nervøs Hast. Kapteinsfruen syede omkap med Begivenheden; det var dog muligt, at hun kunde faa det sidste af Lappen færdigt, inden de kom, og retnu

gik Solen bort bag Fjeldkammen; det var kort Dag, den gav dem deroppe.

Trappen udenfor blev taget i to tre Trin, og Døren gik op.

Ganske rigtig — Inger-Johanna!

Hun fo'r ind med ophægtet, tilsnet Kaabe. Kysebaandet havde hun knyttet op underveis i Trappen, saa det viltre, sorte Haar faldt hulter til bulter frem i det varme Ansigt. De blommede Valdersvanter kastede hun aandpusten fra sig hen paa Stolen. Hun stod et Øieblik, før hun kunde vinde Stemme, strøg Haaret indunder Kysen og udstødte:

„Forbudsseddel om Skyds nede paa Stationen for Kaptein Rønnow og Løitnant Mein! Hesten skal møde her paa Gilje Klokken seks imorgen tidlig, staar der. De kommer hid!"

„Rønnow ... Ma!" brølede Kapteinen overrasket; det var en af hans Ungdomskammerater.

Nu stormede ogsaa de andre ind med Efterretningen.

Fruens blege markerede Ansigt med det glatte sorte Haar i Tunger nedover Kinden foran Kappen fik noget fortænkt, urolig bekymret ... Skulde det gaa ud over Kalvestegen, hun havde reserveret til Provsten, eller Grisen? — den sidste var kjøbt fra Nordbygden og var forfærdelig mager. ...

„Saa, saa, — Du skal se, de vil have ham ind til Stockholm," vedblev Kapteinen eftertænksomt trommende i Vindusposten, — „kanske Adjutant ... Nei de lader nok ikke den Kar blive forliggende der vesterpaa ...

Véd Du hvad, Ma! jeg har tænkt noget sligt, helt siden Prinsen gav sig saa af med ham paa Moen.

Jeg sagde det ogsaa til ham: „De Skrønerne dine, Rønnow, gjør din Lykke; — men vogt Dig for Generalen, han kjender Ulla!“ „Aa pyt, det gli'er ned som Hestefo'r,“ mente han. Og det ser ud til det, — yngste Kaptein!“

„Prinsen!“ ... Fruen var netop blevet færdig med Permissionerne og reiste sig hastig. Hendes leverbrune, lidt krumnæsede, magre Ansigt fik et resolut Udtryk, — hun bestemte sig for Gjødkalven.

„Inger-Johanna, pas paa, at Far tar Søndagsparykken paa,“ udbrød hun ilfærdigt og skyndte sig ud i Kjøkkenet.

— Storstuovnen stod snart fuldpakket og glødende. Den var ikke benyttet, siden den ivaares var pudset og smurt med Isensværte, og osede nu, saa at man maatte sætte op Døre og Vinduer ud til de sytten Graders Kulde.

„Stor-Ola Dreng“ havde travlt med at bære Ekstrafanger med lang Skived ind i Kjøkkenet og bagefter med at behandle Kapteinens gamle Uniformsfrakke med Sne paa Børsten ude ved Bislaget; — det skulde ikke se ud, som han havde pyntet sig.

Gjæsteværelset gjordes istand med opslagne Senge og Ifyren ligervis, saa det kneppede i den tynde Ovn, og Fluerne pludselig vaagnede og summede under Taget, medens Panelet brunedes udenfor Brandmuren og lugtede Maling. Jørgen kjæmmedes med Vand i Haaret, Smaapigerne skiftede Forklæder, til de skulde ned at hilse, og sattes saa til at lave op Fidibusser til Spillebordet.

Man speidede ud, saalænge Skumringen blot tillod det, baade fra Over- og Underetagen, medens Stor-

Ola dernede med Topluen maagede op Sneveien foran Indkjørselen og Trappen.

Og nu, det var blevet mørkt, lyttede Børnene med bankende Hjerter efter den svageste Lyd nede fra Veien. Al deres Tanke og Længsel stod kun ud mod den fremmede fjerne Verden, der saa sjelden besøgte dem, men hvorfra de hørte meget, der klang stort og eventyrligt.

Der er Bjælderne!

Men nei, Thinka tog aldeles fejl ...

Man var alt paa det rene med det Faktum, da Inger-Johanna, der stod henne i Mørket ved et Vindu, som hun holdt paa Klem, udbrød:

„Men der er de!"

Ganske rigtig. De kunde høre Dombjælderne, efter som Hesten rykkevis tog i og arbeidede sig opover Giljebakkerne.

Gangdøren blev lukket op, og Stor-Ola stod ved Trappen med Staldlygten med Talgstumpen i, færdig til at modtage dem.

Endnu en Venten, og Bjælderne klang med ét lydeligt henne i Veien bag Vedskjulet ... Nu hørte de Frosten gnisse og knirke under Slædemeierne.

Kapteinen satte Lysestagen paa Bordet i Gangen, hvis Gulv var nyskuret, vaadt og strøt med Ener. Han gik ud paa Trappen, medens Børnene, Hoved ved Hoved, gløttede ud af Kjøkkendøren og hindrede Pasop, der knurrede og bar sig bagom dem, fra at storme ud og gjø.

„God Kvæld, Rønnow! ... God Kvæld, Hr. Løjtnant! — velkommen til Gilje!" lød hans kraftige, oprømte Stemme, idet den Akedoning, der paa sidste Skifte var beæret med Navn af Bredslæde, svingede

ind paa Gaardspladsen og hen til Trappen. „I er fint kjørende, ser jeg!“

„Hundekoldt, Peter! ... Hundekoldt, Peter,“ svarte det fra den høie Peltsskikkelse, der slap Tougtømmerne og nu noget stiv i sine Bevægelser steg ud af Slæden, medens Hesten svedig rystede sig i Sælen, saa det skraldede i Dombjælderne. „Jeg tror, vi er bundfrosne. Og saa vilde den lille Rotte, vi har til Hest, ikke gaa ... Det er en Grævlingehund, de har spændt for til at grave os igjennem Snefonnerne. — God Dag, Peter! det skal være godt at komme ind hos Dig — Staar til?“ endte han oppe i Trappen, rystende Kapteinens Haand. „Tag ind Flaskefodret, Løitnant!“

Medens de to Herrer fik Peltse og Reisestøvler trukne af i Gangen og afgjorde Skydsbetalingen, og Stor-Ola bar Kufferten op paa Gjæsteværelset, udbredte der sig inde fra Stuen en Duft af Kongerøgelse, der med ét bragte Kaptein Rønnows Kavallerinstinkt til at huske paa Fruen, hvem han i Gjensynets Glæde med sin gamle Kammerat hidtil havde glemt. Hans store statelige Skikkelse standsede foran Døren og rettede paa Halsbindet:

„Ser jeg nogenlunde ud, Peter? — saa jeg anstændigen kan staa frem for din Frue,“ han fo'r med Haanden gjennem det sorte, krøllede Haar.

„Javist, javist, vakker nok ... Pokkers staut Kar, Løitnant! Værsaagod mine Herrer.“

„Kaptein Rønnow og Løitnant Mein, Ma!“ sagde han, idet han aabnede Døren.

Fruen reiste sig fra sin Plads ved Bordet, hvor hun nu sad med et smukt hvidt Strikketøi. Hun hilsede saa hjertelig, som hendes stive Skikkelse tillod,

paa Kaptein Rønnow og noget let mønstrende paa Løitnanten. Det var Stiftamtmandens Søster, som der „gjordes Salaam" for, som Kaptein Rønnow bagefter udtrykte sig ... gammel stor Familie.

Fruen forsvandt lidt efter i Husligheden for at „skaffe dem noget til Aftens".

Kaptein Rønnow gned Hænderne efter Kulden, svang sig om sit ene Ben paa Gulvet, stillede sig saa med Ryggen mod Ovnen:

„Jeg siger Dig, vi er bundfrosne, Peter ... men ... aa Løitnant tag ind Flaskefodret!"

Da Løitnant Mein kom ind igjen, tog Rønnow en med Etikette forsynet, forseglet Flaske og holdt den svingende efter Halsen hen imod ham:

„Ser Du den, Peter Jæger! Se rigtig paa den, — og bliv rørt over en Kammerat. Ægte Arak fra Atschin i For-, i Bag-, i Øst- eller Vestindien. Jeg overrækker Dig den herved. Maatte den smelte dit Hjerte, Peter Jæger!"

„Varmt Vand og Sukker, Ma!" raabte Kapteinen ud i Kjøkkenet, „saa skal vi snart kjende, om Du blot vil trække os enfoldige Landsfolk op med Historier. Og saa Whistbordet frem, til vi faar Aftensmad, — vi faar gjøre den trekantet med Blindemand."

„Brrr ... rrr ... poz blitz! hvad er det for Stof, Du har i Tobaksdaasen, Jæger?" udbrød Rønnow, der var henne og stoppede en Pibe. „Pulver, Nysepulver, tror jeg! Lugt, Løitnant! — det maa være noget Ormekrudt fra Barnekammeret."

„Tidemands Trekroner, Far! Vi taaler ikke jers Bladtobak og Virginia heroppe i Fjeldbygderne," lød det fra Jæger, der slog op og ordnede Spillebordet. „Tag bare ved Siden af under Blylaaget, der finder

Du karvet Bladtobak, Bremerblade saa svarte og saucede, som Du vil have dem. Heroppe er det bare Bukken, vi kan byde den Slags, — og saa Folk, som kommer fra Bergenskanten; der bruger de stærk Tobak til at tørke paa Regnskodden med."

Døren gik op, og Husets tre Smaapiger samt deres lille Broder kom ind bærende Brættet med Glassene og Muggen med det varme Vand, hvilket Arbeide de syntes at have fordelt mellem sig efter Reglerne for Processionen i Hertugen af Marlboroughs Ligbegjængelse, hvor, som bekjendt, den fjerde bar ingenting.

Den høie blonde Kathinka gik i Spidsen med Brættet og Glassene med klirrende Theskeer i. Hun prøvede det Kunststykke at neie og hilse, medens hun bar Brættet, og blev brændende rød, da det holdt paa at gaa galt, og Løitnanten maatte række Haanden ud for at støtte paa.

Han blev straks opmærksom paa den næstældste mørkblikkede med de lange Øienfrynser, der kom med den rygende Vandmugge paa en Tallerken, medens den yngste, Thea, holdt sig lige efter hende med Sukkerskaalen.

„Men, kjære Peter Jæger!" udbrød Rønnow overrasket ved Synet af Vennens næsten voksne Døttre, „naar har Du lagt Dig til alt dette? Du skrev engang om nogle Smaapiger, og en Gut, som skulde døbes."

Idetsamme kom Jørgen meget resolut spankulerende frem over Gulvet og bukkede efter bedste Evne, idet han tog til sin stride gule Lug som en Hue.

„Hvad heder Du?"

„Jørgen Winnecken von Zittow Jæger."

„Det var svært! Du er vel en hel Fjeldgut, Du?

Lad mig se, om Du kan spænde saa høit som dit eget Navn."

„Nei, men som min egen Hue," svarede Jørgen, han gik tilbage paa Gulvet og gjorde et Rundkast.

„Resolut Kar den Jørgen!" — og dermed havde Jørgen produceret sig, han traadte tilbage i Ubemærketheden. Men medens Herrerne tillavede Arakpunschen henne ved Klaffebordet, holdt han Øinene uafladelig fæstede paa Løitnant Mein. Det var dennes sorte over Læberne retskaarne Knebelsbarter, som han syntes lignede saa et Bidsel, de ikke havde faat rigtig ind i Munden paa ham.

„Aa hør, min Pige," vendte Rønnow sig til den af Døttrene, der stod ved Siden af ham, medens han rørte Sukkeret ud i det dampende Glas, „hvad heder Du?" ...

„Inger-Johanna!"

„Ja hør nu" ... han talte uden at se paa andet end den Arm, han anmodende rørte ved. „Aa hør, min lille Inger-Johanna! i Brystlommen paa min Pelts derude i Gangen ligger to Citroner, — jeg trode ikke, den Frugt voksede her oppe i Fjeldbygden, Peter, — to Citroner" ...

„Nei jeg! Maa jeg bede, jeg!" fløi Løitnanten galant til.

Kaptein Rønnow saa forundret op. Den mørke, magre Pige i den uafvoksede Kjole, der slængte hende kort om Benene, og de tre svulmende svære, for Leiligheden haardt krumflettede sorte Ankertoug nedover Ryggen, stod nu lige i Lyset foran ham. Halsen stak fintformet og blændende frisk af mod den lidt nedskaarne blaa Værkenskjole og bar Hovedet stolt op ligesom med en liden svaneagtig Bøining.

Kapteinen begreb med ét, hvorfor Løitnanten var saa paafærde.

„Bomber og Granater, Peter!“ udbrød han.

„Hører Du det, Ma!“ gryntede Kapteinen lunt.

„Her paa Bondebygden vokser Børnene desværre op uden andre Manerer end dem, de lærer af Tjenestefolkene,“ sukkede Fruen ... „Staa ikke sammensunken i Ryggen, Thinka, — ret Dig!“

Thinka rettede sin lange, opløbne, blonde Skikkelse og forsøgte et Smil. Hun havde den vanskelige Opgave at skjule et Plaster paa den ene Side af Hagen, fra hun iforgaars faldt ned gjennem Kjælderlemmen i Kjøkkenet.

Snart sad de tre Herrer hyggelig ved Kortene dampende af hver sin Pibe og med et varmt Glas Arakpunsch ved Siden. To støbte Talglys i høie Messingstager stod paa Spillebordet og to henne paa Klaffebordet; de lyste akkurat saa meget, at man saa Almanaken, der hang i en Hyssing ned fra Spigeren under Spejlet, og en Del af Fruens høie Skikkelse og Ansigt, medens hun sad i den strimlede Kappe og strikkede.

Indover Værelsets Dunkelhed skjelnedes neppe de borteste Stole henne ved Ovnen og Kjøkkendøren, fra hvilken der af og til lød Sus af Stegebrasen.

„Tre Træk, saa sandt jeg lever, ... tre Træk, — og paa de Kort!“ udbrød Kaptein Rønnow, ivrig i Spillet.

„Tak ... Ta—ak!“ vendte han sig til Inger-Johanna, der kom med en tændt Fidibus til hans udgaaede Pibe. „T-a-k!“ — · vedblev han dragende Røgen til sig og dampende, hans mønstrende Øie blev atter hængende ved hende. Udtrykket var saa levende; de store, mørke Øine gik frem og tilbage under Øien-

frynserne som dunkle Draaber, medens hun stod og fulgte Kortene.

„Hvad heder Du nu igjen, min Pige?“ spurgte han distrait.

„Inger-Johanna!“ gjentog hun med et vist Lune; hun undgik at se paa ham.

„Javist, Javist!“

„Naa, saa det er mig, som skal give. ... Deres Datter sætter mig Fluer i Ho'det, Frue! Jeg faar Lyst til at tage hende med mig ned til Kristiania til Stiftamtmandinden og vise hende frem. Vi skulde gjøre rasende Lykke, det er jeg vis paa.

... Naa endelig, rigtig git. — Spil ud!“

Med Haanden paa Faderens Stoleryg stirrede Inger-Johanna ufravendt ned i Kortene; men hendes Ansigt havde et forhøiet Skjær.

Rønnows Blik streifede hende fra Siden.

„Et Syn for Guder ... et Syn for Guder!“ udbrød han og slog de Kort, han just havde ordnet, sammen med den høire Haand og kastede dem paa Bordet.

„Jeg mener naturligvis, hvorledes Løitnanten haandterer Blindemanden ... De forstaar, Frue!“ nikkede han med Betydning. „Bikkedød, Peter, det var et Kort at spille ud!“

„Her skal Du se, hvad jeg mener,“ tog han i ...

„Trumf, Trumf, Trumf, Trumf!“

Han satte ivrig fire gode Kløvere i Bordet efter hverandre uden at oppebie, at der fulgtes paa.

Fruens Mine, som hun sad der og hørte sine inderste Tanker repetere saa unbefangent, var ubevægelig lukket; hun sagde noget ligegyldig hen:

„Det er paatide, Børn, I siger Godnat; det er over Sengetid. Sig smukt Godnat til Herrerne.“

Befalingen fo'r over deres Miner som en Skuffelse; men der var ikke Tale om andet end beskedent at adlyde, og de gik rundt om Bordet og neiede og tog Kapteinen og Løitnanten i Haand.

Det sidste, Jørgen lagde Mærke til, var, at Løitnanten dreiede sig, strakte Halsen og gabte ligesom „Svarten", da de gik ud.

Fruen rettede sig med Strikketøiet:

„De kom jo i sin Tid til min Broder Stiftamtmandens, Kaptein Rønnow," anspillede hun. „De er barnløse Folk, som kan føre et gjæstfrit Hus. De gjør dem vel ogsaa en Visit nu?"

„Om jeg gjør, Frue? At undlade det vilde være en Forbrydelse! — I har nu vel tænkt at sende nogen af Døttrene derind? Stiftamtmandinden er den, som forstaar at føre en ung Dame ind i Verden, og jers Inger-Johanna!" ...

Fruen svarede langsomt med Vægt; der kom noget af en undertrykt Bitterhed op i hende:

„Det vilde være en altfor uventet Lykke; — men vel mere end vi afsides Landsfolk kan vente af vor store, fornemme Svigerinde. Smaa Forholde gjør desværre smaa Folk, store skulde gjøre dem anderledes. Min Broder har gjort hende til en lykkelig Kone."

„Top! vil I tillade en gammel Ven at virke lidt for Eders indtagende lille Inger?" udbrød Kaptein Rønnow.

„Jeg tænker, Ma vil takke Dig! Hvad Gitta? — saa har Du en Knag at hægte nogen af dem paa. Det skal forresten ikke være fra nogen af os to, at Inger-Johanna har taget Skjønheden i Arv, Ma!" kræmtede Kaptein Jæger afledende sin Hustrus straffende Blik; „men der er Race i hende baade paa Fars og Mors-

siden. Hendes Oldemoder blev giftet op til Norge af den danske Dronning, fordi hun var for vakker der ved Hoffet, — det var din Bedstemoder, Ma! Frøken von ...“

„Men kjære Jæger!“ bad Fruen.

„Pyt, Ma — der er strøt mange Aars Sand over de Ting.“

Da Spillet igjen var kommet igang, gik Fruen med Strikketøiet hen til Spillebordet, pudsede først det ene Lys og saa det andet, bøiede sig nedover sin Mand og hviskede noget.

Kapteinen saa temmelig overrasket op:

„Ja—vist, Ma? — Javist! — — Min Kamel for din Drommedar, sagde Per Vangensten, da han byttede sin gamle spattede Hest med Mamens Blodsføl, ... kommer Du med din Arak fra Holland og Bagindien, saa sætter jeg min Rødvin direkte fra Frankrig imod, — ægte Bordeaux, hjemført og tappet lige af Oksehovedet! Det var netop to Dusin, Stiftamtmanden sendte os op med Fragtelæsset den Høst, Jørgen blev døbt ...

De to øverste til venstre, Ma! — Det er bedst, Du tager Marit med Dig ned med Lygten ... Saa kan Du fortælle Stiftamtmandinden, at vi drak hendes Skaal heroppe mellem Snefonnerne, Rønnow.“

„Ja, hun er saare tilgjængelig for den Slags, Peter Jæger!“

— Da Fruen igjen kom ind, bar hun den stive Damaskes Dug paa Armen og fulgtes af en Pige, som skulde være hende behjælpelig med at flytte Klaffebordet frem paa Gulvet.

Der skulde dækkes og Spillebordet forflyttes over Gangen ind i Storstuen, hvor der nu var blevet varmt.

„Kan Du ikke vente, Ma, til Rubberen er ude?“

Ma svarede ikke; men man følte fuldstændig Trykket af hendes Taushed; det gjaldt hendes Ære, Kalvestegen.

Og der spilledes tyst videre med et Slags rasende Damphast.

Endelig udbrød Kapteinen, da Ma fremdeles stod ubevægelig med Dugen midt paa Gulvet:

„Naa, naa, saa faar vi afsted, Rønnow!“ — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

I Sovekammeret ovenpaa hamrede og bankede utaalmodige Hjerter.

Medens Jørgen sov ind med Billedet af sin Løitnant, der gabte lig Svarten, naar den kom ud i Dagen af Stalddøren, og efterat Torbjørg havde slukket Lyset, listede Søstrene sig ud i den store, kolde, mørke Gang. Der stod de alle tre lænede udover Rækværket og stirrede ned paa Peltsene med Skjærfene, som hang paa Bjælkevæggen, og paa Kjøresvøben og de to Sabelhylstre og Flaskefodret, der døsig oplystes af Staldlygten paa Gangbordet.

De kjendte Stegeduften stige op, appetitlig og varm, og saa, hvorledes Gjæsterne gik med hver sit Punscheglas i Haanden og med blaffende Lys over Gangen ind i Storstuen.

De hørte Udslagsbordet slaaes ud og dækkes og opfangede siden Lyden af Klinken med Glasse, Latter og høirøstede Stemmer.

Hver Lyd dernede blev udlagt, hver Ordstump digtede sig til noget for deres tørstige Fantasi ...

De stod der i Kulden, indtil de huttrede og hakkede med Tænderne, og deres Lemmer skalv mod Træ-

værket, saa at de maatte ind i Sengen igjen og tine sig op . . .

De hørte, hvorledes Stolene larmede, da man endelig brød op fra Bordet, og de maatte ud paa Gangen igjen, Thinka og Inger-Johanna. — Thea sov. Det hjalp noget, naar de satte Fødderne op paa den underste Række af Gelænderet, eller hang sig over det med Benene trukne op under sig.

Thinka holdt ud, fordi Inger-Johanna holdt ud; men tilslut maatte ogsaa hun give tabt; hun kjendte ikke sine Ben mere. Og nu hang Inger-Johanna der alene udover Rækværket . . .

En vis lummer, sammenfrosset Punsch- og Tobaksduft steg op igjennem Trappen i Kulden, og, for hver Gang Døren dernede aabnedes og viste det matte, røgblaa Lysskjær inde i Storstuen, kunde hun høre Officersnavne, Stumper af Latter, af voldsomt paastaaelige Forsikkringer, af tordnende Bedyrelser ved alle mulige og umulige over- og underjordiske Magter, og derimellem Faderens oprømte Stemme, — alt hakkevis afklippet, for hver Gang Stuedøren atter faldt i . . .

Da Inger-Johanna kom i Seng igjen, laa hun og tænkte paa, at Kaptein Rønnow havde spurgt hende to Gange om, hvad hun hed, og saa igjen, hvorledes han ved Spillebordet havde sagt: „Jeg kunde have Lyst til at tage hende med mig ind til Stiftamtmandinden, vi skulde gjøre rasende Lykke!“

Og saa det bagefter: „Jeg mener naturligvis hvorledes Løitnanten haandterer Blindemanden,“ — som de tro'de, hun ikke forstod . . .

Vinden tog i og tudede om Hushjørnet, hvinede og brummede ned igjennem den store, kalkede Skor-

stenspibe ude paa Gangen ... og hun hørte endnu halvt i Drømme Kaptein Rønnows: Trumf! Trumf! Trumf! Trumf!

Ma gik jo næste Dag i Huset som sædvanlig med Nøgleknippet; — hun havde blot saa omtrent ikke sovet den Nat!

Gammel før Tiden var hun blevet som saa mange andre „Maer“ i Husstellet dengang, — gammel af at bære smaalig Grin, af Kjas og Mas, af aldrig at faa Pengene til at strække til, af at bugte og krøge sig, af bestandig at se ud som intet og være alt, — den egentlig bekymrede Tanke i Huset.

— „Man lever jo for Børnene!“ —

Det var „Mas“ yndlings-trøstens Suk. Og Tiden var endnu ikke kommet indom „Maerne“ med Spørgsmaalet, om man ikke ogsaa skylder at realisere sit eget personlige Liv.

... Men for Børnene var det Fridag, og lige efter Frokosten styrtede de ind i Storstuen.

Der stod Spillebordet igjen flyttet hen til Væggen med Kortene sammenkastede uordentlig i Hob ovenpaa det Papir, hvorpaa der var holdt Regnskab. Det var tilslut sammenlagt og brændt i den ene Ende som Fidibus; og ved Siden af laa under den foreløbige Rengjøring de tre Piber henstuvede. Det ene Vindu stod endnu aabent, uagtet Vinden tog i det, saa det rystede i Stormkrogen.

Der var noget ved Værelset, — en indbildt Lugt, som ... ikke var god, nei, ... men der var alligevel noget over det, — noget af en Begivenhed ...

Udenfor Vinduet stod Stor-Ola med Hænderne paa Spaden i Sneskavlen og paahørte Marits Beretning om, at Kapteinen imorges havde lagt en blank Halvdaler i Drikkepenge paa Bordet oppe paa Gjæsteværelset og Løitnanten to Tolvskillinger under Lysesaksen, og hvordan Fruen havde delt dem mellem Pigerne.

„Løitnanten var nu ikke saa sliphændt han," mente Marit.

„Véd Du ikke, at en Løitnant blir skudt, dersom han gi'r saameget som sin Kaptein, Jente!" kjappede Stor-Ola i efter hende, idet hun skyndte sig ind med Stabursnøglen og Melkjørrelet.

Inde fra Kapteinens Soveværelse hørtes Duren af hans Snorken den hele Formiddag. Gjæsterne havde ikke været i Seng og var reist Klokken seks om Morgenen, da Skydsen kom for Døren, — efterat ogsaa den anden Flaske af Rønnows indiske Arak var medgaaet, og et Frokostbord med Akevit, Svinesylte og Levninger af Kalvestegen igjen havde styrket dem til Dagens Reise. —

Men det gjaldt at nytte Fridagen!

Søstrene rumsterede i Gangen med Skierne, og Jørgen holdt paa med det Vovestykke at sætte nedover Gangdørstrappen.

Snart stod de udover den lange, bratte Bakke bag Fjøset, — Skistaven paatvers i begge Hænder foran til Ballance, Skærfet i Farten bagud om Nakken. I Hoppen tabte Inger-Johanna Ligevægten og holdt paa at — nei, hun stod sig!

Det kom af, at hun keg op til Sovekammervinduet, om Faderen paaskjønnede hende.

Han gik deroppe og klædte sig paa. Ma havde endelig ved Middagstid vovet sig til at vække ham.

II.

Dagen før Lillejuleaften ventede man Stor-Ola og Svarten med Fragtelæsset fra Kristiania, hvor de to Gange om Aaret — ved Sankthans og Jul, — var nede efter Varer til Husets Forsyning.

Idag var det niende Dagen; men i et Føre som dette, hvor Hestebenene slog igjennem for hvert Skridt, kunde ingen vide noget sikkert.

Mødt i Stormløb langt nede i den sleipe, slaskede Bakke af Børnene og den gjøende, for det ene Øie defekte Pasop, kom Læsset udpaa Eftermiddagen, medens Svarten midt under Basketaget i Bakkeknækken vrinskede og knæggede af Gjenkjendelse og Længsel efter at naa ind i Stalden ved Siden af Brunen igjen. Den var fuldstændig fornøiet af Turen og arbeidede sig skumsved i Sælen for at blive Giljebakken kvit.

Marit Kokke og Torbjørg var fremme i Bislaget foran Kjøkkenet; de tre Pigebørn og Jørgen stod fuldt optagne omkring Læsset og Hesten, og Kapteinen selv kom ned af Trappen.

„Naa, Stor-Ola! hvordan har Svarten klaret sig? — svedt og medtaget, ser jeg!

Fik Du Uniformsknapperne? . . . Naa saa! — Du glemte vel ikke Tobakken! — og Uhret, kunde de gjøre noget ved det? — Har Du Notaen? . . . Naa,

— saa faar Du sætte ind Svarten, han skal have sig en ekstra Ration idag med Havre.

Hvad? hvad har Du der?"

Stor-Ola havde foruden Notaen op af sin indre Vestelomme trukket et i Papiromslag omhyllet Brev, blaat Postpapir med et smukt rødt Segl for. Kapteinen stirrede et Øieblik overrasket paa det. Det var Stiftamtmandindens Skrift og Signet i Lakket, og han skyndte sig uden at sige et Ord ind til sin Hustru.

Bylæsset — den store Halvaarsbegivenhed — optog hele Husets Opmærksomhed. Dets Indhold interesserede alle, ikke blot Børnene, og naar Stor-Orla bagefter om Kvælden sad i Kjøkkenet, hvor han trakteredes for Hjemkomsten og fortalte om sin Tur derinde i Sta'en og om Svarten og „eg", hvilke Mirakler de havde udført sammen i den og den Bakke, — og Læsset veiede dennegang mindst et halvt Skippund mere end sidst — saa stod der en vis Glans om hans Person og om Svarten med! . . .

En Kvæld havde den selv taget Veien i Snefoget, og engang var Saltsækken glemt, og da vilde Svarten radt ikke flytte sig fra Gjæstgivergaarden, men slog op med Halen for hvert Piskesmæld og skottede og gløttede tilbage, indtil Jenten kom løbende ud fra Gangen og raabte om Sækken, — saa bar det afgaarde.

Kapteinen var gaaet ind og havde en Stund vandret op og ned i Stuen med Stiftamtmandindens blaa Postpapirs Brev i Haanden. Han saa ganske fortørnet hen paa Ma, da hun syntes at ville tænke mere paa Bylæsset end paa hans Foredrag. Hun havde blot sagte indvendt, at de maatte tale om alt dette iaften.

„Alt dette, — alt dette, Ma! — at Inger-Johanna er

buden didind til næste Vinter. Og det har vi Rønnow at takke for. Det er da kort og greit nok, skulde jeg tro. Hvad? Hvad?" brusede han utaalmodig op. — „Er det ikke greit? ... eller har Du noget bag Øret om den Ting ogsaa?"

„Nei ... nei, kjære Jæger!"

„Ja, da skulde Du ikke opholde hele Aflæsningen af Varerne med dine stille betydningsfulde Suk og hemmelige Meninger, som altid gjør mig gal i Hovedet. Du véd, jeg hader det. — Jeg marscherer altid lige paa Meningen!"

„Jeg tænkte bare paa din Uniformsfrak, om Skrædderen har sendt med Resterne af Klædet, Du véd" ...

„Du har Ret, Du har Ret, Gitta!" Og ud fo'r han som en Ild

I Kjøkkenet skede en Op- og Udpakning foran det mangeskuffede Speceriskab, hvor Rosiner, Svedsker, Mandler, de forskjellige Sorter Sukker, Allehaande og Kanel blev fordelt ned i hver sit Rum. Af og til faldt en Tribut, en Svedske, to Mandler eller tre Rosiner, til hver af Børnene; — og det lod sig ikke nægte, at dette med Bylæsset var som en foreløbig Juleaften.

Kapteinen stod først ivrig interesseret hos for at faa fat i Blækkrukken, Tobakken og de stærke Sager, som skulde forvares i Kjælderen; -- de maatte op og alt andet tilside! Og siden fløi han ind og ud med en eller anden af Regningerne i Haanden og en dyppet Gaasepen for at sammenligne den med Generalnotaen, som Fruen havde naglet op paa den øverste Dør i Speceriskabet.

„Ma! — kan Du begribe sligt Optrækkeri?" han braastansede foran Notaen, som dog tilslut altid be-

fandtes at være i sin Rigtighed, og vendte saa betænksomt om igjen, idet han tørrede Pennen i sin rødbrune Hverdagsparyk.

Hans blodfulde, høirøstede, noget konfuse Natur blev altid desperat, naar han saa en Regning; den virkede som et rødt Klæde paa en Okse, og naar, som nu, alle Halvaarsregningerne kom stormende paa engang, baade burede og brølte han. Dette var en gammel Sag for hans Hustru, der havde erhvervet sig en mærkelig Færdighed i at tage Oksen ved Hornene.

De Krænkelser, som han saaledes ikke led, syntes alligevel at ophobe et voksende Fortørnelsens Veir hos ham. Med et hæftigt Tag i Dørklinken og Paryken skudt paaskjeve kom han pludselig farende:

„Fire og sytti Specier tre Ort og sytten Skilling! ... Fire og sytti — Specier — tre Ort — og sytten Skilling! — det er næsten til at blive gal over. — Og saa har Du bestilt Succade ... Succade!“ han tog Tonen i Fistel og lo af bare Forargelse.

„He, he, he, he, he, har vi nu Raad til det?“

„Og saa — Mandelsæbe til Gjæsteværelset!“ Det sidste kom i en dyb, dæmpet, mørk Bas, — „jeg kan ikke engang begribe, hvordan Du har kunnet falde paa det.“

„Kjære Mand, det er jo gi't os i Opgjæld, — ser Du ikke, at det ikke er opført for noget.“

„Opgj—æld? ... naa saa Opgjæld ... Ja der ser Du bare, hvor de snyder. — — Fire og sytti Specier tre Ort og sytten Skilling — det er til at forfærdes over, rent ud! — hvor skal jeg skaffe Pengene“ ...

„Men Du har jo alt skaffet dem, Jæger! ... Husk paa Folkene,“ hviskede hun hurtigt; det var en stille

Bøn om at opsætte Resten af Udbrudet til senere om Aftenen paa Tomandshaand.

Kapteinens forskjellige ekstatiske Blodopstigninger i Anledning af Regningerne gik over Huset den Eftermiddag som det befriende og rensende Tordenveir før Jul. Forknytte og forpinte tyede Børnene under Bygerne i Ly af Moderen, der tog af for Uveiret; men naar hans Skridt saa igjen hørtes ovenpaa i Kontoret, gik deres Arbeide lige ihærdigt og nyfigent med at kige i og ryste ud Poserne for at finde ud en eller anden efterglemt Rosin eller Korint, med at samle Hyssing, tilse Vægten og skjære op Stangsæben.

Under alle disse Anfægtelser stod Fruens høie Person i uafbrudt Travlhed bøiet som en Kran over Kassen med Byvarerne, der var løftet ind paa Kjøkkengulvet.

Dunke, Vidiekurve med Hø i, Smaasække og en Uendelighed af Pakker i graat Omslag, ombundne med Hyssing, smaa og store, forsvandt efterhaanden i deres forskjellige Opbevaringssteder lige til den sidste, Sækken med det fine Hvedemel, der blev baaret ind af Stor-Ola og sat hen for sig i Melkassen inde i Spisekammeret.

Da saa Speceriskabet endelig lukkedes, stod Kapteinen for tyvende Gang der. Med en Mands Mine, hvem man nu kan have ladet vente og pines længe nok, bankede han hende med Fingeren let paa Skulderen og sagde stille bebreidende:

„Det undrer mig virkelig, Gitta, at ikke det Brev, vi har faat idag, optager Dig mere?“

„Jeg har havt saa ondt for at tænke paa andet end alle dine Ærgrelser med Regningerne, Jæger! Nu synes jeg, Du gjerne kunde smage paa Fransk-

brændevinet iaften, om det er godt nok til Julepunschen ... Konjaken er saa dyr."

„Du siger noget, Gitta! ... Ja, ja, — lad os bare faa Aftensmad snart."

Tallerkenerne med Havregrød og den blaa Mælk i de kolde Kopper sattes ind; de stod som sorte triste Øer henover Dugen og fristede ikke til at hale Tiden ud ved Aftensbordet.

Efterat den nødvendige Del af den var slugt, og Børnene sendt ovenpaa, sad Kapteinen nu noksaa lunt og hyggeligt foran det endnu udslaaede Klaffebord med sin Tobak og sin Smage-Toddy af Fransk-brændevin, hvis Forvandling til Julepunsch gik for sig ude i Kjøkkenet, hvorfra der ogsaa brasede fra Vaffeljernet.

„Bare stærk, Ma! — bare stærk, — saa hjælper Du Dig med Puddersukker" ...

„Ja, ja," smagte han af Øsen, hvormed hans Hustru kom ind, „den kan Du gladelig traktere Fogden med."

„Nu kommer Marit ind med varme Vafler! — og saa var det om Stiftamtmandindens Brev ...

Ser Du, Jæger! — vi kan jo ikke sende Barnet didind, uden vi har hende passende udstyret; hun maa have en sort Silkes Konfirmationskjole, Bystøvler og Sko, Hat og andet."

„Sort Silkes Konf—."

„Ja og et Par andre Kjoler, som vi maa bestille derinde i Kristiania; — der er ingen Raad for det."

Kaptein Jæger begyndte at gaa frem og tilbage.

„Saa saa, — saa saa! ... Ja, naar det er Meningen, — tænker jeg, vi kort og godt takker for Indbydelsen."

„Ser Du, det vidste jeg, Jæger! Du vil nok ha

Blommen, men, slaa Ægget itu, det betænker Du Dig paa."

„Slaa Ægget itu? Slaa min Pung itu, mener Du!"

„Jeg mener, Du faar opsige en Del af de seks-hundrede Daler, Du fik med mig. Jeg har nu tænkt og regnet nok over det. Inger-Johanna alene kommer til at koste os over hundrede Daler iaar . . . og, naar saa Thinka skal til Ryfylke, slipper vi ikke med to hundrede."

„Over to hundrede Daler! — Er Du gal? Er Du gal . . . rent gal, Ma? Jeg tror, Du har en Skrue løs." Han gjorde et pludseligt Ryk henover Gulvet. „Før skal det Brev med engang i Ovnen!"

„Ja, Du véd jo, at jeg synes alt, hvad Du gjør, er forstandigt, Jæger."

Han stansede med Brevet i Haanden og halvaaben Mund.

„. . . Og den Smule Udsigt, Inger-Johanna kunde have til at blive forsørget, den er kanske ikke saameget at tage i Betragtning. Hun er rigtignok nærmeste Slægtning. Der var intet iveien for, at hun kunde blive Arving ogsaa . . . Nei, gjør som Du vil og synes, Jæger! Du ser nok klarere i dette end jeg . . . og — vil Du tage det Ansvar paa Dig, saa" . . . hun sukkede.

Kapteinen krammede Brevet sammen, gav hende et hastigt Blik som en saaret Løve og stod derpaa en Stund og stirrede ned i Gulvet. Pludselig kastede han Brevet paa Bordet og udbrød:

„Ind maa hun! — men Krigsomkostningerne . . . Krigsomkostningerne, Ma, dem har jeg lært i min Strategi, at Fienden skal bære! Og Stiftamtmandinden maa naturligvis sørge for hendes Udstyr derinde."

„Stiftamtmandinden, Jæger, maa ingenting betale, — ikke en Smule! — før hun har afgjort, om hun vil beholde hende. Vi maa ikke være forlegne for at blive hende kvit. Men hun skal være forlegen for at faa hende; — og hun maa bede os om det baade én og to Gange, forstaar Du“ ...

At Vinteren strængedes derude, blev iaar mindre mærkbart.

To Børn skulde udstyres ... Vævestol, Rok og Garnvinde gik i den korte Dag og de lange Aftener til Lyden af Ovnsduren. Ma spandt selv alt det fine Islæt til Værkenskjolerne. Der blev strikket, vævet og syet, ja tilmed baldyret paa rent Lin. — „tolv af alting til hver“. Og i Skoletimerne paa Kontoret drev Kapteinen ikke mindre ivrig paa den franske Grammatik.

Den stivnende, tørre Frost, som snode om Huset og isede fra hver Sprække, Brændkulden, saa Haanden flaaedes, naar nogen kom i Skade for at tage vanteløs i Gangdør- eller Bislagklinken, Jammer for Neglespræt, naar Børnene kom udenfra, og ellers at Drikkevandet bundfrøs i Stamp og Bøtte, at Kjødet maatte tines op, — det var jo blot det vanlige paa Fjeldbygden! Ulvenes sørgelige monotone Tuden og langtrukne Hungershyl nede paa Isen kunde høres fra Giljebakkerne baade Dag og Nat.

Kjøreveien holdt sig længe dernede paa Vandet. Den laa til langt ud i Vaarsmeltningen, rigtignok slidt, usikker og vasblaa med sin møgbrune Sølestribe henover.

Men, da den saa gik op, og Isen braanede under Solstikket, laa der i den bratte Bakke bag Chefsgaarden en langstrakt Vask paa Bleg saa skinnende hvid, at det saa ud, som om Sneen havde glemt at gaa sin Vei der ...

III.

Det var blet Høisommer. Fjeldbygden laa disig i Heden, alle Afstande var som svøbte i Røg.

Paa Chefsgaarden gik Jenterne barbenet i korte Stakker og Særkeliv. Det var Solsteg, saa Kva'en randt klæbrig og blank ned fra de fede Kvaster i Tømmeret paa det nybyggede Grisehus, hvor Marit gav Skulier til Grisene. Ved Brønden stod endel sandskurede Melkeringer paa Kant og tørrede, medens en og anden Spurv eller Linerle hoppede om og nikkede paa Brøndkanten, og der fra Vedskjulet lød Øksehug i Eftermiddagsstilheden. Pasop laa og gispede i Skyggen bag Gangdøren, der stod aaben.

Kapteinen havde nydt sin Eftermiddagssøvn og stod nede paa Akeren og saa paa, at Stor-Ola og Hestene pløiede op et gammelt Græsland, der skulde vendes.

I Haven summede Humlen.

Omtrent med samme enstonende Lyd sad Thinka og Inger-Johanna ved Stenbordet inde i Lysthuset over de sprukne blaa Bogpermer og de krøllede, fingerslidte Blade og durede Katekismus og Forklaring med Albuer og Hoder tæt mod hinanden. Det var fra Side 84 til 87, det gjaldt at komme til Eftas-

værdstid, og Fingrene holdt de i Ørene for ikke at forstyrre hinanden.

Der mørknede som en Skygge lige udenfor ved Havegjerdet; men de saa intet, hørte intet, det lange Bibelsted gik helt over paa den anden Side ...

Saa kræmtede det lystigt:

„Tør man afbryde de to unge Damer med et jordisk Anliggende?“

De saa begge op samtidig. Det lyse Humleløv om Lysthuset var endnu ikke klattret helt op ad Hyssingerne.

Med Armene ophængte over Havestakitet stod et ungt Menneske — han kunde have staat der længe! — med en næsten skyggeløs flad Hue over en Mængde brunt Haar. Ansigtet var solbrændt og svullent ...

Det var nogle græsselige underfundige Øine, som stirrede paa dem ...

Mere havde ingen af dem set; thi ved en fælles Indskydelse foran Fænomenet, rendte de i fuld Panik ud af Porten, medens Bøgerne laa opslagne efter dem, og opad Trappen ind til Ma, som stod i Kjøkkenet og skar Eftasværden:

„Der stod én — der var én ... ude ved Havegjerdet ... Det var aldeles ikke nogen, som gaar om og ber eller saadan noget.“ ...

„Hør, hvad han siger, Du Jørgen!“ sagde Ma, hastigt overskuende Situationen; „den Vei — ud Bislagdøren. Lad som Du kommer af Dig selv.“

Begge de unge Piger fløi ind til Storstuvinduerne for at kige under Gardinerne.

Ind kom han saa ad Gangdørtrappen med Jørgen, der pludselig forsvandt fra ham ind i Kjøkkenet.

I Dagligstudøren stod lille Thea med et Smørrebrød

og vred sig ved Klinken og holdt Døren halvt igjen, halvt aaben og stirrede paa ham; — hun var udenfor det hele.

„Er din Far hjemme?“

„Ja, men Du skal gaa Kjøkkenveien, hører Du! ... og vente, til vi har spist Eftasværd; han gaar ikke op paa Kontoret før.“ Hun takserede ham for et Mandskab, der skulde i Rullen.

„Men jeg skal ikke paa Kontoret, ser Du.“

Nu kom Ma selv; hun havde i Hast faat Kappe paa, den sad jo lidt paa halv tolv.

„Et ungt Menneske, ser jeg, som kanske har gaaet langt idag ... Vær saa god at træde ind.“

Hendes Smil var velvilligt; men Øiet derunder skarpt som en Officersmønstring; her var Huller og Stopning med tyk Traad for Leiligheden og Flærer i Overflødighed, og det var ikke let at frigjøre sig for Mistanken om noget tvilsomt omvankende, især da han faldt lige ind ad Døren med den Bemærkning:

„Jeg kommer som Fanten oppe fra Fjeldmarken, Frue! Jeg maa gjøre mange Undskyldninger“ ...

Ma's prøvende Blik var imidlertid trængt igjennem Skallen. Den hvide Rand i Panden øverst under Skyggen, hvor Huden ikke var rødflaaet af Solstegen, og hans hele Maade bestemte hende til forsigtig at se ham an.

„Vær saa god, vil De ikke tage Plads, saa kommer Jæger snart.“ Hun gjorde sig leilighedsvis en Vei forbi Sybordet og slog det igjen; — „Jeg skal faa Lov til at skikke ind en Kop Melk saalænge.“

En Jente kom ind med en stor bollelignende Kumme og forsvandt igjen.

Han satte den til Munden, maalte med Øiet, hvor-

langt han havde drukket, drak igjen og optog paany et Skjøn ...

Den er deilig, — ligner aldeles ikke Husmor ... for hun saa temmelig blaasur ud og — han udstødte et Suk, — farlig værdig.

Han drak igjen.

Ja nu skulde man egentlig stanse; men eftersom og saasom ...

Han satte Bollen helt tømt ned paa Tallerkenen:

Bedst at overfalde ham straks! ... Totalt sluppet op for Reisepenge ... Vil De paa mit ærlige Ansigt laane mig fire, — nei det klinger ikke, — bedre greit ud, fem Daler, saa jeg kan naa til Kristiania? ...

De smaa Øine blinkede rask; — og havde bare Kapteinen kommet da! ... Der gik nogen derude ...

Han stirrede aandsfraværende frem for sig; han repeterede indvendig sit Foredrag. Det blev altid ændret, og nu stod han igjen ved det kildne Punkt — Beløbet! Han overveiede, om han kanske blot behøvede at anmode om fire — tre? ...

Det knurrede ude i Gangen, Hunden fo'r høit gjøende ud.

Det var tydelig Kapteinen.

Den unge Mand reiste sig braat, men satte sig ned igjen, som en Fjær færdig til at springe op af Stolen; han havde været fortidlig ude.

„Inde i Stuen ... nogenslags Fyr, som vil snakke med mig?“ ...

Det var ude paa Trappen det talte.

Et Par Øieblikke endnu, og saa viste Kapteinen sig i Stuedøren.

„Jeg maa meget bede om Undskyldning, Hr. Kaptein! jeg er uheldigvis ... uheldigvis“ ...

Her begyndte han at stotte. Uheldet vilde, at den ene af de to unge Piger, som han havde set nede i Lysthuset, hun den mørke med Ansigtet, kom ind efter Faderen, og saa gik det dog ikke an —

„... kommet ovenfra Fjeldet," fortsatte han. „De vil forstaa, at man da ikke netop kan fremstille sig i den bedste Forfatning." Det sidste kom i en forceret flot Tone.

Kapteinen saa i Øieblikket ikke netop behagelig overrasket ud.

„Mit Navn er Arent Grip" ...

„Arent Grip!" tog Kapteinen sig og saa paa ham. — „Grip? ... samme Fjæs og Øine! ... Vel aldrig Søn af Perpetuum? Kadetten paa Lurleiken? — han er Gaardbruger eller Proprietær, kalder han sig vel, nogetsteds inde i Fjordene" ...

„Det er min Far, Hr. Kaptein!"

„Driver han lige haardt paa med sine mekaniske Ideer endnu?" spøgte Kapteinen. „Han havde jo ledet Kværnvandet tvertigjennem Fjøstaget, saa Kjørene fik Styrt, da der gik Hul paa Renden."

Inger-Johanna opfangede en indigneret Bevægelse, som om den fremmede pludselig greb efter Huen.

„Synd ... Synd! — at den Tid ikke gav en Mand som min Far Kundskaber!"

Han sagde det med et Alvor, der med ét glemte Kapteinen.

„Saa saa, — ja Far! De maa være saa snil at tage lidt Eftasværd med os, før De drager afsted. Sig til Ma, Inger-Johanna, at her maa en Dram til og lidt Smørrebrød. De kan være sulten, naar De kommer oppe fra Fjeldet. Sid ned.

Og, hvad er nu Deres ... Deres ... Bestilling eller

Profession i denne Verden? om jeg tør spørge." Kapteinen slentrede henover Gulvet.

„Student! — Og, Hr. Kaptein," han svælgede i Halsen for raskt at benytte Øieblikket, mens de var ene, „naar jeg er saa fri at komme saadan uden videre indom her uden at kjende Dem" ...

„Student," stansede Kapteinen midt paa Gulvet, „ja var det ikke det, jeg skulde ladet mit Hode gaat paa, — saa det ved første Øiekast, — men var jo alligevel lidt itvil. ...

Naa ja," kræmtede han, „Non kanske ... hvad Far?" sonderede han godmodig. „Deres Far havde ogsaa ondt for disse Eksaminer."

„Jeg har ikke Brøkdelen af min Fars Hoved; men med det, jeg har, gav de mig ifjor laudabilis præceteris."

„Søn af min gamle Ven Fin Arentzen Grip!" ... Han udtalte hvert af Navnene med en vis sød Gjenkjendelse. „Deres Far var igrunden et godt Hode, for ikke at sige lidt af et Geni. Naar det glap for ham til Officerseksamen, var det for alle de uryddige Ideers Skyld ... Nei, saa De er Søn af ham! — Ja, han har skrevet mangen norsk Stil for mig, — det var altid med den norske Stil, det kneb, ser De" ...

— „og Hr. Kaptein!" ... gik den unge Mand atter ufortrødent paa, nu med høiere og bestemtere Røst; „naar jeg saadan uden videre tillidsfuldt henvender mig" ...

„Du faar sige til Ma," sagde Kapteinen, da Inger-Johanna igjen kom ind sammen med sin høie opløbne Søster, „at det er Student Arent Grip, Søn af min gamle fornøielige Kammerat paa Krigsskolen."

Følgen af den sidste Underretning blev, at den paa-

tænkte Tallerken med Dram og Smørrebrød forvandledes til en liden Eftasværds Opdugning paa Bræt for ham og Kapteinen.

Den gamle, rødlakerede Brødkurv laa fuld af et opskaaret mørkt, surt Brød, hvori Skorperne havde skilt sig. Det havde desværre slaat feil i Ovnen, forklarede Ma, og den graa, deigtunge Rand kom jo af, at saameget Korn paa Chefsgaarden ifjor igjen blev raat indbjerget.

Studenten viste Oprigtigheden af sin Overbærenhed med Manglerne gjennem en formelig morderisk Appetit. De økonomiske Saltklumper, som sprak med perlende Taarer ud i Overflødighed af det friske Fjeldsmør, havde han et raskt Snit med, der ikke undgik paaskjønnende Øine, — blot et eneste kort Slag med Kniven paa Bagsiden af Smørrebrødet, og Saltklumperne regnede og smaahaglede udover Tallerkenen.

„De vil vist have mere Spegekjød? Jeg gjætter, at De ikke har spist meget idag, — gaa efter mere, Du Thinka!

En liden Dram til Gammelosten ... hvad?

De maa tro, vi prøvede mangen en god Gammelost paa Hyblen hos Deres Far, og naar vi holdt Kalas, sendte vi Bud efter den, saa den gik paa Omgang; — og saa Bergens Æblerne, som han fik i skjeppevis med Fragtefartøierne hjemmefra! Han var nu saadan Landsens uerfaren og god af sig — altfor troskyldig mod slige Rakkere som vi. — Aai, hvor vi hjemsøgte Skabet og Tinerne hans, — og saa fik vi Stilene istand med det samme; det var bare h a n s, Læreren rettede gjennem hele Klassen."

Kapteinen tømte den anden Rest af sin lange Dram

... „Ah!“ — han holdt Glasset op mod Dagen og saa igjennem det, som han pleiede ...

„Men der var alligevel noget underligt ved ham, De! De kan vide, saadan én lige fra Landet tages ikke med engang mir nichts og dir nichts ... Glemmer aldrig, da han første Gang holdt Foredrag for os om Perpetuum! — det var gjort med bare fem Æbler indeni et Hjul, sagde han; og Æblerne maatte være aldeles mathematisk nøiagtige. Det var det, som kom ud og ruinerede ham, saa Folk kom til at — ja De véd, — opholde sig en Smule og gjøre Moro af ham; og det hang ved til Eksamen“ ...

Studenten gjorde nogle Ryk paa sig.

De unge Damer, som sad med deres Søm ved Vinduet, lagde jo ogsaa vel Mærke til, hvorledes han nu glemte sig. Han havde hele Tiden holdt den ene Støvle under Stolen bag den anden for at dække, at den gabte ganske himmelraabende ved Saalen. De var i godt Humør og turde næsten ikke se paa hinanden ... Søn af en Mand, som hed Perpetuum, var Kadet, — og som gav Kjørene Styrt! ... Far var frygtelig morsom, naar der var fremmede.

... „Ikke et Øieblik itvil om, at der var Idéer ... Men der var noget underligt halsstarrigt ved ham, De! At komme som han lige ind fra Bondebygden, og saa gi sig til at diskutere med Læreren om det, som staar i Bogen, gaar aldrig vel, — især da i Fysiken paa Krigsskolen. Og det, kan De tænke, blev lidt Komedie“ ...

„Da skal jeg parere mit Hode paa, at det ikke var min Far, som havde Uretten, Hr. Kaptein!“

„Hm, hm, ... naturligvis ja! — — Fa'ren op ad Dage,“ mumlede han ... „Hm! — naa, De har jo

faaet præceteris alligevel ... Skal De ikke tage en halv Dram til?" kom det gjæstfrit bortledende.

„Nei Tak! Men jeg skal sige Dem, hvordan det er gaat min Far. Det er akkurat som med en Jagthund, de havde faat over hos Skriveren. Der var slig Race og Mod i den, at én skulde lede efter Magen; men saa havde den en Dag bidt et Faar, og saa skulde den kureres. Det gik til slig, at de stængte den inde i Faarestalden. Der stod den alene ligeoverfor Saubukken og alle Faarene. Det var en ren Herrefornøielse, syntes den. Saa kom Væderen farende imod den, og Hunden trillede overende. Pyt, det gjorde ingen Ting! — men efter Væderen kom trippende, inden den fik reise sig, alle de femti Faar trip, trip ... trip ... trip hen over den, saa den blev ganske ør. Igjen stod de mod hverandre, og paany satte Væderen ind paa Hunden, og — trip, trip ... trip ... trip ... fik den Fødderne af hele Faareflokken over sig.

Saadan drev de paa i stive to Timer, indtil Hunden laa der ganske stille og aldeles ør. Den var kureret, bed aldrig noget Faar mere. Men, hvad den duede til bagefter, skal vi snakke smaat om, — den havde gjennemgaat Krigsskolen, Hr. Kaptein!"

Idet han saa op, mødte han Fruens mørke, vægtige Øine paa sig; hendes Kappehoved dukkede sig straks ned i Sømmen igjen.

Kapteinen havde hørt mere og mere ivrigt til. Kuren paa Jagthunden interesserede ham; og det var først ved den sidste Ytring, det faldt ham ind, at der var noget under.

„Hm, — min kjære Grip, — ja saa, De mener det! — Hm! kan ikke være enig med Dem; — det var dygtige Lærere og ... hø, hø, — vi var saamæn hellerikke Faar, min Ven! ... hø, hø! hø, hø, — nok

heller Ulve, Far, at komme ud for ... Men Kuren var, det skal jeg indrømme, skammelig imod en brav Hund ... og forsaavidt ... Naa, det var den halve Dram?"

„Tak, Hr. Kaptein!"

„Men hvad er det for Slags Vei De siger, De har faret, Far?"

Med Maden og den nydte halvanden Hjertestyrkning var der kommet nyt Liv i den unge Mand. Han viste paa sine Klæder og var endog saa fræk at stikke Støvlerne frem; en stor Syning gik tvertover det ene Knæ:

„Jeg kunde vist sættes op som et Fugleskræmsel til Skræk og Advarsel for alle dem, som vil vige ud af Landeveien. Det hele kom af, at jeg paa Skydsskiftet traf paa en Renskytter, — en prægtig Kar! Fyren fortalte mig saa længe om, hvordan det var inde paa Fjeldet, at jeg fik Lyst til at følge med ham."

„Overmaade fornuftigt," mumlede Kapteinen, „naar man koster en Søn ind til Kristiania."

„Jeg var blet nysgjerrig, skal jeg sige Dem, og saa bar det indover."

„Er han ikke endnu mere rispende gal end Far sin! — gi' sig paa maafaa ind i svarte, uveisomme Fjeldet!"

... „Det gik opover i Ur og Sten først fem Timer og saa bagefter en kort Svip, sagde Gunnar, paa fire. Men jeg véd ikke, hvordan det er deroppe i Fjeldet; det var, som ingenting tog i Benene. Luften blev saa fin og let, som jeg havde drukket Kroppen bort i Champagne, den gav som en hel Rus; jeg kunde gjerne gaat paa Hænderne, og det kom ingen ved i den hele, vide Verden, for nu var jeg oppe paa Taget! — Og aldrig i mit Liv har jeg set et saadant Syn,

som da vi paa Eftermiddagen stod øverst paa Fjeldeggen, — bare kjølig, hvid, skinnende Sne og mørkeblaa Himmel, Tind i Tind bagom hverandre i én Glans, saalangt Øiet rak." ...

„Ja Sne har vi s'gu nok af, Far. Den staar lige ind paa Husvæggen her hele lange Vinteren saa patent hvid og kold, som nogen bare kan ønske sig. Vi ser os saa vel fornøiet paa den — men vis mig en vakker grøn Eng eller en rigtig Kornager, Far!"

... „Jeg syntes, den ene Storkar af et Fjeld stod der ved Siden af den anden og sagde: Din usle tyndbenede Skrælling, blaaser Du ikke bort i den blaa Trækken her paa Fonden som en Papirlap? Vil Du vide, hvad der er stort, saa tag Maal fra os!"

„De har faat præceteris, sagde De, min Mand! Ja—ja—ja—ja! ... Hvad siger De, om vi fik Skomageren til at slaa lidt under Deres Støvler ikvæld?"

Det var saameget som en Indbydelse til at blive over om Natten! — høist fristende at udsætte med Anmodningen til næste Dag ...

„Tak, Hr. Kaptein, jeg vil ikke nægte for, at det kunde være adskillig praktisk."

„Sig Skomageren, Jørgen, at han skal tage dem, straks han har faat slaat Hæljernene under dem, jeg skal ha' paa Veibefaringen."

Aha! — saa reiser han kanske imorgen tidlig, det maatte nok tages ikvæld alligevel. Nu, Døttrene begyndte at tage af Bordet, var det bedst at passe sit Snit ...

Kapteinen gik og drev med smaa Skridt op og ned af Gulvet:

„Ja—ja, san! Ja—ja, san! ... Vil De se vakkre Griser, Grip?"

Studenten sprang straks op.

Udveien! ...

Han greb Huen.

„Holder De mange, Hr. Kaptein?“ spurgte han ivrig interesseret.

„Kom! — aa, det gjør ikke noget, at det gaar gjennem Kjøkkenet ... kom bare lidt herud paa Bislagtrappen. Ser De den lyse Flekken i Skogen deroppe? ... Der tog vi Tømmeret til Fjøset og Grisehuset for to Aar siden.“

Han gik barho'det ud paa Gaardspladsen:

„Marit, Marit, — her er én, som vil se Grisene dine. Nu skal Du staa Mønstring.

Det er en Purke og syv, ser De.

Nøf, nøf ja! — hører Du Ungerne dine, Marit ...

Men det var Grundmuren, ser De. Her var akkurat et Sumphul; det sivede der ovenfra Bækken. Og nu, — ser De Renden der? — tørt som Knusk.“

Nu eller aldrig maatte Angrebet gaa for sig.

„— og nu lever de som Herremænd allesammen derinde,“ vedblev Kapteinen.

„Alle syv Dalerne? — hvad siger jeg, alle fem Grisene?“

„Hvad?“

„Her er Huen din, Far!“ kom Jørgen indenfra ... „Og saa staar der nogle og venter af Folkene nede fra Fosser.“

„Saa? — ja saa skal vi bare kige lidt ind i Stalden.“

Der stod Svarten og Brunen netop afsælede, endnu drivvaade og stive i Haarene efter Plogarbeidet.

„Bra Spiltoug, hvad? — og ganske lyst; Hestene kommer ikke stærblinde ud af Døren ... Fo—ola Svarten, er Du svet nu?“

Det var en varm, koselig Staldlugt, — og endelig ...

„Hr. Kaptein! jeg kommer med en Anmod—"

„Men Ola!" udbrød denne, „se Krybben der hos Brunen! ... Jeg liker ikke Fliserne. Han skulde vel aldrig bide i den?"

„Haa haa haa, — nei, var det likt!" Ola grein fult; ikke bekjendte han i Fremmedmands Nærvær, at Kapteinens nye Brune var en Krybbebider.

Kapteinen var blet ganske rød; han tog Huen af og gik hastig bortover med den i Haanden ... „Slig Kjeltring af en Hestebytter" ...

Han saa sletikke længer egnet ud for Anmodninger.

Fra Aftenskyggen ved Laavevæggen reiste sig de nævnte to Mænd.

„Er det nu Tid paa Dagen at komme til Folk?" busede han ud. „Naa ja, gaa op paa Kontoret!"

Hermed strøg han over Gaarden, keg i Brønden og gjorde en Vinkel op til Dagligstuvinduet:

„Smaapiger. ...

Inger-Johanna! ... Thinka!" lød det med forstærket Røst. „Spør Ma, om Kjødstykket skal ligge der over Brønden og raadne?"

„Marit har ta't det op, vi skal ha' det tilaftens," søgte Thinka at hviske.

„Saa? — det behøver vel derfor ikke at ligge, saa Pasop ta'r det.

Vis Studenten om nede i Haven, saa han kan faa sig noget Ribs," raabte han ind af Stuedøren, som han fo'r op ad Kontortrappen.

— Arent Grips righaarede brune Hoved med den knappe, flade Hue ovenpaa saas nu en god Stund mellem Ribsbuskene ved Siden af Thinkas høie lille

blonde. Han snakkede i Begyndelsen en hel Del, og de livlige blanke, brune Øine var sletikke ondskabsfulde, syntes Thinka; hun begyndte alt at interessere sig temmelig varmt for ham.

Sine Støvler fandt han om Morgenen staaende istandsatte foran Sengen, og et Bræt med Kaffe og Frokost kom op til ham. Han havde sagt, han maatte betids ud.

Nu gjaldt det med lukkede Øine blindlings at faa anbragt det afgjørende.

Da han kom ned, stod Kapteinen paa Trappen med sin Pibe. Over den fede Nakke, hvor Spænden i det militære Halsbind lyste, stak graalige Haartotter frem under den rødlige Paryk. Han saa lidt stur ud for sig i Morgentaagen, spekulerede paa, om den vilde lægge sig eller lette, saa han turde sætte ivei med Høslaatten.

„Saa De vil afsted nu, Far?"

„Hr. Kaptein! kan — vil De laane mig" — han havde i sit første Morgenmod tænkt fem, men det sank allerede i Trappen til fire og nu foran Kapteinen til — „tre Daler? Jeg har brugt op hver Skilling, jeg havde at komme ind til Kristiania for. De skal faa dem tilbage i Bankobrev straks."

Kapteinen rømmede sig. Han havde næsten anet noget sligt en og anden Gang paa Fyrens Fjæs igaar ... Jo — saadan en Student det var en sikker Gut til at sende tilbage i Banko!

Det trak op til et grættent Grin. Men pludselig antog han en godmodig, flot Mine:

„Tre Daler, siger De? Havde jeg dem saavist selv paa Gaarden, Far! men her er i enkelte Ryk som blaast for Kontanter om Sommeren“ ...

Han stak den ledige Haand ind paa Brystet af Uniformsfrakken og saa raadløs ud i Luften.

„Naa, hm, ... hm,“ kom det efter en forsvarlig trykkende Pause. „Er jeg bare vis paa at faa dem tilbage igjen, skal jeg se, om jeg kan opdrive en tre, fire Ort ialfald inde i Husholdningskassen hos Ma, — saavidt, at De kan komme nedover til Fogden eller Sorenskriveren. Det er prægtige Folk, jeg kjender dem; de hjælper paa første Ord.“

Kapteinen gik tætdampende ind ad Kjøkkendøren til Ma, som stod i Spisekammeret og skiftede ud Frokosten; hun havde Høaannen og hele det udvendige Stel paa sig.

Han blev noget længe borte.

„Jamen havde ikke Ma tre Daler alligevel, dem kneb jeg til Dem.

Og saa Farvel fra Gilje. Lad os høre, De er kommet vel frem.“

„De skal faa høre det i banko og franko!“ strøg Studenten jubelfornøiet afsted.

Ma havde jo først staaet en Stund og knebet Læberne sammen, og saa erklærede hun det som sin uforgribelige Mening, at, skulde Kapteinen først hjælpe, maatte det være med alle tre. Han hørtes ikke ud til at viske alting af sig, — havde det ikke paa Overfladen. Og det gik aldeles ikke an at lade ham rende indom Sorenskriveren og Fogden, og kanske Præsten med, fordi han ikke kunde faa laant mere end tre Ort paa Gilje.

— Thinka fortalte den ene Gang efter den anden om alt det, hun og Studenten havde snakket sammen.

„Hvad sagde han da?“ pressede Inger-Johanna.

„Aa han var morsom næsten hele Tiden, jeg har aldrig hørt nogen saa morsom.“

„Ja men Du husker da, han sagde nogenting?“

„Aa, — ja det er sandt, — han spurgte om, hvorfor Du læste fransk. Du skulde vel afrettes til Papagøie, saa Du kunde snakke med, naar Du kom ind til Byen“ ...

„Saa, — hvor vidste han, at jeg skulde ind til Byen?“

„Han spurgte om, hvor gammel Du var; og saa sagde jeg, at Du skulde konfirmeres og didind. Han kjendte Stiftamtmandens godt; han havde havt Ekstraskriveri eller saadan noget der paa Kontoret, efter at han blev Student.“

„Den Slags Kjendskab, ja!“

„Men Du passede nok ikke der, sagde han; - - og véd Du hvorfor?“

„Nei.“

„Vil Du vide det? Jo, Du havde vist for meget Næseben.“

„H v a d ... sagde han?“ hun rynkede Brynene og saa hvast op, saa Thinka skyndte sig at tilføie:

„Den, som kom der, maatte kunne dreie sig som en Sytraad om Stiftamtmandinden, sagde han, det var Synd paa den vakkre Nakken din, om den fik Knæk saa tidlig.“

Inger-Johanna kastede Hovedet bagover og lo:

„Har Du hørt Mage til Menneske!“

Thinka var reist til Ryfylke. Hendes Plads ved Bordet, i Stuen, paa Soveværelset var tom Luft. Kapteinen tog sig den ene Gang efter den anden i at kalde paa hende ...

Og nu var den sidste Eftermiddag kommet, da ogsaa Inger-Johanna skulde reise.

Sælhundeskindskofferten stod med nye Jernbaand gabende ovenpaa i Gangen færdig til at pakkes. Karjolen stod smurt i Skjulet, saa Fedtet randt ud af Akserne, og Stor-Ola, som den næste Morgen skulde skydse de tre Dages Reise, gav Svarten Havre.

Kapteinen havde det frygtelig travlt den Dag; og Pakning forstod ingen som han!

Ma leverede ham omstændelig det ene Stykke af det nye, dyrebare Tøi efter det andet; — Lærredet fra Gilje taalte nok Stiftamtmandindens Øine ...

Men Ulykken var, at Blodet steg Jæger saa til Hovedet, naar han bøiede sig ...

„Heisan, ... retsaa! — Jeg begriber ikke, hvad Du mener, Ma, med at komme med hele det Oplag af Bomuldsstrømper paa engang? ... Det er d e t, d e t, d e t, jeg vil ha'!"

Naturligvis reisevant, som han var. „Men Du taaler ikke at bøie Dig, Jæger!"

Han rettede sig hastig:

„Tror Du Stor-Ola har det Vet, at gnide Svarten med Rigabalsom i Nakkebruddet, og ta' Flasken med sig i Væsken? — Havde jeg ikke nu tænkt paa det, havde Svarten faat travet med det. Spring ned og sig ham det, Thea!"

„Aa nei!" — han trak opgivet Pustet; „jeg faar gaa selv for at se, at det bli'r rigtig gjort."

Der blev en Pause, indtil det sidste af hans Trin

var afknaget nede i Trappen. Da begyndte Ma at pakke med ilsom Hast:

„Det er bedst at spare Far for Blodopstigninger!"

Koffertens Indhold steg Lag for Lag, indtil den hvide Serviet tilslut laa ovenpaa og dækkede det hele, og det blot stod igjen at sætte sig paa Laaget og vride Nøglen om.

Mod Aftenstid var den værste Rabalder og Travlhed over. Ma's fløielsfine Smørgrød med Bringebærsaft til stod paa Bordet og mindede festlig om, at der atter skulde være én mindre i den daglige Ring.

Der spistes i Taushed uden anden Lyd end Klirringen af Skeerne.

„Der Barn! tag min store Kop. Tag den, naar din Far byder Dig!"

Ja vist var hun vakker, hans Øiesten ... Se bare Hænderne, naar hun spiste? — hun var saa fin og bleg som en Nonne.

Han sukkede ud vældig beklemt og skjød Tallerkenen fra sig.

Taarerne brast frem i Øinene paa Inger-Johanna ...

Der skulde ingen have mere ...

Nu gik han der og plystrede og stirrede i Gulvet ...

Det var Synd at se paa Far, hvor han sørgede.

„Du maa skrive hver Maaned, Barn, udførlig og om alting, hører Du! — smaat og stort ... hvad Du tænker, — saa Far faar noget at glæde sig i," formanede Ma, medens de bar af Bordet. —

„Og hør nu, Inger-Johanna!" fortsatte hun, da de kom paa Tomandshaand inde i Spisekammeret, „er det saa, at Stiftamtmandinden vil læse Brevene, saa sæt et lidet Kryds ved Underskriften. Men er der noget iveien, saa sig det til gamle Tante Alette ude

i Bispegaarden, saa faar jeg vide det, naar Stor-Ola er inde med Bylæssene. Du véd, Far taaler saa lidt det, som er kjedeligt."

„Stiftamtmandinden læse, hvad jeg skriver til Dig og Far? — det vil jeg nok se paa?"

„Du maa rette Dig efter hende, Barn! Du har saa let for det, naar Du vil, og Tante er saa uhyre snil og god mod dem, hun liker, naar hun faar det, som hun vil ha' det. Du véd, hvormeget der kan staa paa, om hun synes om Dig og — Du forstaar, — faar lidt tilovers for Dig. Hun har vist ikke be't Dig derind ganske uden Tanke om at beholde Dig i Datters Sted."

„Nogen andens Datter? — ta' mig fra Dig og Far! Nei, da vil jeg hellere aldrig reise didind."

Hun satte sig paa Kanten af Melkassen og begyndte at stortude.

„Naa naa, Inger-Johanna!" Ma strøg hende over Haaret; — „vi vil ikke miste Dig, véd Du nok," — hun skalv i Stemmen. „Det er for dit eget bedste, Barn! Hvad tror Du, I tre Piger har at stole paa, om Far falder fra? Vi maa være glade, om der byder sig en Plads og vel vogte os for at forspilde det, husk paa det, husk altid paa det, Inger-Johanna! — Du har Forstand nok, kan Du ogsaa lære at styre Villien; den er din Fare, Barn."

Inger-Johanna saa op paa sin Mor næsten med et Udtryk af Angst. Det kæmpede smerteligt i hendes Fatteevne ... Hos hende, hos hvem der altid var Raad, skimtede hun pludselig det udveiløse ...

„Jeg taaler næsten ikke at miste Ungen af Øinene ikvæld, og saa la'r I mig gaa alene derinde!" kom Kapteinen knirkende i Døren. „Du har ikke en Tanke

paa, hvor ødt og ensomt det vil bli' for mig, Ma!" Han pustede ud som en Hval.

„Nu kommer vi alle ind ... Og kanske Far vil synge lidt iaften?" opmuntrede Ma.

Kapteinens staute, nu lidt rustne Bas var hans Stolthed og Berømmelse fra Ungdomstiden.

Klaveret blev ryddet for Bøger og Papirer; Laaget maatte slaas helt op, naar Far skulde synge.

Det stod der med sine gule Tænder, sin tynde, skraldende Tone og sine fire afdøde Taster; og Ma maatte akkompagnere, hvorved hun altid et eller andetsteds blev liggende efter, som en Sæk, der er faldt ned fra en Vogn, medens Hesten ufortrødent traver videre henover Veien. Hans Utaalmodighed bar hun med stoisk Ro.

Ikvæld gik det gjennem „Heimkringlas panna, du höga Nord" og „Vikingebalken" til „Se der kommer jagtens drottning, arme Frithjof se ei dit, Som en stjerna på en vårsky sitter hon på gångar hvit" ...

Han sang, saa det dirrede i Ruderne.

IV.

Aaret havde dreiet sig; — det var efter Jul saa langt fremme som midt i Februar.

Kapteinen sad om Aftenen med to Lys i Blikblakkerten og røg Tobak og læste i „Hermoder". Ved den anden Ende af Bordet nyttedes Lyset af Jørgen, som læste sine Lekser; han maatte tøire sine fastsatte Timer ud, enten han kunde dem eller ikke.

De rimede Ruder skinnede næsten marmorhvide af

Maanen; den lagde et helt blegt Vindu hen paa Dørfyldingen i den nedre uoplyste Ende af Dagligstuen.

Jovist var det Bjelder! ...

Jørgen reiste sit gule, stridhaarede Hoved fra Bogen. Det var anden Gang, han nu hørte dem langt borte i Bakkerne; men han vovede som Haakon Adelstensfostres Vagtmænd ved Varderne, dem han netop læste om, ikke at springe op fra Læsningen og gjøre Melding, før han var sikker.

„Jeg synes, det er Bjelder i Veien," ymtede han, — „langt henne."

„Sniksnak, — pas din Lekse!"

Men uagtet han lod, som om han var dybt indsunken i Hermoders æsthetiske Dyb, sad nu ogsaa Kapteinen med Ørene optagne ...

„Landhandlerbjelden ... den er saa dump og lav," kom Jørgen igjen.

„Forstyrrer Du mig en Gang til, Jørgen, saa skal Du faa høre Bjelden om Ørene dine."

Landhandler Øjseth var den sidste, Kapteinen kunde falde paa at ønske tilgaards. Han laa og skrev og skrev efter disse lumpne tredive Dalerne sine, som om han troede, han skulde forlise dem ...

„Hm, hm," han kræmtede noget rød i Ansigtet og læste videre, bestemt paa ikke at ville se Manden, før han stod i Stuen.

Bjelden stansede virkelig udenfor.

„Hm, hm!" ...

Der gik et Ryk i Jørgen.

„Rører Du Dig af Pletten, Gut, saa slaar jeg Arme og Ben istykker paa Dig!" raste Kapteinen nu kobberrød. „Sid, — sid stille og læs."

Han agtede ogsaa selv at sidde stille. Den Kjel-

tring af en Landhandler, han skulde selv faa binde Hesten sin i Dørtrappen og hjælpe sig, som han kunde!

„Jeg hører det snakker ... Stor-Ola“ ...

„Tier Du!“ sagde Kapteinen med en morderisk dyb Bas og et Par Øine hen paa sin Søn, som han kunde æde ham.

„Ja men Far, det er jo“ —

Et Tag i hans Lug og et Ørefigen sendte ham hen over Gulvet.

... „Doktoren!“ brølte Jørgen.

Sandheden af hans Martyrium stadfæstede sig i selvsamme Øieblik, idet Korpslægens lave, firkantede Skikkelse aabenbarede sig i Døren.

Peltsen var alt opknappet og Snippen af det lange Skjærf slæbte i Dørstokken efter ham. Han holdt sit Uhr ud:

„Hvad er Klokken?“

„Naa saa den Formaledidede partere og dividere din forlængst til Afgrunden overmodne Krop og Sjæl, er det ikke Dig, Rist!“

„Hvad er Klokken, siger jeg, — se!“ ...

„Og det gaar jeg her og juler Jørgen for ... Naa, naa, Gut! Du skal slippe Leksen og kan be' om Sirup paa Grøden din ikvæld. Ud til Ma og sig, at Rist er her.“

Kapteinen aabnede Kjøkkendøren: „Hei, Marit! ... Siri! — en Jente ind at trække Støvlerne af Doktoren. Der sidder vel alle Bygdens Sygdomme i Klæderne dine“ ...

„Hvad er Klokken, siger jeg, — kan Du se!“

„Fem Minuter over halv syv.“

„Det er tre Mil kjørt paa to Timer og ét Kvarter

det, til Vitterlighed! — fra Jølstad og hid med min borkede" ...

Doktoren havde faat Peltsen af. Den korte, kraftigbyggede Mand med det brede Ansigt og det rødgraa Kindskjæg stod der i Skindhuen nedsunken i et Par lange Reisestøvler:

„Nei, nei!" ivrede han til Jenten, som greb efter dem for at trække dem af ham. „Aa hør, Jæger! vil Du være med ud og kjende paa Borkens ene Bagben, om det er Galler? den begyndte at trippe lidt herborte i Bakken, syntes jeg, og halte."

„Har vel strøget sig!" ... Kapteinen snappede ligesaa ivrig Huen fra Klaveret og fulgte.

Udenfor ved Slæden stod de saa tyndklædte i Sprængkulden og følte nedover Hasen og løftede paa Borkens venstre Bagben. De fulgte til yderligere Undersøgelse med hen i Stalden.

Da de kom ud, var der fuld, vild Disput.

„Jeg siger, Du ligesaa godt kunde sagt, den havde Snive i Bagbenene. Skjønner Du Dig ikke bedre paa at kurere Mennesker end paa Hester, gi'r jeg ikke fire Skilling for hele Doktoreksamen din."

... „Den Brunen din, Du Jæger, — det var et forunderligt Foder den ta'r. Den nøier sig nu vel ikke bare med Krybbefliser?" plirede Korpslægen lunt ærtende.

„Hvad? — saa Du det, din ... Rakker!"

„Hørte det ... hørte det, — den gnog jo som en Sag der i Krybben. Han har snydt Dig ugudelig, den Filtvedten, Du!"

„Aa —aa, om et Aar har den Høiden til Jægerhest! ... Men det skal jeg medgi', det var en god Handel, da Du fik Borken for fem og seksti."

„Seksti og Kjøbeskaalen, ikke en Døit mere, men jeg sælger den ikke, om Du saa bød mig hundrede paa Flekken!“

Inde i Stuen ventede Ma.

Det var nu Aslak i Vælta, som havde kløvet Foden sin i Torsdags ved Tømmerhugsten, — Ma havde forbundet ham; — og saa Anders Husmand, som laa i Lungebetændelse. Kirkesangeren havde været der og aarelade ham; seks Børn deroppe i Stuen ... ikke godt, om han faldt fra.

„Vi faar lægge ham en god spansk Flue i Ryggen, og blir han ikke bedre, saa en dygtig Aareladning til.“

„Han holdt paa at besvime sidst,“ indvendte Ma noget betænkelig.

„Tap væk, tap væk! — det er Blodet, som skal fra Brystet, ellers gjør Betændelsen Ende paa ham. Jeg skal hen og se paa ham imorgentidlig.

... og for Theas Hals Kamferolie og en Uldklud og tilsengs at svede — og en god Ske Ricinus ind i Aften. — Med Kamferen kan I ogsaa gnide den gamle Lægdekjærringen om Livet, naar hun klager sig for hardt. I skal faa mere af den“ ...

— Efter Aftensbordet sad Husets gamle Ven med sin Pibe og sit Punscheglas i det ene Hjørne af Sofaen og Kapteinen i det andet. Det røde Drag over Korpslægens Næse og Kinder var ikke udelukkende at tilskrive Overgangen fra Kulden til den lune Varme i Stuen. Han havde Ord paa sig for temmelig hyppig at trøste sin Ungkarleensomhed med det stærke.

De havde snakket sig træt om Heste og Fjorserindringer fra Moen og var nu kommet til de mere indre Anliggender ...

„Her blaaser Efterretninger, ser Du, baade fra Byen

og Vestlandet. Gamle Tante Alette skrev før Jul, at Stiftamtmandinden nok har faat den, hun faar kjøre med baade Trindse og Stang."

„Tænkte jeg det ikke," bed Korpslægen i Mundstykket, „det første, det gjælder i Manegen, det er at studere Dyrets Natur! — og Inger-Johannas, den er at steile; hun maa tages med det gode."

— „og at Svogerske aldrig havde tænkt, at saa meget medfødt Stof kunde vokse op paa vilde Landsbygden."

Kapteinen begyndte at dampe utaalmodigt ... Ma maatte dog engang faa sat ind Maden og blive færdig derude, saa han kunde faa frem Døttrenes Breve.

„Du kan tro, det er en egen Pelikan, den gamle Sorenskriveren dernede i Ryfylke! — kommanderer og brøler ... holder dem nok varme baade paa Kontoret og i Stuen. Undres paa, om han nogengang søger sig væk, jeg; for det gaar han og truer med, hvergang han ser et Embede ledigt, skriver Thinka ...

„Lad os faa Brevene, Ma, — og Brillerne mine!" udbrød han, da hun kom ind.

„Først det fra November, saa skal Du høre om din Guddatters Indtrædelse hos Stiftamtmandens, Rist!"

Han summede hen over endel af Begyndelsen og læste saa:

... „„Da Stor-Ola leverede Tøiet ind af Gadedøren, havde jeg mest Lyst til at sætte mig i Karjolen og kjøre de tre Dage hjemover igjen; men saa tænkte jeg med ét: Bedst at marschere lige paa, som Fader siger. Jeg forbi Tjeneren og ind af Entrédøren. Der var saa lyst, og der hang saameget Overtøi og Hatte og Huer om paa Knaggene, og et Par Gange fløi et Par Tjenestejomfruer med Brætte og Thekopper igjennem

uden at bryde sig det ringeste om mig. Men jeg tænkte, at den, som var kommet midt op i det, det var nok Eders elskede Datter! Reisetøiet af mig i en Ruf; — jeg bankede paa én Gang, to Gange, tre Gange, jeg vidste næsten ikke af mig, og saa vred jeg Grebet sagte op. Tak, der var ingen! Nok en Dør med Forhæng, som jeg blot behøvede at skyde lidt tilside og saa — var jeg lige bardus midt i det. Ja, hvordan skal jeg fortælle det. Det var i Hjørneværelset, jeg kom ind; der er bare Mahogni Møbler og Lænestole med Stopning og Billeder i forgyldte Rammer over Sofaen; men i mørke Rammer ellers. Men alt det saa ikke jeg en Døit af da, for jeg syntes i Førstningen, der var næsten mørkt. Jo deilig var der mørkt! Der var bare Skjærm over den store Astrallampe paa Bordet, og hverken mere eller mindre end helt Selskab! Derinde i Hulen sad Fruerne i Hjørnesofaen og mange andre og drak The.

Jeg stod der midt paa Gulvet, og den rødbrune Værkens trode jeg saavist kunde forsvare sig.

Tante Zittow! fik jeg frem.

Hvem er det? ... Hvad? ... Vel aldrig min kjære Inger-Johanna? — Min Mands Søsterdatter! sagde det henne fra Bordet ... Du kommer jo som en vild Fjeldrose, Barn, endnu med Regnen i Ansigtet, — og ganske kold! — hun kjendte paa mig. Men jeg saa godt, hun tog Øie paa min Kjole. Du skal se, den er for lang i Livet, — tænkte jeg; det sagde jeg nu hjemme ogsaa. Men saa glemte jeg hele Kjolen, for det var jo Tante, og hun omfavnede mig og sagde. Vær hjertelig velkommen, mit kjære Barn! Nu tænker jeg, en Kop god varm The skal gjøre hende godt, Jomfru Jørgensen, — og vil De saa bede Mina gjøre istand

til hende ovenpaa. Og saa satte hun mig hen i en blød Pudestol ved Væggen.

Der sad jeg da i Halvmørket med en Thekop i Fanget og Kavringer, — hvordan jeg fik det, husker jeg ikke, — og tænkte, er det mig eller ikke mig, dette her?

Det var i Førstningen slet ikke godt at se dem, der sad omkring i de bløde stoppede Stole. Det, jeg saa allernærmest ved mig, var et Stykke af en Fod med Sporer og en bred, rød Rand langs Siden, som vuggede op og ned hele Tiden. Af og til dukkede et Hoved med en fin Kniplingskappe frem i Lyset for at sætte en Kop bort eller forsyne sig. Lampeskjærmen gjorde akkurat en rund Ring i Værelset, ikke en halv Alen udenfor Bordet.

Aa, hvor der var lunt og fint!

I Lyset under Skjærmen af Astrallampen sad Tante bøiet over en liden sort Indretning med en Negerfigur paa og tændte Røgelsetopper; hendes Haar gjorde paa begge Sider saadan streng graalig Bukkel ned i Panden.

Themaskinen stod og susede skinnende blank over de hyggelige blaa Kopper af det gamle Kjøbenhavnerporcellæn, som Moder har de fire Par af staaende i Skabet fra Bedstemor. Jeg maatte hele Tiden se til Siden hen paa Tantes Ansigt med de store Ørenringe mellem Kniplingerne. Jeg syntes, den gammeldags Themaskine, der er som en Vase eller Urne, lignede hende saa med den fornemme, stramme Runding om Hagen! Det var, som de hørte sammen fra, — ja jeg véd ikke fra hvad Tid, det kan jo ikke være fra Skabelsen af. Og naar saa Samtalen imellem stansede, og der blev stille, som der ikke skulde være et Men-

neske, pustede og snorklede Maskinen ligesom med Tantes fine danske Snur paa R'et: arvet! arvet! — og derimellem puttrede den Zittow, v. Zittow ... Det var det, Du fortalte, Moder, om den danske Zittow, som var Diplomat i Brüssel, der surrede i mig.""

„Den Ungen, — hun har det i Blodet" ... knæggede Korpslægen.

„„Men det lod sandelig ikke til, at Tante mente, det havde nogen Hast med at se Onkel. Og da saa Tante sendte Jomfru Jørgensen med The ind i næste Værelse, hvor de spillede Kort, spurgte jeg med ét, om jeg ikke kunde faa Lov til at følge med?

Hjertens gjerne, mit Barn, det var Synd at friste din Taalmodighed længere. — Og saa, Jomfru Jørgensen, bringer De vor lille reisende op paa sit Værelse og sørger for, at hun faar noget at spise og kommer tilsengs. Men jeg saa godt, at hun i det samme drog Lampeskjærmen ned paa den Kant, jeg skulde gaa; det kom jeg til at tænke paa bagefter.

Hvad? hvad, hvad? sagde Onkel; Du skulde set ham se paa mig. Han lignede saa Dig over Panden og Øinene, Moder, at jeg slog Armen om Halsen paa ham.

Han holdt mig ud for sig med udstrakte Arme. Mener jeg ikke, det er selve Tante Eleonore op ad Dage! Naa, naa, indbild Dig nu ikke, Du er en saadan Skjønhed.

Det var Modtagelsen!

Lidt efter laa jeg i Seng paa mit nydelige lille blaa Værelse med Gardiner med lange Frynser. Der var Røgelse paa Ovnen, og Jomfru Jørgensen, tænk, hun kaldte mig Frøken! næsten klædte mig af og puttede mig ned i alle de bløde Dyner.

Der laa jeg og tænkte paa det altsammen og blev hedere og hedere i Hoved og Ansigt, til jeg tilslut syntes, jeg dumpede i Karjolen med Svarten og Ola.“ “

— „Ja, Karjolen kom tom hjem igjen den!“ sagde Kapteinen med et Suk ... ..

„Pas paa Du, om Du ikke faar hende til Gilje igjen i Vogn!“ mente Doktoren.

„Hun var saa vakker, Du, Rist,“ udbrød Kapteinen halv rørt ... „Jeg synes, jeg ser hende staa der midt paa Gulvet hos Svoger med det svære svarte Haaret opsat i Nakken. Fra hun fo'r her med de tre lange Fletterne paa Ryggen var det, som hun blev en Svane med én Gang, da hun kom i de voksne Klæderne ... Du husker hende paa Konfirmationsdagen, Rist!“

„Men kjære Jæger,“ søgte Ma at dæmpe paa.

Kapteinen brættede varsomt ud Sammenlægningen paa nok et stort, tæt beskrevet Postpapirsbrev.

„Og nu skal Du høre; dette er af 23de Januar.

„„De Penge, som jeg fik med mig“ “ —

„Naa, naa“ ...

„„Regningen fra Larsen for“ “ —

„Du kan vist hoppe helt over paa den anden Side,“ bemærkede Ma med et vist Eftertryk.

„Naa ja! hm, hm, — bare Ligegyldigheder ... her er det“ ...

... „„Nei, at ikke Fader, og Du ogsaa Moder, kan se mine to nye Kjoler! Tante er ubegribelig snil. Det er umuligt andet end at gaa smukt i den Slags Sko; og det siger Tante, jeg gjør; det er, som én altid kjender et Dansegulv under sig. Og igaar gav Tante mig et Par lakerede Halvgaloscher med Spænder over Ankelen. Har I hørt sligt! Ja, jeg kyssede hende ogsaa for det; hun fik nu dengang sige, hvad hun vilde.

For I maa vide, at den første Leveregel, siger hun, for en Dame, det er en vis sikker, tilbageholdende Ro, som saa godt for det gjerne kan være hjertelig, jeg har den af Naturen, siger Tante, og skal blot uddanne den. Pianoforte skal jeg lære og gjennemgaa et ordentligt Kursus i Dans.

Tante er saa uhyre snil mod mig; men, det er bare saa, at naar hun vil have Vinduerne igjen, saa vil jeg have dem op. Jeg mener naturligvis ikke nede i Stuen, hvor de har klistret sig inde med dobbelte Ruder, men bare oppe paa mit eget Værelse. Tænk, først dobbelte Vinduer og saa en Pakning med Gardiner, og saa alle Husene, som staar lige ind paa os tvert over Gaden; det er ikke til at puste i, og det skal rigtig hjælpe noget, at de lufter med de øverste Vinduer to Gange om Dagen.

Tante siger, at jeg nok vænner mig til Luften i Byen. Men jeg véd ikke, hvordan jeg skal det, naar jeg aldrig faar kjende den, ikke en eneste Gang har jeg havt Neglespræt i hele Vinter. Vi kjører ud en liden Tur om Formiddagen, og saa gaar jeg med Tante i Butiker om Eftermiddagen, det er det hele. Og I kan tro, det er anderledes at gaa ud her end hjemme. Bare jeg kom til at springe over en liden opmaaget Sneskavl for at komme snarere ud i Slæden, sagde Tante, at enhver øieblikkelig kunde se Manerer fra min Naturtilstand, som hun altid siger. For alt det, jeg rører mig, kunde jeg gjerne have Lænker mellem begge Benene som Slaverne, vi ser om Dagene paa Fæstningen.

Og nu vil Tante ogsaa, at jeg ikke skal gaa barbenet paa Gulvet i Soveværelset! Ja, I skulde set hendes Forfærdelse, da jeg fortalte hende om, hvor-

ledes Thinka og jeg i Isløsningen ivaar vadede Kværnbakken for at slippe Omveien nedenom Broen. Jeg fik hende tilsidst til at le med mig. Men jeg tror vist, de er til mig de Par nydelige Tøfler, som stak ud af en Pakke idag, med Svanedun om. Ser I, det er nu alligevel ind i dem, min søde lille Villie skal puttes!" "

„Ser ud for sig itide, om de vil kaste Grimen over Hovedet paa hende!" mumlede Korpslægen.

Ma sukkede dybt:

„Saadanne søde smaa Villier vil saa gjerne vokse sig store, og" — nok et Suk, — „Fruentimmer kommer ikke frem i Verden med det."

Doktoren funderede ned i Glasset:

„En af Kvindens Ynder er jo Bøielighed; — men ellers heder det jo i Visen „stolt Jomfrue!" Der er noget ligt en Modsigelse i det" ...

„Aa Far! del dem i to Pelotoner, det er mest de stygge, som faar være bøielige," humrede Kapteinen.

„Skjønheden staar nu ikke saa længe, og saa er det bedst at tænke paa de Aar, da en skal være føielig," bemærkede Ma ned i Strikketøiet.

„„Med Fransken gaar det i en Fei!" " fortsatte Kapteinen Brevet, „„jeg er alt færdig med den før Frokosten, og Tante er saa fornøiet med min Udtale. Men saa kommer Pianoet fra ni til elleve, huf bare Øvelser! og saa tager Tante imod Visiter.

Og gjæt saa, hvem der kom ind iforgaars? Ingen anden end Student Grip! Det var, som jeg skulde kjende ham rigtig perle godt og ligt ham endnu bedre, saa glad blev jeg ved endelig at se nogen, som vidste om os hjemme. Men tænk! jeg er aldeles ikke vis paa, om han ikke forsøgte sig i at hovmesterere Tante; og saa havde han den Dristighed at se paa mig, som

jeg skulde være enig med ham. Tante har hjulpet ham til en Post paa Onkels Kontor, fordi hun hørte, han havde faaet saadan udmærket Eksamen og var saa begavet, men næsten ingenting havde hjemmefra til at studere for.“ “

„Jeg vaagede mine tre Daler paa ham ... men hvordan den Fyren kunde bjerge sig slig til Artium, gaar over min Forstand!“ udstødte Kapteinen.

„Men dem betalte han jo rigtig igjen, Jæger, — med Porto og alting.“

Kapteinen holdt Brevet op til Lyset igjen.

... „„Og saa mente Tante, han kunde have godt af lidt Afslibning i sit Væsen, og tilholdt ham at komme til hendes Fjortendagssoiréer, hun ser saa gjerne Ungdom om sig; men det lod han Tante mærke, at han ansaa for en Befaling og Tvang. Og nu kom han nok for at gjøre etslags Undskyldning. Men det var en Passiar!

Naa, saa ser vi Dem igjen en og anden af vore Torsdagsaftener? sagde Tante.

Stiftamtmandinden erindrer vist Anledningen til, at jeg blev borte. Det var mine uopdragne Indsigelser mod de syv enige Thekopper, der gi'r Høiesteretsdom i Deres berømte smaa Theaftener.

Se, se, se, lo Tante. Tager jeg vel feil, naar jeg siger, at De igrunden er anlagt for det selskabelige; der er netop Brug for alle ens bedste Sider.

Alle ens glatteste, mener Stiftamtmandinden!

Naa, naa, intet Tilbagefald, Hr. Grip, om jeg tør bede!

Jeg gjorde mit bedste, Stiftamtmandinde; for jeg mente rigtignok alle ens løgnagtigste.

Nu er De i Modsigelseshjørnet igjen; og da forplumrer man sig saa let, véd De.

Jeg mener blot, at naar man tier med en Indvending, lyver man.

Da offrer man til den gode Tone, uden den bestaar intet selskabeligt Samkvem.

Ja, hvad offrer man? Sandheden!

Maaske rigtigere lidt af sin Forfængelighed, en Anledning til at udstille en eller anden glimrende Evne; det frister unge Mænd i høi Grad, tror jeg.

Mulig, ikke umulig ialfald, trak han ud.

Ser De? Men saa sagde Tante, for hun slipper aldrig sit: En Smule gode Manerer er ikke afveien; og naar jeg ser en flink Student staa og konversere med Hænderne i Lommen eller ride bagover paa Stolen, saa, hvad enten vedkommende tager mig min moderlige Oprigtighed ilde op eller ikke, prøver jeg altid med et lidet Vink at rette paa det Hul i hans Opdragelse.

I skulde set ham! Haanden ud af Lommen, og med ét sad han der rettet foran hende som et Lys.

Var alle som Stiftamtmandinden, vilde jeg anbefale at gaa i Visiter, sagde han, for De er en ærlig Kone!

Kone? man siger Frue!

Jeg mener en ærlig Stiftamtmandinde; jeg siger forresten sletikke en godmodig! og saa rystede han den store, brune Luggen frem over Panden.

Noget Portræt af Eder behøver jeg ikke at ønske mig, for jeg ligger og tænker om Aftenerne, at jeg er hjemme. Jeg ser saa grant Fader gaa og fløite paa Gulvet og saa fare op Kontortrappen, og jeg lugger Dig, Jørgen! og dukker Hovedet hans ned i Geografien, saa jeg faar ham efter mig, og vi render

rundt, Dør ud og Dør ind, op og ned i Huset. Ja, for jeg længes gruelig imellem. Men det tør jeg ikke lade Tante mærke; det vilde være utaknemmeligt. Hun tror nu ikke, at Mennesker kan være til andetsteds end i Byen.

Og saa er det jo en hel Del, som jeg har maattet slaa en stor Streg over, fordi jeg sletikke skjønner det. Tænk Moder, det er nok til Nød tilladt, siger Tante, at komme med, at vi har Kjøer hjemme; men jeg maa ikke understaa mig at sige, at nogen af dem har kalvet! jeg gad vide, hvordan de mener, vi faar nye Kjøer, naar vi slagter de gamle til Jul?" "

Her satte Kapteinen i med nogle Grynt. Men i Ma's Mine kom et Udtryk af Bekymring, og hun udstødte beklemt:

„Det kommer af, at vi desværre ikke har kunnet holde Børnene tilstrækkelig ude fra Baarstuen og fra alt det, de faar høre af Folkene."

„Ser De, Frue," forklarede Korpslægen, „inde i Byen der er det saa anstændigt, knapt saavidt, at en Høne tør værpe. Det er bare Produktet af Landsens Bestræbelser, de vil vide af, skal jeg sige Dem!"

„Ja," satte Kapteinen i, „det er nok ikke raadeligt for en stakkars Hoppe at være saa ubeskeden at faa et F ø l der"...

Fruen kræmtede svagt og gjorde sig et Ærind hen til Sybordet ...

— — Ma var alt for en Times Tid siden gaat op; Klokken lakkede mod tolv.

Kapteinen og Korpslægen sad nu noget matte over Slumpen af Muggen, lidt lig de udgaaende Talglys, der stod med forsømte Tander temmelig nedbrændte og dryppende i Stagerne.

„Behold Borken din, Rist! Lid paa mig ... Den skal staa tidlig op, som ta'r mig paa en Hest, — med min Erfaring, ser Du, — alle de Jægerheste, jeg har ta't ud i mine Dage!" ...

Korpslægen sad blot og plirede ned i Glasset.

„Du mener Krybbebideren!" tog Kapteinen hidsig op. „Men det gik til med de nederdrægtigste Kjeltringestreger, — rent ud Bedrageri, saa han kunde være trukket til Things for det. Men, som jeg siger Dig, behold Borken din!"

„Jeg er ble't lidt lei af den, ser Du!"

„Se saa, se saa, — men det er din Feil og ikke Borkens det, Far! Du blir altid lei af de Dyr, Du har. Skulde Du tælle alle de Hester, Du har byttet til Dig, blev det en artig Stald."

„De har skjæmt den ud for Tømmerstokken, da den var Føl, han er skakkjørt, er han."

„Py—t ikke andet, det skulde jeg faa af den paa fjorten Dage med lidt Indkjøring."

„Aa jeg er kjed af at sidde og trække og hale i den ene Tømmen for at faa den fra Grøftekanten, — uden det, skulde det Dyr aldrig i Evighed ud af min Haand! — Nei, havde det bare været, at den flisede lidt i Krybben" ...

Kapteinen fik et betænkt Udtryk; han lænede sig mod Sofaryggen og tog et Par dygtige Drag af Piben:

„Med Brunen min er det sletikke noget at snakke om, — lidt Gnav bare ... med den ene Hjørnetanden."

„Ja, Borken min viger ogsaa bare i den ene Veiside.

Atter et Par smeldende Pibedrag. Kapteinen skubbede sig i Parykken:

„Er der nogen, som kunde faa Ret paa den igjen, saa var det vel mig.“

Piben dampede tæt.

Doktoren begyndte over sit Sofahjørne at banke ud sin.

„Brunen min er ellers et mærkeligt godlidende Dyr, — durer lidt paa Krybben nede i Stalden, — mindre Feil kan en Hest vanskelig ha'! Og saa aldeles let i Tømmen, kjender, om én bare rører ved den, saa delikat fin i Munden ... en ren Kavaler at kjøre med i Landeveien!“

„J—o, — jo—o, har ikke noget imod det, — galant Dyr!“

„Du Rist, det var igrunden en Kjørehest for Dig det ... staar saa lydig, bare én lægger Tømmen over Ryggen paa den.“

„Bytte bort Borken, mener Du?“ grundede Doktoren i en tvilende Tone; — „har igrunden ikke tænkt paa det.“ Han rystede paa Hovedet ... „Skjønner bare ikke, hvorfor den er saa stiv i den ene Tømmen“ ...

„Nei Far; men det skjønner jeg, Du!“

„Bare Du ikke blir snydt paa den, Jæger ... Handel er nu engang Handel, véd Du!“

„Jeg snydt? — haa, haa, haa!“ Kapteinen lo overmodig og stille bevidst, saa han rystede ... „Lad gaa, Gut! vi bytter.“

„Du gaar noget rask paa Tømmen, Jæger!“

„Altid min Natur, ser Du, ... at faa Sagen klaret med engang, fort og friskt!

Og saa ta'r vi Kjøbskaalen,“ raabte Kapteinen hidsig; han havde rusket sig Parykken paa skjeve og sprang op.

„Lad se, om Ma har noget Konjak inde i Skabet.“ ...

Hvad kunde det være for en Nøkke, Hesten havde? ...

Kapteinen var helt optaget af at kjøre ind Borken. Den vendte Hodet over til høire og ryggede op i Veikanten, saalangt den bare fik Lov til for Tømmen. Det var umuligt at faa nogen Grund i det!

Imorges havde han kjørt den ene Sælepinde af i Grindstolpen. Var den kanske skyggeræd? — det var en Idé! ... og Kapteinen besluttede at prøve den i Maaneskinnet om Kvælden.

Da han efter Middagen kom ned i Stalden, saa han et underligt Syn.

Stor-Ola havde trukket Borken frem af Spiltouget og stod og hyttede med Næven mod Hestens Pande.

„Naa har jeg prøvet den paa al Vis, Kaptein, men ikke blinker den, om jeg saa drev den i Skallen med Bagen af Øksehammeren ... rikker sig ikke!

Og se bare nu ... hvor den rygger!" ... Han løftede Haanden mod den anden Side af Hestens Hoved.

„Men paa det venstre Øie er den saa blind som en lukket Kjælderdør."

Kapteinen stod en Stund uden at sige et Ord; Aaren svulmede blaa op i Panden, og Ansigtet blev rødt som Uniformskraven.

„Naa saa den" —

Han drev rasende Ola én under Øret. „Staar Du og truer Hesten, din Svinehund!" ...

Da Stor-Ola gav Kvældsforet, indfandt Kapteinen sig igjen i Stalden. Han tog Lygten og lyste hen paa Borken.

„Nytter ikke at kurere Dig for at gaa i Grøften ... Se der, tag det Markstykke, Ola, saa har ialfald Du Fortjeneste paa den!"

Olas brede Ansigt lyste polisk op:

„Doktoren faar nu forsyne sig vel med Planker; for den, han fik, aad op tre totoms, mens vi havde den" ...

„Du Ola!" nikkede Kapteinen, „det er ikke værdt at lade ham høre andet end, at den ser med begge Øinene hos mig."

— Da Stor-Ola paa Vaarsiden i Isslasket kjørte Vedlæsset hjem fra Giljeteigen, maatte han vige op i Snekanten for Doktor Rist, som kom i Smalslæde fra Nordbygden.

„Driver med Borken, ser jeg? — Har Kapteinen faat Ret paa den? ... Skjever vel lige hardt i Veisiden?"

„Nei var det likt! Kapteinen var nok den, som fik Raad med det; — han er ikke mere skakkjørt nu end jeg!"

„Kan tro det, din Løgnhals" ... mumlede Doktoren, idet han smeldte paa Hesten og strøg videre.

V.

Kapteinen var i et forfærdeligt Humør; det drønede i Dørene hele Formiddagen ...

Ved Middagstid var der et lummert Pusterum, hvorunder Jørgen og Thea sad med Øinene ned i Tallerkenen høist forsigtige for ikke at give nogensomhelst Anledning til en Udladning.

Frugten af Jørgens bedste Bestræbelser for at gjøre sig ubemærket var imidlertid som vanligt mindre heldige. Under Suppen kom han til at slurfe lydeligt i ét væk af Skeen, hvilket førte til et tordnende:

„Slurf ikke som en Gris, Gut!"

Efter Middagen følte Kapteinen med ét Nødvendigheden af at fuldføre nogle Beregninger paa en Kart- og Opmaalingsforretning, der havde ligget siden i Høst.

Og nu var det ikke raadeligt at komme Kontoret for nær! han var næsten indiansk lydhør for den mindste Larm og aldeles vild fra sig, naar han forstyrredes.

Det var blevet stille, blikstille over hele Huset. Man hørte Rokken snurre ensomt inde fra Stuen og gik sagte i Dørene nedenunder i ren Angst, naar de alligevel knirkede, eller nogen kom til at slippe Kjælderlemmen i eller skralde med Bislagdøren.

... Hvor kunde den tossede Torbjørg finde paa at lægge sig til at skure Gangtrappen nu? Idet hun ilsomt trak sig tilbage med Sandet og Bøtten, forraadte hendes aabne Mund og glanende Øine, at hun ikke begreb den egentlige indre Sammenhæng mellem hendes Skuren og Kapteinen, som sad godt og vel oppe paa Kontoret; det var nok, at han med ét vilde falde som et Uveir ned fra anden Etage.

Nu raabte det deroppe.

Han kom ud fra Kontoret med Ridsefjæren i Munden:

Hvor var der blevet af den gamle blaa Tegnemappen? den havde ligget paa Bordet ovenpaa i Gangen ...

Ma maatte op, og Thea og Jørgen med paa Forhør.

Der ... der paa Bordet ... der! ... havde den ligget nu i fem Maaneder. Var det Meningen at gjøre ham rent ulykkelig med al denne Ordningen og Vaskingen?

„Men kjære, kjære Jæger, vi finder den nok, naar Du blot gi'r lidt Taal, ... bare vi leder" ...

Og der blev en Leden rundt om helt indover paa Loftet, under gamle Vindusruder, omvendte Borde, Garnvinder, Skabe og Skrammel. Jørgen stod i sin angstfulde Iver paa Hovedet gravende dybt ned i en Tønde, da Ma endelig snildelig fik ledet Undersøgelsens Retning indover mod Kontoret igjen:

„Oppe paa Kontorskabet ligger et stort blaat Omslag, men der har Du vel været" ...

„Der? ... Jeg gad vide, hvem der har fordristet sig til at" ...

Han fo'r ind paa Kontoret igjen.

Ja der laa de!

Han slængte Ridsefjæren; han var aldeles ikke oplagt til at arbeide længere, og sad og saa mørk ud for sig med Albuen støttet mod Pulten ...

„Det er din Skyld, siger jeg, Ma! — Eller var det kanske mig, som havde det fiffige Indfald at sende hende til Ryfylke?" ...

Han slog i Pulten.

„Det er Blodpenge ... Blodpenge, siger jeg! — Skal det gaa til paa den Maaden, hvad skal vi saa ha' til at faa Jørgen frem med? — huf, det stiger mig saa til Ho'det! ... Atten Daler kastet rent i Bækken" ...

„En Søndagskjole maa hun jo have; Thinka har nu slidt paa de Klæder, hun havde hjemmefra, i over halvandet Aar."

— „End nye Tøies Snørestøvler fra Stavanger! Ja saamæn, ikke mindre end fra Stavanger ... det staar d e r," han rev Regningen fra Pulten ... „og et lakeret Skindbælte og for Halvsaalen og Flikken af Sko to Daler og en Ort ... og saa Sysager; jeg har aldrig

hørt, at en ung Pige kjøbte Sysager i et Hus! — og Porto! en Daler to Ort og fem Skilling ... to Ort og fem! ... Det er rent uforstaaeligt."

„For halvandet Aar, maa Du betænke, Jæger, seksten Skilling for hvert Brev."

„En lusen Skriver, siger jeg, som ikke engang betaler Brevene, som gaar der fra Kontoret! ... Hvorfor skrev hun nu sidst, naar hun lige iforveien havde lagt Hilsen ind i din Brorkones Brev? ...

Men saa kommer det tilgavns, fire og en halv Alen Silkebaand! Hvorfor satte hun ikke ti, — tyve Alen ... saalangt som herfra og ned til Ryfylke? — saa havde hun da sprængt Far sin med engang! For jeg ser, hvor det bærer hen" ...

„Husk paa, de reiser til Fogdens og Præstens og Prokuratorens i Besøg og Selskab, ret som det er; vi maa jo lade hende gaa anstændig."

„Aa, aldrig har jeg hørt det før, at Døttre ogsaa skal koste Penge; det er et splinternyt Reglement det, som Du har fundet paa. Og hvad skal det bli' til?"

„Den, som intet vil saa ud, Jæger, han høster heller ikke."

„Ja synes Du ikke, det ser ud til en deilig Høst? — denne Bygde-Adonisen der paa Kontoret, som gjør Haneben til hende, — en stakkars Kontorist uden Eksamen! — men han er saa flink til at slutte Skifter, he! he!" ...

Ma saa lidt slagen ud og stirrede haabløst hen for sig.

„Jo—o Thinka skrev det; han er saa flink til at slutte Skifter, er han! ... Synes Du ikke, det var en nok saa pen Indledning af hende det for ham?" Han nynnede ... „Det er klart som Drank, at hun er for-

gabet i ham; din Brorkone skrev ellers ikke om det, som hun gjør."

„Thinka er en blød Natur," kom Svaret noget langsomt, fortænkt, — „og har vist saa let for at forblinde sig, stakkar, varm og modtagelig, som hun er. Men saa har hun nu set saavidt af Verden omkring sig" ...

„Ja, Verden gaar ikke paa Vers, som Løitnant Bausback sagde, han betalte Gjælden sin med gamle Mor Stenberg, hun var akkurat tre og en halv Gang saa gammel som han, da de giftede sig!"

„Hun har altid været bøielig, — vi faar haabe paa, at hun er tilgjængelig for et Ord af sine Forældre. Jeg vil skrive og forestille hende Udsigterne" ...

„Udsigterne? ... Bland Dig bare ikke i det, Ma! Giftermaal vokser ikke paa Træer. Eller hvad Parti, mener Du, Thinka kan gjøre heroppe? Blir jeg gammel og kommer paa Pension, ser det net ud med alle Døttrene paa Halsen! ... Lad os bare ikke blive gale af Hovmod, Ma, splitter pine gale! — det sidder i Dig og alle Zittowerne."

Ma blev noget stram ved Læberne og skarp mørk i Øinene; men det var over i Øieblikket:

„Jeg tænker paa, at her igrunden kunde spares paa Flesk og Smør i Huset; det er ikke halv saa saltet, som det bruges mangesteds i det udvendige, og naar saa Grisen — bare Skinkerne, mener jeg, — faar gaa med Læsset til Byen, saa kan vi nok have Udvei til at tage Pengene ind igjen. Ellers vilde jeg komme rent ud af Fatningen. ... Men skal vi først ud med dem, synes jeg, Du bør sende dem paa Posthuset straks, Jæger! de bør ikke se andet, end at Du er kontant. "

Kapteinen reiste sig og pustede.

„Ti ... og fem er femten ... og tre er atten," han talte Pengene ud af Pulteskuffen. „Vi ser aldrig de Penge mere ... Hvor er Saksen? Saksen, siger jeg!" ...

Han begyndte at klippe Omslag til Pengebrev ud af en gammel graa Konvolut fra et Tjenestebrev, som han vendte.

„Frakken og Skjærfet ligger her ved Ovnen," sagde Ma, da hun igjen kom ind.

„Der! — læg Lakket og Signetet i Sidelommen, saa jeg ikke glemmer det; ellers faar jeg betale for Forseglingen med." — — —

— Det lumre Humør var som strøget af Kapteinen, da han ilsomt kom tilbage fra Postaabneriet. Han havde fundet Brev fra Inger-Johanna og straks begyndt at kige i det; men saa blev det for mørkt.

Frakken var af ham i en Ruf, og han begyndte endnu med Huen paa ivrig at læse videre ved det nytændte Lys.

„Ma! — Ma, — bed Ma komme ind straks! ... og et Lys til!"

Han saa ikke mere, da Lyset fik en Raptus af Dunkelhed, og der maatte bies, til Tanden igjen fik taget sig op.

Ma kom ind brættende Ærmerne ned efter Bagningen.

„Nu skal Du høre," fortsatte han:

... „„At et saadant Bal ikke kan vare længere! Tante vil gjerne være af de første, som bryder op, saa jeg i Kotillonen sidder i stadig Angst for, at hun skal bede om Slæden. Saa skal jeg forhøres; men saa er det nu ikke længere som de Par første Gange, vi kjørte hjem, da jeg snakkede og plaprede ud alt mu-

ligt, vrængte min Sjæl og alle mine Følelser ud i Tantes Fang som en Lomme.

Igaar var jeg paa mit syvende og engageret alt til langt ude i det niende, som nok ikke bliver mit sidste, vil jeg haabe, i denne Vinter (jeg opførte fem Gange). Igaar undslap jeg ogsaa heldigen Løitnant Mein, han med Jørgens Hestebidsel om Munden, som har begyndt at ville sikkre sig mig til Kotillonen, som han siger. Han sidder og staar i Selskaberne hjemme hos Tante (hvilket er alt, hvad han gjør, for der er ikke et Ord i hans Mund) og bare ser og glor paa mig.

Naa, I skulde se mine Balbøger! først op har jeg, tror jeg, Trediedelen af alle Dansene i Vinter. Tante har foræret mig en Bæltespænde, som er deilig og med alle de dunkelgule Stene hæver Kjolen vidunderligt. Tante har Smag; men enige bliver vi alligevel aldrig, naar jeg klæder mig. Gamle Tante Alette var oppe hos mig igaar, og hende fik jeg da paa mit Parti. Saa blev jeg fri for at have Dubber slængende om Ørene; de kjendtes, som der hang to Tømmestumper efter mig, og saa maa jeg faa kunne røre Armene i Kjolen, ska! jeg ikke kjende mig som en Trædukke.

I maa vide, jeg er vokset et halvt Kvarter, siden jeg var hjemme. Men aldrig i mit Liv har jeg vidst rigtig, hvad det er at være til, tror jeg, før i Vinter. Naar jeg lukker Øinene, er det, som jeg i Drømme kan se gjennem en Række Sale med Lysekroner, hvorunder der bølger Musik, og hvori jeg danser og føres, saa der ligesom bliver Vei af sig selv.

Jeg forstaar, hvordan Tante Eleonore maa have følt, hun, som var saa vakker, og som de siger, jeg ligner saa; hun døde jo efter et Bal, siger Tante

Alette; det maa have været af Glæde. Der er intet som at danse! intet som at se dem kappes om at engagere, at de ligesom knæler med Øinene og saa bliver forvirrede, naar jeg svarer dem, som de ikke venter.

Og hvormange Gange, tror I nu vel, jeg har hørt, at jeg har saadant mærkeligt sort Haar, saadanne mærkelige faste Øine, saadan superb Holdning; hvormange Gange mener I, det er sagt mig paa den fineste Maade, og paa den groveste Maade? Tante har ogsaa begyndt at beundre; jeg kunde ønske hele Vinteren, hele Livet (saalænge jeg er vakker, ikke længere!) var et eneste Bal, som den polske Greve, der kjørte paa Sukker.

Og saa har jeg altid saadan Lyst til at dø ovenpaa hver Gang, naar jeg ligger og tænker paa det og ligesom endnu hører Musiken i Ørene, helt til jeg kommer til at tænke paa det næste.

Til det skal jeg have en ny lysegul med sort; det og hvidt klæder mig bedst, siger Tante, og saa atter nye gule Silkesko, knappet op til Ankelen; Tante siger, min høie Vrist forraader Race. Og det føler jeg, jeg har; jeg generer mig sandelig ikke for at snakke fra lige ud, hvad jeg tænker; og det er saa morsomt, at se Folk spærre Øinene op og undres paa, hvad mon Du er for én.

Jeg begynder virkelig at faa Mistanke om, at flere af vore Herrer hverken har set en levende Gris eller And eller et Føl (som er det vakkreste jeg véd). De bliver saa dumme, straks jeg blot nævner om noget fra Landet; det skulde da være, om jeg sagde det paa fransk, *un canard, un cheval, un cochon, une vache!*

Student Grip paastaar, at af dem, som er født i

Byen, har ikke en af ti set en Ko malkes! Han ærgrer nu ogsaa Tante med, at alt det, som sker paa fransk, er saameget finere, og mener, at vi læser og græder saa gjerne over to elskende, som springer i Vandet fra *Pont neuf;* men lad blot det samme passere fra Vaterlands Bro her hjemme, saa er det simpelt, og jamen synes jeg, han mangen Gang har Ret! Tante maa le. Og hvormeget hun nu siger, han mangler i slebet Væsen og Dannelse i Blodet, saa morer hun sig over ham. Og det gjør man overalt, for udbuden er han hver eneste Dag i Ugen.

Her kommer han gjerne Søndag Eftermiddagene og drikker Kaffe, for da er han sikker paa, at baade Tante og jeg kjeder os, siger han, (ja grueligt! hvor kan han nu vide det?) og at han slipper at gaa paa Stylter og lyve mellem de blaa Thekopper!

Og da er Tante og han morsomme tilgavns, naar han taler fra Leveren, og Tante modsiger ham og tager ham afdage. For tænke sit gjør han bestandig, det kan jeg se bare paa, hvordan han sidder med Hovedet paa skjeve og rører sagte om med Theskeen i Kaffekoppen. Det er rent til at le over, for mener han nei, saa ser man det helt ovenfra Luggen, længe før han siger det.

Han er nok adskillig omtalt i Byen som en af de værste i Studentersamfundet til at ivre for alle disse vilde Idéer. Men Tante finder ham pikant og mener, at Ungdommen maa faa Lov til at rase ud. Onkel siger derimod, at den Slags er mere ødelæggende for en ung Mands Fremtid end de værste Udskeielser, da det ruinerer saa Evnen til Disciplin.

Hvad han tænker om mig, gad jeg forresten vide. Han spørger undertiden saa impertinent:

Frøkenen skal vel paa Bal iaften?

Men jeg giver ham det igjen efter Evne, spørger Tante til Raads om Haandarbeidet og gisper saa hyggeligt let og ser ud af Vinduet, netop naar han er som ivrigst.

Jeg ser godt, det ærgrer ham, og sidst spurgte han, om ikke Frøken Jæger blot et Øieblik vilde drage sine Tanker bort fra det næste Bal?

Onkel er ofte grætten over hans Umedgjørlighed og finder, at han er en ubehagelig Personlighed; men jeg tror ikke, han har let for at miste ham paa Kontoret, da han er saa dygtig.

Onkel lever bare i sit Embede: han er saa uhyre nobel. I skulde høre, hvor han kan gaa og ængste sig for den mindste Feil eller Mangel paa Punktlighed i sit Embede.“ “

„Jeg mener den Onde ri'er Fyren, — naar han er Stiftamtmand!!“ udbrød Kapteinen.

„Stakkars Josias!“ sukkede Ma, „han var altid den mest nærtagende af Brødrene; men det bedste Hode.“

„Ja, Skriveren i Ryfylke har nok ta't baade Kræfterne og Villien for sin Part.“ ...

Fjorten Dage efter overraskedes de af Brev fra Stiftamtmandinden og indlagt et fra Inger-Johanna.

... Stiftamtmandinden maatte under alle Omstændigheder faa beholde sin kjære Inger-Johanna mindst endnu ét Aar; hun var blevet dem, baade hende og Stiftamtmanden, uundværlig, saa at de endog havde ondt for at tænke sig, at hun overhovedet kunde have et andet Hjem ... „Sin Onkel har hun nu engang for-

vænnet ved det ungdommelige Liv, hun har tilført Huset. Min kjære Zittow med sin skrupuløse Samvittighedsfuldhed er i sit store Embede overlæsset af Ængstelser og Ansvar og trænger saare vel til Adspredelse og Opmuntring efter sine mange vaagne Nætter. Ja saa egoistiske er vi," spøgte hun, „at jeg vil foreslaa, at vi deler hende paa den uretfærdige Maade, at hun til Sommeren gjør et Besøg hjem; men kun for atter at komme ned til os. Andet vilde være en stor Skuffelse.

Men, lad os ikke for tidligt bringe et maaske unødigt Tvistens Æble paa Tapetet; det kunde blive som med Trætten mellem Stormagterne om den smukke Ø i Middelhavet; midt under de diplomatiske Forhandlinger forsvandt den! Og jeg tør jo langt fra indestaa for, at vor kjære Tvistens Gjenstand ikke om en kortere Tid selv disponerer over et Hjem, der staar i Forhold til, hvad hun med sit Væsen og sin Skjønhed kan gjøre Pretention paa.

At jeg som hendes Tante skulde være noget ensidig blind for hende, kan jeg neppe tro; idetmindste tør jeg paaberaabe mig en erfaren, kyndig Meningsfælle i vor fælles Ven, Kaptein Rønnow, som i forrige Uge fulgte hidind med de kongelige fra Stockholm og, i Parenthes sagt, det maa blive mellem os, — nu staar paa Spranget til at gjøre en ekstraordinær Karrière. Han var aldeles enthusiasmeret ved at se Inger-Johanna igjen, erklærede hende for en fuldendt Skjønhed og en født Dame, der var skikket til at gjøre Opsigt i Kredse, der endog laa over det almindelige, og meget andet, som vi ikke tør lade vort kjære Barn høre. Jeg kan kun tilføie, at han ved Afskeden varmt

og med en vis Ængstelse anbefalede mig hendes Bevarelse og videre Udvikling.

Om ikke netop i sin første Ungdom, er han jo endnu maaske den eller ialfald én af de smukkeste og mest distinguerede Mænd inden den hele Landetat, og han vil ikke have ondt for at vinde selv den mest fordringsfulde" ...

„Nei, det skulde jeg pikajor tro. ... Du, Ma," sagde han blinkende, „hvad siger Du nu? Nu tror jeg Læsset gaar opefter."

Kapteinen tog sig en svingende Marsch henover Gulvet og faldt saa over Inger-Johannas Brev:

„„Kjære Forældre!

Nei, nu maa jeg melde Eder noget. Kaptein Rønnow har været her! Han kom netop, som Tante havde Soirée. Han ser endnu én Gang til saa vakker og kjæk ud, som da han var hjemme paa Gilje, og jeg saa godt, at han studsede lidt, da han fik Øie paa mig, endnu medens han stod og hilsede paa Tante.

Det bankede jo ogsaa forsvarlig indeni mig, kan I vide, straks jeg kjendte ham igjen; jeg gruede virkelig saa halvt for, at han skulde have glemt mig.

Men han kom hen og tog begge mine Hænder og sagde ganske varmt:

Den Knop, jeg sidst saa paa Gilje, er sandelig sprungen ud!

Jeg blev jo lidt rød, for jeg véd godt, det var ham, som fra først af udvirkede, at jeg kom herned.

Men det kalder jeg et udsøgt Væsen og en fri, ligefrem Maade at føre sig paa. Saa underholdende han var, mistede han aldrig et Fnug af sin prægtige, mandige Værdighed, og der var da ikke Spørgsmaal om at lægge Mærke til synderlig andre end ham, den

hele Aften. Jeg maa tilstaa, at jeg herefter lægger et andet Maal for en rigtig Kavaler, det j e g vil kalde en Mand, og det bliver der sandelig mange, som ikke staar sig paa.

Tante har ogsaa udbredt sig over hans Væsen; jeg tror, hun blev smigret, fordi han var saa elskværdig og hjertelig imod mig. Hun har bagefter været i saa glimrende Humør.

Siden var han herinde daglig. Han havde saameget at fortælle os om Livet i Stockholm og ved Hoffet, og talte altid med mig om Eder hjemme — om Fader, som, uagtet han jo var ældre" " ...

„meget, meget ældre ja!" kræmtede Kapteinen ivrig — „en fire fem Aar mindst."

... „„altid var hans uforglemmelige Ven.

I kan tro, det var hyggelige Aftener. Tante forstaar den Ting. Det er et helt Savn efter ham. Det samme synes Tante ogsaa; vi har siddet og talt om ham og næsten ikke om andet end om ham disse to Aftener, siden han reiste.

Igaaraftes kom Grip her. Vi har ikke set ham helt siden den første Gang, Kaptein Rønnow var her. Og kan nogen begribe sig paa et saadant Menneske? han lader til at se ingen Ting ved ham. Han sad og modsagde og var saa tverken og ubehagelig hele Aftenen, at Tante blev ganske lei af ham. Han ræsonnerede om at leve paa Ydersiden, hul Tromme, og saadant noget, som om det ikke netop skulde være den ægte Mandighed og Naturlighed, man maa sætte saadan Pris paa hos Kaptein Rønnow.

Huf! jeg har ligget den halve Nat og ærgret mig! Han sad og rørte i Thekoppen og snakkede om Folk, som kunde gaa igjennem Verden med et Silkebind af

Talemaader og Komplimenter, at man kunde smigre ihjel en sund Forstand, saa der tilslut stod igjen en affjæret, jeg hørte tydelig han mumlede, Fagergaas! Frygtelig uforskammet. Jeg er sikker paa, han mente mig.

Tante sagde ogsaa, da han var gaat, at hun herefter vilde nægte sig hjemme for ham, naar her ikke er flere; hun var træt af hans Produktioner paa Tomandshaand; den Slags Mennesker maa have et vist Baand paa sig! Nogen Karrière kommer han aldrig til at gjøre, mente hun, dertil bærer han sine egne Meninger for høit.

Det er forresten kjedeligt, om han bliver borte, for med alt sit er han nu mangen Gang en god Krigskammerat mod Tante.“ “

VI.

Kapteinen havde holdt Laaget paa sin store, gamle Merskumspibe kridtpudset nu i tre Dage uden at ville tage den ned fra Pibestilladset; han havde beskaaret og sat ind nye Mundstykker og holdt Renselsesfest over Resten saavelsom over hele Tobaksbordets Askebeholdning, Petumsgrus og lavaartede Pibekrads. Han havde ladet Klokkeren gjøre sit bedste med at stemme Klaveret og sat to hvidmalede Bænke paa Trappen. Det stadig forsømte Sprinkelværk om Haven skinnede nu her og der med friske hvide Stokke som enkelte nye Tænder, der stikker af mellem en hel Rad af gamle graa. Gangene i Haven maatte feies og strøes, Gaardspladsen blev afsopet, og endelig den Lem sat

over Brønden, som stadig skulde have været der i alle de Aar, Børnene var smaa.

Det var Kapteinen, som, under et næsten høirøstet godt Humør, ivrig færdedes overalt.

Undertiden undte han sig en vis Ro og stod og dampede paa Trappen eller i det Storstuvindu, som vendte ned imod Landeveien; eller han tog sig i Eftermiddagsskyggen en Svip helt ned til Grinden og blev siddende der med Piben paa Stengjerdet. Kom der saa nogen forbi, som gik sydover, lød det:

„Skal Du til Landhandleren og kjøbe Dig en Rul Tobak, Lars? ... møder Du en fin Jomfru i en Karjol, saa hils fra Kapteinen paa Gilje; det er min Datter det, ser Du, hun kommer fra Hovedstaden!"

Var vedkommende en eller anden gammel, fattig Stakkar af det andet Kjøn, faldt der til hendes Forbauselse en Kobberslant ned i Veien foran hende:

„Der, Kari! Der, Siri ... Du kan trænge noget til at bestille Dig Krykkeskyds for;"

— en Overraskelse, der faldt saameget stærkere, som Kapteinen ellers havde et sandt Liebhaberi for at hudskjælde gamle Kjærringer. Hele det Oplag af styrtende Eder og i Øieblikkets Inspiration fremdigtede Skjældsord, som sad ham i Blodet fra Pladsen og Militærlivet, maatte engang imellem have et Udbrud. De krykkebærende gamle var længst indøvede i Behandlingen og vidste, hvad der vankede, naar de skulde afsted igjen fra Gaarden, efter først inde i Kjøkkenet at have faat baade godt og vel i Madsækken. Det var som en Tappenstreg om Ørene paa dem, akkompagneret af Pasops vilde Gjøen.

Men i disse Dage, medens han gik i glad Spænding og ventede sin Datters Hjemkomst, var han, hvad der

gjorde ham til en likt Mand baade i Bygden og blandt Mandskaberne, saa ligefrem og spøgsom, — noget af den gamle, letlivede Peter Jæger.

Kapteinen havde netop været inde i Eftermiddag igjen og prøvet Kammertonen paa Klaveret, den var i stadig Faldende; og derpaa konfereret sin dybe Bas med dets næsten lydløst murrende G, da Jørgen gjennem Vinduet trode at øine en bevægelig Plet paa en af de lyse Stumper af Landeveien, som var synlig over paa den anden Side af Vandet.

Kapteinen snappede Kikkerten og fo'r ud paa Trappen og ind igjen og raabte paa Ma, — og tog siden taalmodigen Post i det aabne Vindu, idet han forlangte Ma ind for hver Gang, de igjen kom frem i Svingningerne.

— Dernede gik det ikke saa raskt. Svarten stansede af sig selv for hvert Menneske, den mødte i Veien; og saa maatte Stor-Ola give Besked.

En ung Dame med en om Livet tæt spændt Støvkaabe, Parasol og Handsker og en saa fin messingbeslaaet, engelsk Kuffert bagpaa Karjolen var i sig selv intet sædvanligt Syn. Men at det var Kapteinens Datter paa Gilje, som kom hjem, løftede Sagen op i det opsigtsvækkende, og Nyheden var da ogsaa et godt Stykke udover Bygden, inden Karjolen henimod Kvæld naade frem til Døren hjemme.

... Der stod Mor og Far og Jørgen og Thea og Underofficer Tronberg med sin Væske henne ved Hushjørnet og Gaardens Folk og Jenterne indenfor i Gangen; — og Stor-Ola blev snydt for at løfte Jomfruen hen paa Trappen, for hun hoppede selv fra Karjoltrinet lige i Armene paa Far, og saa kyssede hun Mor og klemte Thea og luggede Jørgen en liden

Trækdans rundt om sig paa Trappen, for at han skulde føle Hjemkomstens første Indtryk ...

Ja, det var Parasollen, hun havde mistet i Trappen, og som en barbenet Jente kom med. Ma tog omhyggelig vare paa den; ... den dyre, fine frynsede Parasol med det lange Elfenbens-Haandtag havde ligget der midt imellem Trappen og Karjolhjulet.

Kapteinen tog selv Kaaben af hende ... Haaret, Dragten, Handskerne, — saadan saa hun ud! ...en fin voksen Dame fra Hoved til Fod.

Og saa havde de Giljesolen i Stuen!

„Jeg har siddet og længtet i hele Dag efter Petumlugten og at se lidt af Røgskodden om Hodet dit, Far! — Jeg tror, Du er blet lidt tykkere ... og saa Stasfrakken! ... jeg tænkte Dig altid i den gamle blanke. — Og Mor, ... og Mor!" ... Hun løb ud efter hende i Spisekammeret, hvor hun blev en lang Stund.

Saa kom hun ud roligere.

I Kjøkkenet lyste en høi Ild. Der stod Marit, en kortvokset, rødmusset Fjeldjente med hvide Tænder og smaa Hænder og stampede Grøden, saa Sveden haglede; hun vidste godt, at Stor-Ola vilde have den, saa femten Karer kunde danse paa Skorpen; — og nu fik hun med ét Hjælp af Frøkenen ... Bagefter maatte Inger-Johanna hen og spinde paa Torbjørgs Rok.

Kapteinen fulgte blot og saa til med halvfugtige Øine, og da de kom ind igjen, fik Inger-Johanna Flasken fra Skabet for at skjænke dem derude hver især en Sup for Hjemkomsten.

I Stuen ventede Aftensbordet; — paa nylagt Dug frisk, rød Fjeldørret og hendes Yndlingsret Jordbær og Fløde ...

— — Ikke Tale om at vække hende, saa træt som hun var igaaraftes, havde Far sagt.

Og derfor sad ogsaa Thea udenfor Dørstokken fra Klokken halv syv af og ventede paa, at der skulde høres nogen Støi, saa hun kunde styrte ind med Brættet og Smaakagerne, — for Inger-Johanna skulde have Kaffe paa Sengen.

Jørgen holdt hende med Selskab, optaget af at studere den underlige Laas paa hendes Kuffert og saa af at betragte de lette, fine Sko med Lakering. Han gned sig i Panden og paa Næsen med dem efter at have aandet dem fugtige.

Nu vaagnede hun derinde, — og op gik Døren for Jørgen, Thea, Pasop og bagefter Torbjørg med Kaffekoppen.

Jo, nu var hun hjemme! ...

Høduften kom ind af det aabnede Vindu, og hun hørte, de kjørte Læssene buldrende ind paa Laaven.

Og da hun saa ud af Vinduet nedover det lange, smale Vand i Dalen og alle Fjeldtopperne, som løftede sig saa steilt mod Himlen over den lette Taage paa den anden Side, forstod hun endel af sin Mors Fornemmelse af, at her var trangt, og at der var en og tredive lange Mile til Byen. Men saa var det saa duftigt vakkert, — og saa var hun jo hjemme paa Gilje!

Afsted maatte hun og ligge i Høet og lade Jørgen holde Bukken, som var stangvis, saa hun slap forbi, og saa se til hans Værksted og det hemmelige Jagtgevær, han holdt paa at lave sig af Løbet og Laasen af en gammel Soldaterbøsse.

Det var en speciel Betroelse til hans voksne Søster; thi Krudt og Gevær var ham paa det strengeste forbudt, hvad der ikke hindrede, at han havde sine Ar-

senaler af Faderens grovkornede Patronkrudt baade hist og her omkring i Bakkerne.

Og saa skulde hun være med Thea og faa vide alt om Haven og med Faderen paa hans Spadsereture hid og did; ... det gik opad Koveie mellem viftende Ormegræs, hvide Bjerkestammer og grønt Løv paa skraa hele Giljeaasen opover.

Det var som en glad, næsten ør Hjemkomstrus i tre, fire Dage!

Først da der blev ligesom mere Hverdag, begyndte Ma at tale om dit og dat af de huslige Anliggender og sætte Inger-Johanna ind i sine forskjellige Omsorger og Bekymringer ...

Hvad skulde der blive af Jørgen? De maatte jo engang tænke paa at faa ham ind til Byen! Ma havde grublet meget paa at skrive ind til Tante Alette og raadføre sig med hende ... Far maatte ikke forskrækkes med for mange Pengeudlæg. Skulde Tante Alette finde paa at foreslaa at tage ham i Kost og Logis, saa vilde det ikke forvolde de forfærdelige kontante Udtællinger. De kunde jo sende mange Slags Madvarer didind, Smør og Ost og Fladbrød og Spegekjød og Flesk, saa tit der gik nogen Byleilighed ...

Hun maatte se til at snakke med Far om dette ud paa Vinteren engang, naar hun havde hørt, hvad Tante Alette mente.

... Og med Thinka havde de gjennemgaat meget! Ma havde havt al sin Nød og Møie med at holde Far udenfor, — Du véd, hvor lidt han taaler af Ærgrelser, — og hun havde gaat paa sit bare Liv Onsdagene for at passe Jørgen op, naar han hentede Posten, saa hun kunde faa fat i Thinkas Breve. Hun havde ivaares skrevet den ene Gang efter den anden og forestillet

hende, hvilken Fremtid hun beredte sig, om hun i Svaghed og Daarskab gav efter for sine ubesindige Følelser for denne Kontorist Aas.

Men der kom jo i Begyndelsen nogle Breve tilbage, som var rent trøstesløse. Det gik an ogsaa at være til i ringere Kaar, skrev hun; — det var nok en tvilsom Udsigt til et lidet Lensmandsombud, hun tilslut stolede paa.

Ma havde sat hende alvorligt for Øie, hvordan saadant kunde ende. Bare om han blev syg eller faldt fra, hvad skulde saa hun og kanske en hel Børneflok ty til?

„Det gjælder at overstaa den første Sindets Opbrusning ... Nu kommer hun jo hjem til Høsten, og det var at ønske, at hun var kommet paa andre Tanker. — Min Broder Birger er jo saa fremfusende; men at han straks, han fik et Ymt om Sammenhængen, brød løs og, som min Svigerinde skriver, lod Aas faa Reisepas og Afsked og ekspederede ham paa Porten samme Dag, tør dog have faldt ud til det gode. De sidste Par Breve røber, at Thinka er roligere“ ...

„Thinka er gruelig godfjottet!“ udstødte Inger-Johanna med sprudende Øine. „Jeg tror, de tilslut kunde sylte hende og lægge hende ned og binde for Krukken; hun mukkede ikke ... Onkel Birger skulde gjort saa mod mig, ikke én Dag var jeg ble't der længere!“

„Inger-Johanna, ... Inger-Johanna!“ rystede Ma paa Hovedet; „Du har et farligt, forvænnet Sind. Det er kun de aller, — aller færreste af os Kvinder, som faar følge, hvad de helst kunde sætte sin Lyst til.“ ...

— Kapteinen forsmaade ingensomhelst Anledning til at vise frem sin fra Hovedstaden hjemkomne Datter.

Han havde nyttet Tiden, thi i Begyndelsen af næste Uge skulde han paa forskjellige Kartforretninger oppe i Almenningen og saa paa Eksercitie.

De havde gjort en Tur ned i Hovedbygden til Præsten Horn, og paa Veien stanset og hilst indom Klokker Semmelinge og Bardon Kleven, Lensmanden. De havde været hos Distriktslæge Baumanns; og nu paa Søndag havde de Indbydelse til Foged Gülckes, — en Reise paa fire og en halv Mil nedover Dalen.

Det var det gamle, hundrede Gange reparerede Hus af en Kaleschevogn, som var trukket frem af Skjulets inderste, og i hvis sammenlænkede Arme Svarten og Blakken — den blinde borkede var længst afgaarde, — skulde fortsætte sine tre Maaneders lange Forsøg fra Spiltouget paa at forliges.

Havde Dyrene nogen Forestilling, maatte det nærmest være, at det var en uhyre vældig Plog, de trak i Skumsved Bakke op og Bakke ned under idelige Standsninger for at puste og lade dem, som sad indeni, stige ud og gaa.

Var det noget Kapteinen holdt paa, saa var det militær Punktlighed, og Klokken halv fem om Morgenen vandrede hele Familien i sin Puds, Kapteinen og Jørgen med opbrættede Benklæder, Damerne opskjørtede, tilfods nedover Giljebakkerne, — de var nogle af de sværeste paa hele Veien, — medens Stor-Ola kjørte den tomme Vogn ned til Kongeveien.

Blakken duede bedre til at trække end til at holde igjen, saa det var Svarten, der fik lides paa udfor Bakkerne, og Stor-Ola, Kapteinen og Jørgen maatte støtte paa.

Det blev en besværlig varm Dag, og Vognen rullede i et uophørligt tæt kvælende Landeveisstøv om

Hestebenene og Hjulene. Men saa bar det jo hovedsagelig nedover hele Tiden, og hvilt og trukket Pusten blev der for hver Mil.

Klokken halv et havde de bare at sætte over med Færgen, og den lille Veistump paa den anden Side igjen op til Fogedgaarden.

Paa Færgen blev der foreløbig gjort en Smule Toilette, og Kapteinen byttede fra Vognskrinet sin nye Uniformsfrakke paa. Naar undtages, at Jørgen havde faat „Gris" nedover sine nye Bukser fra Smurningen af Hjulene, var der ikke indtruffet et eneste Uheld paa hele Turen.

Straks de kom op ad Bakken, saa de Sorenskrivervognen rulle foran sig ind ad Grinden, og paa Gaardspladsen kjendte de Doktorkarjolen og Prokuratorens Gig ... Der stod Fogden selv og hjalp Sorenskriverfruen ud af Vognen; Fuldmægtigen og Døttrene var alt paa Trappen.

For Damernes Vedkommende maatte der jo efter Reisen gjøres endel Toilette og ændres Dragter, før de fandt sig presentable. Prokuratorens to Døttre var, den ene i rød, den anden i hvid klar Kjole, og af Sorenskriverens tre var to hvide og en blaa.

... At en Kapteins Datter med hans knappe Gage kom i brun Silke med lakerede Tøies-Støvler, kunde jo kun forklares af de særegne Omstændigheder, mente Fru Scharfenberg i Øret paa gamle Frøken Horn fra Præstegaarden; det var formodentlig en af Stiftamtmandindens omsyede derinde i Byen! ...

Tingen var, at den unge Horn, som ventedes at skulle blive Kapellan hos sin Far, Præsten, lod Inger-Johanna vederfares en hel anden komplimentøs Behandling end hendes Datter Bine, som han var saa-

godtsom forlovet med; og Fuldmægtigen lod til ikke at være mindre blind for hende. De var to om at skaffe hende en Stol!

Sofaen var selvsagt anvist Sorenskriverfruen og „Ma". Heller ikke det fandt Fru Scharfenberg rigtig paa sin Plads, siden hendes Mand var indstillet Nummer to til Sogns Sorenskriveri; og, at Fogden idag ogsaa havde inviteret den rige Madam Silje, var, sagde hendes Mand, bare Popularitetsjagt; hun blev dog altid den, hun var — Enken efter Landhandler Silje!

Det var en lang Time at sidde og udveksle Talemaader, inden Middagens Hovedhjørnesten, Fogdens Steg var tilstrækkelig og trygt gjennemstegt, og han af sin Hustru fik Vinket om at bede Selskabet tilbords ude i Storstuen.

Den eneste, som havde let og snakket, før Isen endnu var erkjendt brudt, var Inger-Johanna, der var kommet i Passiar med Sorenskriveren og saa med Horn og Korpslægen.

Ma kneb jo Læberne lidt urolig sammen, der hun sad i Sofaen og lod saa optaget af Samtalen med Fru Brinkmann; hun vidste, hvad de alle vilde sige om hende bagefter ...

— Det havde været en temmelig hed Middag. Trætheden og Hungeren efter Reisen var ved Fogdens overflødige Anretning gaat over i en høist belivet Stemning, kryddret med Taler og Sange.

De havde siddet længe tilbords, før Sorenskriverens skrabende Stol endelig signaliserede til Opbrud.

Fogden stod nu tyk og straalende under Takken for Maden og fordrede og modtog sin Tribut som Vært, et Kys af hver af de unge Damer.

Den mandlige Del af Selskabet fordelte sig med sine Kaffekopper udover den svale Gang og Trappen eller drev med Tobakspiberne paa Gaardspladsen, medens Damerne sad om Kaffebordet inde i Stuen.

Sorenskriveren underholdt sig noget høirøstet med Fogden, og Kapteinen stod rød og hed et Stykke ude paa Gaarden og kjølede sig.

Korpslægen kom hen og klappede ham paa Skulderen:

„Han tog rigtig Tappen af Spundset idag, Fogden; vi drak godt!"

„Aa, — den som bare havde en Pibe nu, Du, og fik gaa og drive" ...

„Du har den jo i Haanden, Mand!"

„Saa? — ja men ladet, ser Du."

„Du stod jo netop inde og stoppede den" ...

„Jeg? ... Nei saa!! — men Ild, ser Du, Ild" ...

„Hør, Jæger! Scharfenberg er alt oppe og tar sig en Middagslur."

„Ja, ja; men den Borken Du, den snød Du mig skam" —

„Aa Snak, Peter! Din Krybbebider aad sig halvt ud igjennem Væggen hos mig ... Den Madeiraen Du, var stærk" ...

„Du Rist, — min Datter Inger-Johanna" ...

„Ja ser Du, Peter, — jeg tilgi'r Dig, at Du er lidt hugæln over hende, hun kan snurre anderledes Hjernekasser rundt end din!"

„Hun e r deilig, — deilig!" — det trak op til en betænkelig Rørthed i Stemmen ...

De to Krigens Mænd trak sig i sedat Marschtakt tilbage til et af Soveværelserne ovenpaa.

Inde i Gangen stod lange Buchholtz, Sorenskriver-

fuldmægtigen, stiv og stille mod Væggen med Kaffekoppen i Haanden; han grublede paa, om nogen kunde mærke noget paa ham. Han havde været inde i Kaffeværelset hos Damerne og prøvet at aabne en Konversation med Jomfru Jæger:

„Har De været her længe, Jomfru Jæ—ger?"

„Tre Uger."

„Og hvor læ—ænge tænker De at blive her?"

„Til Slutningen af August."

„Savner De ikke Hovedstaden her o—oppe?"

„Nei slet ikke."

Hun vendte sig fra ham og begyndte at tale med sin Mor. De samme Spørgsmaal havde hun nu faat af alle Herrerne!

Ved Døren stod den udadlelige Kandidat Horn og nød sin Kaffe — og Fuldmægtigens Nederlag. Han lurede paa en Leilighed til at faa en Passiar istand med Inger-Johanna, men fandt en uoverstigelig Hindring i Sorenskriverens belæste Frue, der begyndte at underholde sig med hende om fransk Literatur, et Gebet, hvori han følte, han ikke kunde gjøre sig gjældende.

Paa Fogdens Opfordring fandt senere en almindelig Udrykning Sted. Fruerne maatte ud paa Trappen og se paa, at de unge legte Enkemand søger Mage!

Madam Silje sad der bred og godmodig efter al den gode Levemaade og frydede sig ...

„Neimæn tog han hende ikke dengang, nei! ... Faar spænde Remmen bedre om Livet næste Gang, Fuldmægtig!" lo hun, da hans Forsøg paa at indhente Inger-Johanna glippede ... „det er saa pas fin Jomfru at umage sig for."

Fru Scharfenberg fandt, at det trak paa Trappen, og

idet hun flyttede ind i Gangen, hvor Fogdens altid sygelige Hustru sad indballeret i sit Sjal, maatte hun tilstaa for hende og Fru Sorenskriveren, at den unge Dames hensynsløse Maade at løbe paa, — saa man endog kunde se Strømperne høit over Støvlen! — smagte vel meget af det fri ... Men Madam Silje fandt det vist ikke det ringeste upassende, mente hun bidende, — „hun havde selv gaat saa mangen Gang i Solbakken med de andre Jenter og raget Hø i blotte Linned, før hun blev gift med Landhandleren —"

Ma gav jo ogsaa Inger-Johanna et ængsteligt Vink, saa snart hun kunde naa til:

„Du maa ikke løbe saa voldsomt, Barn! Det ser ikke godt ud ... man maa lade sig tage."

„Af den Fuldmægtigen, — aldrig i Evighed!"

Ma sukkede.

De holdt paa med Legen til Thetiden, da de efter Middagsbordet savnede igjen viste sig i udhvilt Stand, parate til at paabegynde en Boston udover Aftenen.

„Men Jørgen ... Hvor er Jørgen?"

Han kom lydende Paaraabet, noget bleg og koldsved, men med freidige Gebærder, ned fra Kontorbygningen, hvor han havde siddet og røgt Tobak i Smug sammen med Fogdens Kontorist samt „Eksekutionshesten", den drastiske Betegnelse for dennes upopulære Andel i Fogedfunktionerne.

— Bostonen fortsattes efter Aftensbordet med voldsomme Beter og ganske mærkværdige oplagte Spil, mellem Sorenskriveren, Kapteinen, Fogden og Prokuratoren.

Inde i den anden Stue sad Ma urolig og undrede paa, naar Far tænkte at bryde op ... de havde den længste Tur hjemover, og Klokken var alt blevet ti!

Fogden havde forgjæves fristet dem til at blive over om Natten; men det gik nu engang ikke an; Jæger havde aldeles bestemte Grunde, hvorfor de maatte være hjemme igjen imorgen.

Hun sad i Stilhed og haabede paa den lille hvasse Fru Scharfenberg, om hun ikke snart skulde vove at vise sig i Døren til Spilleværelset.

Men det trak ud; — de andre Fruer haabede vist igjen paa hende. ...

Hun vinkede paa Inger-Johanna.

„Kan ikke Du gaa ind, Du," hviskede hun, „og minde Far lidt om Tiden; ... men bare fra Dig selv!" ...

— Klokken elleve sad de endelig i Vognen, — efterat Fogden paa Trappen igjen havde hævdet sit Gammelmandsprivilegium overfor de unge Damer. Han var en sand Mester i at modmanøvrere alle de spøgefulde Maader, de havde at unddrage sig for at søge sin Frelse fra den smaskende Afsked.

Fuldmægtigen og Kandidat Horn fulgte Vognen ned til Grinden.

„Det var hverken for din eller min Skyld, Ma!" smaahumrede Kapteinen.

Han kjørte Tømmerne, men vendte sig taaledelig for at følge Passiaren inde i Vognen og slænge[illegible] Bemærkning ind med. Jørgen og Thea, der hele Dagen havde forholdt sig beskedent passive, men gjort desto flere Iagttagelser, var nu paa deres høie Hest; især var Thea selvfølende som det eneste Liv, hvem det var lykkets at undslippe Fogden. ...

Og hjemover bar det i den lyse, stille Julinat, Bakke op og Bakke op, — paa sine Steder nedover,

— Fod for Fod, Skridt for Skridt, uden hvor de turde slippe Vognen lidt i Fart nederst i Bakkeknækkene.

En god flad Halvmil, hvor de alle kunde faa sidde i Vognen, gik det nu Dilt i Dilt.

Det var lummert, med en halvfugtig Duft fra Høsaaterne og et let Præg af Skumring over Egnen ... Stor-Ola gispede, Kapteinen gispede, Hestene gispede, Jørgen duppede, Thea sov indpakket under Ma's Sjal. Af og til opskræmtes de af Susen fra en Fjeldbæk, som fo'r skummende under Veibroen ...

Inger-Johanna sad og smaadrømte og saa tilslut en gulbrun Padde for sig med smaa, nysgjerrige Øine og store Mundviger ... og saa reiste den sig saa mavetyk og kluntet ... og hoppede hen imod hende ...

Hestene stansede.

„Huf! — jeg tror, jeg drømte om Fogden!" vaagnede Inger-Johanna frysende.

„Vi faar ud her!" lød det nattesøvnigt fra Kapteinen ... „i Rognerudbakkerne. Ma kan bli siddende med Thea."

Dagen randedes ... De saa Solen gylle og Skjæret drage sig nedover Fjeldtoppene. Den laa ligesom og gløttede paa dem først, til den med ét sprat over Kammen i øst som en Guldkugle og rødnede nedover Skoglider og Bakker paa Vestsiden, helt ned paa Græsvolden, blinkende i Duggen ...

Endnu strævede de Fod for Fod i Bakkerne ...

Ude paa Giljejorderne stod Folkene alt længst i Arbeide med at brede ud Høet, da de saa dem komme.

„Det er godt at være hjemme igjen," udbrød Ma ... „Undres paa, om Marit har husket paa, at hænge Ørreten i Røgen?"

Ud af Bislagdøren kom Marit farende:

„Her kom en fin Byfant gaaende igaaraftes ... han,

som var her for to Aar siden og fik slaat under Skoene sine ... Jeg vidste ikke bedre Raad end at lade ham ligge paa Blaakammeret jeg."

„Aa haa — Student Grip! ... Han er vel paa Tur hjemover."

Ma saa med ét hen paa Inger-Johanna; der kom noget grublende over hende. Hun steg i Skynding ud af Vognen.

— „Jæger skal paa Kartforretning imorgen et langt Stykke indover Fjeldmarken, — helt ovenfor Grønnelidsætrene!" oplyste Ma, da Grip kom ud fra sit Værelse om Morgenen — „og da maa saameget udrustes."

„Saa—aa? ... Og allerede imorgen tidlig?"

Studenten trak paa det.

„Min Plan er at tage tvært over Fjeldet hjem igjen som sidst, drage lidt ordentlig frisk Luft fra Bykvalmen og Jussen."

„Men saa kunde De jo følge med Jæger? Det blir vist fem, seks Mile, De kunde faa Følge op i Fjeldet, og for Jæger var det en sand Fornøielse at faa Selskab. De har vel intet imod, at jeg skjærer Dem lidt Niste?"

„Takker, takker saa uhyre meget, Frue! — for al Deres Venlighed" ...

„Hun vil ikke ha' mig, det er greit," mumlede han, medens han drev paa Gaarden udover Formiddagen; de sov allesammen undtagen Fruen.

Men ikke var han kommen hid for at geleide Kapteinen....

Om Eftermiddagen, da det begyndte at svale lidt, var Kapteinen, Inger-Johanna, Jørgen og Student Grip

gaat den vakkre Vei henover til Kværnen. Stor-Ola og Aslak, Husmanden, fulgte med; det var Kværnhjulet, som der skulde gjøres noget ved nu, Kværnbækken var næsten tør.

De stod der i ivrig Studeren paa, hvordan Hjulet bedst skulde lettes af Aksen, da det med ét gled. —

„Den Jørgen ... den Jørgen, han fandt Snittet med Hjulet han!" udbrød Kapteinen stolt:

„Du faar ta' Tore Snedker tilhjælp, Ola! saasnart Du kommer tilbage med Hestene fra Fjeldet ... Og lad Jørgen vise Jer det, han skjønner det, han! — Bare det ikke er Bogen, saa er han gløg nok" ...

„Du faar holde Dig i Luggen og puge, Jørgen, ... gjøre som med Rugmelsgrøden, jo før den er spist, des fortere er den over," trøstede Grip.

„Se saa, sa'n! — der holdt jeg paa at glemme Fiskesnøret til imorgen. Du faar ned til Landhandleren ikvæld, Du Jørgen! ... Vi fisker selv Ørreten deroppe, skal De se," vendte Kapteinen sig til Grip.

„Aa—haa, ja," pustede han ud, idet de vandrede hjemover. „Jeg kan vel trænge til at komme tilfjelds nu ... jeg kommer altid tre, fire Pund lettere ned igjen."

„Jeg har undret paa det Stykke af Landet helt fra Skolebænken," bemærkede Grip, „vi maatte sætte Bygdinsøen til i Geografien ... at den var opdaget for bare nogle Aar siden midt i et vidtløftigt Fjeldplateau, som bare en og anden Rensdyrjæger vidste noget om."

„Ikke afsat paa noget Kart, nei, — saa blankt som inde i Afrika ... punkteret som uopdaget!" oplyste Kapteinen. „Men saa gaar der jo Færdsel nok Bygderne imellem baade med Folk og Fædrifter ... og

Fjeldene har sine Navne fra gammel Tid nede i Almuen."

„Sandt nok, — de indfødte kjender jo ogsaa det indre af Afrika, men derfor kaldes det ikke opdaget af den civiliserede Verden!" lo Grip. „Jeg studerede altid paa, hvad der kunde findes i et saadant hemmelighedsfuldt Strøg midt i Landet. Der kunde være meget der! hele forladte Dalfører fra Oldtiden, — gamle indsunkne Bjelkehaller ... Og saa Vildrenen fygende hen over Vidderne" ...

„Ja Skytteri!" samstemmede Kapteinen, — „vi faar mangen lækker Rensteg derovenfra."

„Det var det, som drog mig, da jeg traf Renskytten for to Aar siden. Jeg vilde opdage lidt, — se hvad der var."

„Akkurat som alt det, vi gik og indbildte os om Byen," udbrød Inger-Johanna.

„De skulde følge Deres Far et Stykke indover Fjeldet, Frøken, — se, om De kunde finde et eller andet Høienloftsbur!"

„Det var en Idé, — slet ingen dum," optog Kapteinen ... „ikke umuligt ... sletikke! — Du kunde faa ride helt til Grønnelidsætrene" ...

„Ja, kunde Du sætte det igjennem, Far!" udbrød hun ivrig. „Nu har jeg ogsaa faat Lyst til at se, hvad der er. Jeg tror, vi altid tænkte, at Jorden endte der indover med vor egen Sætermark."

„Jeg har Tepper med paa Kløvsadelen, — og hvor de kan skaffe Tag over Hovedet paa mig, er der vel ogsaa saavidt, at Du kan være med" ...

„Naa, naa, Morten! — vil Du lade Folk i Fred Du!" ...

Kapteinen tog op en Tobaksrul og holdt en Stump

ud til Staldbukken, der kom farende imod dem inde fra Gaarden.

... „Saa Skjæggemimre! — han vil ha' sin Ranson, den Karen."

„Du, Ma!" raabte han, da han saa hende komme fra Staburet. „Hvad siger Du om, at jeg ta'r Inger-Johanna med mig imorgen? — saa har de Følge hjemover igjen paa Fredag med Ola og Hestene, — hun og Jørgen!"

„Men kjære Jæger, hvad skal hun deroppe? ..."

„Hun kan overnatte i Grønnelidsætrene."

„En saa anstrængende Tur. Det er jo aldeles uveisomt og vildt, hvor Du maa fare!"

„Hun kan faa sidde paa Hesten langt ovenfor Sæteren. Svarten gaar saa stø som en Præst med hende og Kløvsadlen, baade i Fjeld og Myr. Jeg ta'r selv Blakken." Han var blevet helt hidsig ved Udsigten til at faa hende med.

„Javist skal Du være med!

Du faar lægge godt i Nisteskræppen til os, Ma! Klokken fem imorgentidlig maa vi være afsted.

Tronberg støder til med Hest længere oppe, saa der kan bli' Raad til at sidde op for Dem ogsaa, Grip!"

Grip tog et Sprang med Jørgen henover Gaarden, fakkede ham endelig og kjørte ham ind igjennem det aabne Kjøkkenvindu.

— Kapteinen strævede brunstegt i Nakken, rød og svedende i Skjorteærmerne i Fjeldmarken oppe under Torsknuten.

Foran gik Kløvhestene med Inger-Johanna og al Op-

pakning og ved Siden af ham nogle Bønder, der bar deres Kofter paa Stokke over Skuldrene for Heden og ivrig forklarede Skjel og Mærker, hvergang der stansedes, og Kapteinen foreløbig skulde optage en eller anden Linie.

De havde ligget Natten over i Grønnelidsætrene og været ude i Marken og krokeret Klokken fem imorges, havde redet henover flade Flyer mellem Vidiekrat, medens Hestene Gang paa Gang vadede over Bugtningerne af den samme Elv.

Nu gjorde de igjen Holdt efter en steil Opstigning for at bie paa Tronberg, som de havde set nedenfor i Bakkerne.

Kapteinen tog Kikkerten frem og efter et løseligt Streif henover de skinnende Fonner, der laa som et fjernt Melkehav, rettede han den længere og længere nedover ...

Sveden trillede i store Draaber af Panden og Øienlaagene, saa at Glasset blændedes, og han maatte pudse det igjen med sit store, tyndslidte Bastes Lommetørklæde.

Nu lagde han Kikkerten over Ryggen paa Kløvhesten og holdt den længe stille ...

„Det maa være Rognelidfolkene alligevel det, som rører sig der vest ved Brækstadheiene ... Hvad?"

Folkene, han vendte sig til, behøvede blot at skygge for Øinene for at komme paa det rene med, at det var Modparten, som de skulde møde imorgen ved Tiskevandet. Men de var for slebne Karer til at give det Udtryk anderledes end ved et smigrende:

Nei for Kikkert, Kapteinen har!

Han bares under disse Kartforretninger saa at sige paa Guldstol af begge Procesparters ængstelige In-

teresser; det hørte med til hans Høifjeldsbehag om Somrene at føle sig paa det Vis hænderbaaret ...

„Har De fisket, Tronberg?" raabte han, da Hovedet af Underofficerens „Rauen" viste sig nikkende nede i den steile Kløvsti.

... „Ørret ... Taget idag?"

„Imorges, Hr. Kaptein!"

Kapteinen tog Knippet og saa i Ganen.

„Ja den er fra idag!"

Underofficeren tog af sig Huen og tørrede Pande og Hoved.

„En kunde frit stegt Fisken i Fjeldvæggen hele Dalgryden opover der, jeg fo'r," lød det fra Tronberg.

„Pen Fisk. Se den, Grip! ... veier saavist sine fem Mærker."

„Kors i Jøsse Navn er Frøkena her da!" udbrød Underofficeren, han rettede sig uvilkaarlig til Honnør, da Inger-Johanna vigede Hesten hen og betragtede de rødprikkede, blanke Fisk, der hang paa Kløvsadlen. Men gamle Lars Opidalen, han som havde begjært Kartforretningen, strøg sagte sin grove Haand over hendes, medens han talte Ørreterne paa Vidiehanken:

„Kan sligt ogsaa være Mold og Jord!" ... sagde han stille undrende.

„Stø Jomfrua, Du Lars, mens hun stiger ned; det er ikke Raad til at sidde op for hende længere her over Svaberget ..."

Vejen drog sig brattere og brattere opover med enkelte fladere myrlændte Pust imellem; den blev ofte rent borte i Graafjeldet.

Øde Skrig af en Fiskeørn lød over dem. Den kredsede og skreg og fjernede sig, naar Jørgen huiede

til den. Den maatte have Rede nogetsteds deroppe i Fjeldvæggen.

Kapteinens Hagelrifle maatte frem, og Tronberg forsøgte sig; men kom ikke paa Skudhold ... Den, som bare kunde ligge og lure paa den deroppe bag de store Stenene!

Ørnen kredsede igjen nær dem med bredt, aabent Vingefang.

Pludselig knaldede det ovenfor i Uren, og den gjorde nogle heftige, flagsende Slag med Vingerne; den arbeidede for ikke at dale.

Skuddet var gaat gjennem den ene Vinge, saa de kunde se Dagen lyse gjennem Hullet i Fjærene. Fuglen havde tydelig svært for at holde Ligevægten.

„Fy ... den er skadeskudt!" udbrød Inger-Johanna.

„Hvem skjød?" fo'r Kapteinen forbløffet op.

„Jørgen rendte afsted med Riflen," oplyste Tronberg.

„Jørgen? ... han indbilder ikke mig, at det var hans første Skud det. Den Kanallie! ... Men saa skjød han sig fri for Juling den Gang, — for det var minsæl et godt Skud, Tronberg! ... Knebelen! han er paa det strængeste forbudt at røre ved Gevær" ...

„Forbudt ja," mumlede Grip. — „Er det ikke mærkeligt, Frøken Inger-Johanna, — det er besandig det, som er forbudt, som vi blir dygtigst i. Vor mest drivende Opdragelse er netop alle disse Forbud. Men det er at gaa Kjæltringeveien i Væksten og sætter sine Mærker bagefter, — gjør fikse Hoder, daarlige Karakterer."

Grip og Inger-Johanna gik foran ved Hestene. Der laa en underlig disig Varmerøg nedover Flyerne paa

Eftermiddagen; den tilslørede Linierne dernede. Heroppe i Fjeldet var det saa tindrende luftklart ...

Fod for Fod valgte Dyrene sig Vei i Stenuren mellem enkelte uhyre nedfaldne Blokke, der laa som nedmosede graa Huse, her og der med en Troldlug af Dvergbirk paa, medens der om i Berghylderne endnu hang gule Dusker af Vianvangen.

„Se bare al denne krogede, forvredne Troldskaben ... man kan sige, at Livet er rigtig steinet ned her, — og endda pibler det op!"

Han stansede.

„Véd De, hvad jeg kunde ha' Lyst til, Frøken Inger-Johanna?"

Der var ikke længere Spor af det Drag af Ironi, som ellers laa over ham.

„Simpelt væk at bli' Skoleholder! ... lære Børnene at lægge de to første Pinder ikors med deres egne ligefremme Tanker, -- det er Grundstokkene, som blir troldvride i os. De skulde faa Lov til at tro og begribe akkurat saa meget og saa lidt, som de virkelig kunde gabe over. Og saa paa Dør med hele Hæren af disse elskede betryggende Forbud. Jeg skulde bare vise Følgerne, — blande Krudt og Fyrstikker sammen for deres Øine, til det gik tilveirs, og saa sige: Værsaagod, Jørgen! for mig kan Du gaa med de to Ting i Lommen saa meget, Du vil, det er Dig selv, som springer i Luften. Det er Ansvaret, det gjælder at øve i Opvæksten, skal der bli' Mennesker af os."

„De har gruelig mange Idéer, Grip!"

„Fikse, mener De? — Havde jeg havt noget Talent i Pennen! -- men jeg er saa totalt mundtlig slaat ...

Ser De, her gives bare fire Porte, og de heder Theologi, Filologi, Medicin og Jus, og saa har jeg foreløbig banket paa den sidste. Hvad jeg vil der, det véd ikke jeg! ... Har De hørt om Katten, Frøken, som de satte i en Glaskugle og pumpede Luften ud? Den mærkede, der var noget galt paafærde; det kneb for Pusten, Luften blev altid tyndere og tyndere, — og saa satte den med ét Labben for Hullet ... Jeg skal ogsaa tillade mig at prøve at sætte Labben for Trækhullet. For her er lufttomt Rum! — ikke oppe i Skyerne hos Poeterne, bevares, der lyner og lyser det og skrives der om at virke for Folket og for Friheden og for alt høit og stort i saamange Retninger, som der er Streger paa Kompasset. Men i Virkeligheden, nede paa Jorden, — for en Prosaiker, som vil ta' i og sætte lidt af Talemaaderne i Gang! — der er det totalt stængt. Alle vore bedste Tanker og Idéer er der intet Brug for i den praktiske Verden, skal jeg sige Dem, Frøken! Ikke engang saa meget, at en Mand kan slippe frem til at gjøre sig ulykkelig paa dem ...

Og saa lever man, som man bedst kan, — sit andet Liv med Kammeraterne og gjendøber sig i Punsch sammen med dem, hvergang man har svigtet rigtig brav derude i Theselskaberne ...

Men kjend slig Luft! — hvert evige Drag som et Glas af fineste ... fineste, ja, hvad skal jeg kalde det?"

„Punsch!" lød det lidt kort.

„Nei, Liv! ... Med den fri Natur føler man sig ikke ægget til at disputere. Jeg er enig med Fjeldet, med Solen, — med alle disse krogede, indseige Bjerkevidier, — naar Folk dernede bare var sig selv; men det er de aldrig uden i et godt, vaadt Lag, naar de har

faat heiset sig tilstrækkelig op dybt nede fra Brønden. Der lever et helt Frimurerskab, som ikke kjender hverandre uden i den Skikkelse, — eller ogsaa i Westermanns Dampbad, naar Westermann smeiser paa os med friskt Bjerkeløv i tredive Graders Hede. Badstuen var vore Fædres nationale Klub, véd De det, Frøken?"

„Nei, jeg faar rigtig høre adskilligt, synes jeg," sagde hun med lidt skjult Lune.

„Hør, ... hør ... Heiloen, som piber," hviskede Jørgen.

Lyden kom fra en liden sumpet Strækning, der stod hvid af Myruld.

De stod og lyttede.

„Har De hørt noget saa uhyre stille?" sagde Grip ... „efter det enslige lille Pip ...

·Der er saadanne Pip her og der i Landet ... Abel han døde han! Hvoraf, -- af Drik, sagde de;" han rystede paa Hovedet, — „af lufttomt Rum!"

Han gik i Skjorteærmerne og kylede Vidiekjæppen, som han havde slaaet af, medens han snakkede, langt ned over Stenuren.

„Der ser Kafteinen Linen, som den har gaat fra Alders Tid for Opidalen!" raabte gamle Lars ... „ret ... ret langs efter Skardet, hvor vi skal ned og tvært over Vandet ... lige mod Rødkampen i Torsknuten ... Der, hvor Du ser de tre Grønholmene under Stenuren, Kaftein!"

Han truede ud med Stokken i hidsig Iver.

„For det skal jeg føre Vidner, og stod alle de levende her, som har fisket paa vor Ret i Vandet, baade i min Fars og Farfars Tid, saa blev det mandtykt mod Skarvestregerne deres i Rognelien." ...

— Eftermiddagsskyggen faldt ind i Skardet, hvor Isvandet sivede ned ad Revnerne i den sorte Fjeldvæg. Her og der lyste Solen endnu paa Flekker af grøngul Renmose eller et eller andet violet, hvidt eller gult lille Følge af Højfjeldsfloraen, der udførte det Mirakel at leve sit eget farverige Skjønhedsliv her oppe imod Sneen.

„Der kommer han Mathis med Eken!“ udbrød gamle Lars.

Baaden, som skulde hente dem over til Sønnens Felager, krøb som et Insekt der langt nedenunder dem paa det grønne Vandspeil.

Gangen nedover var en sand Vederkvægelse for Kapteinens noget aandedrætsbesværede, trivelige Krop, og Udsigten til at faa drive sin Yndlingssport, at fiske, bidrog yderligere til at belive Humøret.

„Vi kommer didned netop til bedste Tiden, han biter,“ mente han.

Da de indskibede sig i det firkantede Traug, som ventede dem nede ved Fiskeboden, holdt han Snøret parat. Han havde allerede med stor Driftighed besørget Agnmarken indsamlet i Bukkehornet.

De af Følget, som ikke rummedes i Baaden, fulgte rundt Vandet med Hestene. De saa dem af og til mellem Bjerghamrene, medens de roede ud.

„Hvad siger Du om et lidet Dorg langs Landet derinde i Skyggen, Mathis? Mener Du ikke han gaar paa Krogen der? ... vi ror ikke saa bent over med engang, tænker jeg,“ sagde Kapteinen lunt.

Under Toften laa Mathis's eget Snøre; og nu vilde Inger-Johanna ogsaa prøve.

Kapteinen satte Agn paa for hende. Men hun vilde ikke lade sig sige og vente, til de naade hen til

Fiskepladsen; hun slap Snøret ud straks og lod det drive bagefter Baaden, idet hun under Roningen meget driftigt af og til tog et Drag i det.

„Se Haandlaget!" udbrød Kapteinen, „det er medfødt det ... Du er nu egentlig af Fiskerslægt, for jeg er opvokset ved Bergenskanten og min Far før mig ... Havde jeg en Daler for hver Torsk, jeg har trukket ude i Alverstrømmen, blev der noget at arve efter mig ... Hvad? Hvad?" ...

Der hørtes et Skvulp langt bag i Kjølvandet. Inger-Johanna gjorde et heftigt Drag; en gul Fiskebug viste sig et Øieblik i Solskjæret over Vandskorpen.

Hun vedblev efter de første febrilske Tag i Snøret i halv opreist Stilling at trække det ind.

Idet hun saa løftede den skinnende Fisk høit ind over Baadranden, udstødte hun et Triumfraab:

„Den første Fisk, jeg har faat i mit Liv!"

Grip løste den af Krogen og slængte den langt udover.

... „Saa skal den ogsaa faa beholde Livet!"

Kapteinen gjorde et hidsigt Ryk paa sin tunge Person, saa det skvulpede om Baaden.

Men, at det ubetimelige Offer til Dybet gjordes til Ære for hans Øiesten, formildede jo høilig Dumheden ...

Og da de kom ind under Kollen, hvor han slap sit Snøre ud, sang han pludselig op af sine Barndomserindringer fra Bergenskanten en Vise, der havde sovet i ham mange Herrens Aar:

„Eg laag i Soli og steikte Kroppen,
me' Baaten dreiv lidt for Straumen.
Eg høyrde Seien og klauv i Toppen,
ég var i Yrsla af Draumen.

Eg vaknad blaut,
og Toften flaut,
me' Baaten dreiv ned for Straumen" ...

Hans dybe Bas lød i Stilheden fuldtonende hen under Kollen.

Vandet laa speilblankt, og Kapteinen tog den ene Ørret efter den anden.

Torsknuten med sine Sneflekker og Fonner øverst oppe stod paa Hovedet dybt nedenunder dem, næsten saa det gav en svimmel Følelse, naar de saa ud over Baadripen. Og da de naade hen under Felageret, laa den bratte, grønne Lid med alle de beitende Kreaturer gjenspeilt saa klart, at de kunde tælle Hornene nede i Vandet.

„Ja her gaar Kjørene som Fluer paa Væggen," sagde Kapteinen. „Slipper de Melkekollen deroppe, triller den ned til os i Baaden."

Husrum var der jo ikke mere af end den lille Jordhytte hen i Stenuren og et lidet forfaldent Tømmerskur med Kampesten paa Taget og en Glugge. Det var der, Kapteinen skulde indkvarteres og Inger-Johanna faa sove, til Solen randt, og hun med Jørgen, Stor-Ola og Svarten igjen skulde tilbage til Grønlidsætrene.

— De havde spist til Aftens, — Ørret og en improviseret Rømmegrød og stod nu og saa paa, at Solen gik ned indover Storfjeldene.

Kapteinen gik i Tøfler og opknappet Uniformsfrak ude paa Volden og røg sin Pibe med yderste Velbehag. Han stansede af og til og saa paa Sollegen i Fjeldtoppene der langt indover ...

Saa tog en Række hidtil sortblaa Tinder Fyr i violette rødmende Farver, indtil det blev en hel luende

Ild. Og nu laa Fonnerne der i øst roserøde. Der blinkede forunderlige Eventyr i Taarne og Slotte, — de tre Snepigger derhenne blev til Blod med et stikkende, lynende Blink øverst i den midterste. Og atter bagenfor endnu utændte blaanende Tinder, Skavler og Skar, hvori Skyggerne bevægede sig ...

Jørgen laa med Faderens lange Kikkert og keg efter Rensdyr indover Fonnerne.

— „Farvel, Frøken Inger-Johanna!" sagde Grip. „Jeg gaar over Fjeldet inat med en af Folkene til at føre mig. Her er flere, end Herberget rummer ...

Men lad mig først faa sige Dem," lagde han dæmpet til, „at denne aabenhjertige Dag i Høifjeldet har været en af de faa i mit Liv ... Jeg har ikke behøvet at sige en eneste feig, ussel Vittighed, og spytter ikke af mig selv" ... lagde han rydt til.

„Slig ja, — akkurat, som De staar der saa fin og rank og overmodig under den store Straahat, kommer jeg til at huske Dem, til vi træffes inde i Byen igjen!"

„Der er gode fem Fjerdinger til Svartdalsboden," underrettede Kapteinen, da han nu tog Afsked ... „Altid velkommen til Gilje, Grip!"

— Han var alt, hilsende tilbage, et godt Stykke oppover den bratte Opstigning i Torsknuten.

„Lader ikke til at kjende til Træthed, den Karen!" sagde Kapteinen.

Hun stod og saa efter ham ... Det sidste af Solen laa som et bleggult Skjær i Aftenen med dette luftklare speilende ...

Der var et saadant varmt Liv over hendes Ansigt ...

Et og andet Insekt — en Humle eller en Hveps — summede gjennem det aabne Vindu ind i det med ny Blaafarve oppudsede Kammer ... svirrede saa larmende om paa Ruden, næsten saa det forstyrrede den unge Pige med det frodige sorte Haar og det lidt mørklette, retskaarne Ansigt, der laa og sov udover Morgenen.

Hun laa paa Siden tungt indsovnet, efterat være kommet hjem om Natten ... Høifjeldsindtrykkene skimrede endnu indeni hende ...

Hun havde en ny Ørret paa Snøret, — den blinkede og sprættede derborte i Vandet ... Grip kom med to Pinder, som skulde lægges ikors ...

Surr ... Svirrr ... lige i Ansigtet paa hende, saa hun vaagnede ...

Det var jo langt paa Dag!

Henne paa det med hvidt omhængte Toiletbord med Speil indeni, som var sat istand til hendes Hjemkomst, laa Violsæben paa Sølvpapir.

Det var tydeligvis den, som drog alle de uerfarne Fjeldinsekter i Fordærvelsen. De havde veiret en hel ny Blomsterverden der og styrtede sig blindt hovedkulds troende ind paa Opdagelsen, uden Anelse om Tidens mangehaande Kunstigheder nedenfor Fjeldbygden, — at Violduften ikke gav Viol, men bare slemt, slemt Mavevrid! ... Der eksisterede tydelig en hel Forvirring i Begreberne mellem dem, at slutte efter al Uroen og Summingen ind og ud af nye, som mulig begyndte at ane Uraad og tog et Togt eller to om i Værelset først, før Fristelsen blev dem for svær, og af gamle, som langsomt krøb ud og ned ad Væggen med den vundne Erfaring i Livet, eller blev liggende bedøvede og sprællede i Vinduskarmen ...

„Isch! — og lige op i Vaskevandet!“

Hun saa med en vis Indignation paa Aarsagen, — hendes Violsæbe ...

Den aabnede ligesom en ny Tankerække, medens hun et Par Gange lugtede til den ...

„Mors Gulsæbe er ærligere!“

Hun slængte den raskt ud af Vinduet og feiede med Haandklædet Valpladsens faldne omhyggelig væk af Karmen.

Ma og Inger-Johanna stod siden paa Formiddagen yderst i Haven og plukkede ind Sukkerærter til Middagen.

„Bare de mest modne, Inger-Johanna! — som blir for haarde og træede, til Far kommer hjem ...

Hvad nu Tante vil sige, naar hun faar høre, at vi har ladet Dig følge Far saa langt op i det vilde. Hun vil vist ikke finde en saadan Tur videre indbydende eller fatte, at Du kan være saa veltalende over Sten og Ur.“

„Nei hun synes nok, intet kan maale sig med deres Tullerød!“ lo Inger-Johanna.

„Ræk Tallerkenen over til mig, saa skal jeg tømme den i Kurven,“ lød det fra Ma.

„Saa Tante skriver, at Rønnow blir hele Vinteren i Paris!“

„Rønnow, ja ... Men jeg skal rigtig more mig med at læse høit for hende ivinter i Gedeckes Schweitzerbeskrivelser, og saa gi' hende smaa Doser til fra min Tur.“

„Nu taler Du uden at tænke, Inger-Johanna! Der blir altid en stor Forskjel paa det, som ligger indenfor Dannelsens Kreds, og øde, vilde Strækninger heroppe i Fjeldene“ ...

Ma's kysebedækkede Hoved bøiede sig ned bag Ærtestængerne ... „Far siger, at det vist er, fordi de vil bruge ham derinde i Stockholm, at han nu perfektionerer sig saa i fransk."

„Ja, han blir vist noget stort ... Du kan tro, vi har det grulig lunt og hyggeligt, naar vi imellem er hjemme alene om Aftenen og jeg læser høit for Tante."

Ma's store, blaaprikkede Kyse reiste sig; med Bordkniven i Haanden rakte hun Tallerkenen tom tilbage.

... „Og saa har han vist det Væsen, som passer, jo høiere han kommer."

„Aldeles fuldendt, komplet! Men jeg véd ikke, hvordan det er, han passer ligesom saa lidt at tænke paa heroppe paa Landet."

Ma stod lidt med Bordkniven i Haanden:

„Nu faar det være nok," udstødte hun og tog Kurven noget besværet ... „Det blir ikke videre med Ærterne iaar!" sukkede hun.

VII.

I Kjøkkenet pa Gilje herskede fuld Travlhed med Juleslagtningen ...

Der var en kold Træk fra Bislaget, en Lugt i Luften af Muskateblomme, Ingefær og Nelliker, — en Duren af Hakkeknivene og dumpe Døn og Stamp, saa Gulvet rystede, fra Træmorteren, hvor selve Stor-Ola var placeret med hvidt Forklæde og Serviet om Hovedet.

Øverst ved det lange Kjøkkenbord sad Ma med

Stoppenaal og Lintraad og syede Rullepølser, medens nogle af Husmandskjærringerne og Thea, hvide som Engle, skrabede Kjød til den fine Bolledeig.

Henne ved Kjøkkenbænken sad den nylig hjemkomne Thinka med blodige, morderiske Arme og stoppede Blodpølser over et stort Traug. Det gik med stor Færdighed raskt gjennem Pølsehornet, og hun satte Pinden for og vred til den ene mørke, uhyggelige Kjæmpeigle efter den anden, medens deres Brødre og Søstre kogte i den vældige Gryde, hvorom Luerne spragede og slog henne i Skorstenen.

Kapteinen var kommet ind i Kjøkkenet og stod med en vis Fornøielse og oversaa Slagmarken ... Her var mangeslags behagelige Udsigter at lade Tanken svæve over, og Smagebiter af de færdige Produkter blev ogsaa uafladelig skikket op paa Kontoret til ham for at høre hans Formeninger.

„Jeg skal vise Jer, hvordan I skal hakke, Jenter!" spøgte han og tog Knivene fra Torbjørg.

De to Hakkeknive gik op og ned i Brættet saa raskt, at de næsten ikke kunde skjelnes, i hans Hænder og vakte utvetydig Beundring over hele Kjøkkenet, medens de holdt inde i Forbløffelse over Mesterstykket.

Det varede rigtignok kun i to, tre Minuter, istedetfor at Torbjørg og Aslak maatte staa med Linklædet om Hodet og hakke den ganske Dag.

Men Seir er nu engang Seir, og naar Kapteinen bagefter gik inde i Stuen og humrede indfornøiet, var det ikke uden en liden polisk Bitanke paa sit Krigspuds ... For, ja minsæl, værkede det ikke i Armen efter alligevel, det kjendte han. Og han tog sig et Par Gange over dem, inden han bandt Serviet-

ten om Halsen og satte sig ved Bordet for at lade den varme Blodpølse med Rosiner og Smør over, som Thinka kom ind med til ham, vederfares sin Ret.

„Lidt Sennep, Thinka!"

Thinkas stilfærdige Skikkelse gled hen i Hjørneskabet efter det forlangte.

„Tallerkenen, Du! kunde for den Sags Skyld gjerne været varmere. — den skal egentlig være næsten brændhed for Smørret og Rosinerne" ...

Den altid letvindte Thinka var i et Nu ude ved Skorstenen med en Tallerken. Hun kom ind igjen med den i en Serviet; den lod sig ikke holde paa andet Vis.

„Held nu bare alt over paa denne Tallerken, Far, saa skal Du se."

En af de heldige huslige Sider, Thinka aabenbarede, efter at hun kom hjem, var et mageløst Snit til at stelle om Far; der var næsten ikke Tale om Grættenhed længere.

Med Thinkas lune, hyggelige Føielighed og uforstyrrelige, jevne Ligevægt fulgte der et sandt Hustække. Kapteinen vidste, at han bare behøvede at sætte hende paa Snippen af en eller anden god Idé i Madveien eller Anretningen, saa blev der altid noget af det. Hun var saa letvindt, medens, naar Ma føiede sig, var det altid saa tungt og besværligt, at det ligesom knagede i hende, saa han blev grætten og kom til at disputere alligevel, uagtet hun saa vel vidste, han ikke taalte det.

Der var udrettet overordentlig meget siden i Mandagsmorges, og imorgen Aften engang var de forhaabentlig færdige. To Kjør, en Kvige og et Svin, det var ingen liden Slagtning — foruden Faareskrottene!

„Fauten! — Futehesten er paa Gaarden!“ ... rapporteredes der pludselig i Skumringen ind i Kjøkkenets Travlhed.

Fogden! — det var Lynet, som slog ned ...

„Skynd Dig op paa Kontoret og faa Far ned til at tage imod ham, Jørgen!“ fattede Ma sig ... „Du faar kaste af Dig og slutte op, Stor-Ola, — saa galt det er!“ ...

„De lugter, naar Pølsen ryger i Gryten, mener jeg,“ udbrød Marit i sit rappe Fjeldsprog, — „er det ikke andre Aaret, han kommer her lige i Juleslagtningen ... saa er de kvit Karfolket til at ligge iveien hjemme hos sig selv.“

„Snabelen din gaar, Marit!“ irettesatte Ma. „Fogden har det vel ikke for hyggeligt hjemme nu, siden han har mistet sin Kone, stakkel.“

Men det var forfærdelig uheldigt, at han kom netop idag ... grænseløst uheldigt ...

Stillingen maatte holdes; det gik ikke an at stanse op herude nu.

Kapteinen kom hastig ud i Kjøkkenet:

„Fogden blir her til imorgen. Det er ingen Raad med det, Ma! Jeg skal sørge for ham, naar vi blot faar lidt at leve af.“

„Ja det er let at sige det, Jæger, — saadan som vi staar i det med Hænderne fulde allesammen“ ...

„Benløse Fugle ... Frikadeller ... lidt Pølse! — Det greier sig nok ... jeg har sagt ham, at han skal faa Slagtermad. — Og saa, Thinka!“ nikkede han til hende, „lidt Toddy, — saa fort som muligt.“

Thinka var alt i Fart; hun bøiede bare af en Svip ovenpaa i sin Komode.

Hun var saa naturlig fordringsfri og havde det ikke

med at genere sig. Derfor var hun ogsaa lige efter som en Vind inde med Toddybrættet blot med et rent Blaaforklæde paa; — og saa, efterat have hilst paa Fogden, i Skabet efter Rom og Arak, ... og til Tobaksbordet efter endel Fidibusser, som hun lagde hen til Herrerne ved Brættet, før hun forsvandt ud Kjøkkendøren igjen ...

„Du faar vaske Dig, Torbjørg, og gjøre istand for Fogden oppe paa Gjæsteværelset; — og saa faar vi ha' Bud hen i Pladsen efter Anne Vælta til Hjælp her, saa lidet hun duer. — Jørgen springer," lød det fra Ma, der mere og mere saa sig blottet for sine allernødvendigste Tropper.

Stor-Ola havde stelt Fogdens Hest og stod nu atter og stampede ved Morteren i sin vældige Messesærk ... Duns ... Duns ... Duns ... Duns ...

„Er I fra Forstanden herude? tænker I ikke en Smule?" kom Kapteinen farende; han talte sagte men desto hidsigere ... „Skal I ikke til at rulle ogsaa? — saa fik Fogden rigtig tilgavns Rammel baade over og under sig. Det er, saa det ryster i Gulvet!"

Ma fik et Præg af Fortvilelse, i det pludselig mørke, vilde Øiekast lyste næsten Opstand ... Nu begyndte han at drive hende langt! ... Men det endte i et resigneret:

„Du faar tage Morteren med Dig ud paa Stengulvet i Bislaget, Stor-Ola!"

Og Thinka fik det gaaende Arbeide, at gjøre istand og sætte ind Aftensmaden, saa Ma blot behøvede at sidde derinde den Stund, medens de spiste, — rigtignok som paa Naale; der maatte jo lades som intet var.

Da Ma kom ind, var der i Begyndelsen en Smule høitideligt mellem hende og Fogden i Anledning af det

svære Tab, han havde lidt. Hun havde ikke truffet ham, siden han for tre Maaneder siden havde mistet sin Hustru ...

Det var ensomt for ham nu, han blot havde sin Søster, Frøken Gülcke, hos sig ... Baade Viggo og Baldrian, hvilket var et forkortet Navn for Baltazar, var inde paa Latinskolen og kom først hjem til næste Aar, naar Viggo blev Student ...

Fogden glippede lidt med Øienlaagene og gjorde en trist Geste, som han vilde give en Idé om at stryge vemodig henover den ene Øienfrynse, men hellerikke mere. Han havde givet Sørgeforestilling indenfor saagodtsom hver Dørstok i Distriktet i denne Tid, og han var her hos altfor fornuftige Folk til, at de ikke skulde eftergive ham det vidtløftigere Udbrud lige foran et dækket Bord med hede Tallerkener ...

Det udviklede sig til en længere Session ved Bordet, — med stigende stærke Komplimenter, saa ofte der udover Maaltidet var Anledning til at se i en Snip af Fruen, for hver ny Ret, Thinka kom med rygende delikat lige fra Panden, — rigtig en Slagtersmaus! — med et gammelt brillant Flaskeøl til, det nye Julebryg var endnu for ferskt, og en to, tre velanbragte pene Snapse.

Fogden forstod ogsaa saa vel, hvad der var paafærde i Huset, og hvordan Fruen og Thinka opererede.

Den voksne Datter tog af Bordet og besørgede alt saa letvindt og hyggeligt uden al Snak og Ophævelse, — og saa omtænksomt! De havde Piberne og Toddyglasset ved Siden af sig igjen der i Sofaen med en ny dampende Mugge, inden de vidste Ordet af ...

Fogden Gülckes nysgjerrige, smaa Øine stod langt fra hinanden; de kunde gløtte i to Kroge med engang,

medens hans runde, haarslidte Skalle lyste mod den, han talte med.

Han sad rigtig og saa paa den blonde, lidt smale unge Pige med den fine, lyse Hud, der syslede saa lydløst og tækkeligt ...

„Du er en lykkelig Mand Du, Kaptein," sagde han hen for sig.

„Drik lidt, Fut!" trøstede Kapteinen godmodigt og klinkede med ham.

„Ja Du kan nok snakke, som har Huset fuldt af Hygge ... Puder om Dig paa alle Kanter, saa Du kan eksportere til Byen. Men jeg, ser Du." — han blev fugtig i Øinene, — „sidder nu der paa Kontoret med disse Protokollerne! ... Jeg var dygtig forvænnet, véd Du. Naa ja lad os ikke tale om det. Jeg skal vel ha' min Straf for et og andet jeg ogsaa" ...

„Ikke sandt, Jomfru Kathinka!" spøgte han, da hun kom ind, „det er en slem Foged, som falder saadan lige lukt ubeleiligt ned i Slagtningen hos Jer? Men I faar laane ham lidt Hushygge, siden den er sluppet op for ham hjemme ...

Ei da, jeg havde jo nær glemt det!" udbrød han ivrigt og skyndte sig med Piben i Munden hen til Protokolvæsken, som hang over Stolen nede ved Døren. „Jeg har anden Del af den sidste Mohikaner med til Dem fra Bine Scharfenberg, — og skulde faa igjen — ja, hvad var det nu? det staar paa Seddelen: — „En nyckful Qvinna" af Emilie Carlén!"

Han tog den ivrig ud og leverede hende den, ikke uden et vist Galanteri.

„Nu maa De ikke glemme at give mig den imorgen, Jomfru Kathinka!" truede han, „ellers gjør De

mig rent ulykkelig nede hos Bine Scharfenberg! — hun er ikke grei at komme ud for, véd De" ...

Thinkas Øie gled endnu, medens Fogden talte, spændt ned i de første Linier — blot for at forvisse sig om Fortsættelsen, og i et Nu var hun nede fra sit Værelse igjen med den udlæste af Carlén og første Del af Mohikaneren, slaat ind i Papir og knyttet med en Sytraad.

„De er saa prompte som en Forretningsmand, Jomfru Thinka!" spasede han, medens han med en vis langsom Omhyggelighed forvarede Pakken i Væsken; de to smaa Øine lyste indblidt paa hende.

Uagtet der havde været Slagtning og Travlhed siden tidlig imorges, maatte Thinka dog efterat have lagt sig unde sig at kige lidt i Morskabsbogen.

Der gik ét Kapitel og ét til og nok ét med stedse svagere Forsæt om at slutte i næste.

Endnu Klokken to om Natten laa hun med Lyseblakerten bag sig paa Hovedpuden og tøirede den sidste Mohikaner med alle den ædle Uncas's omskiftende Forfølgelser og Farer ...

Ma undrede sig jo over, at der gik saa mange af de tynde Talglys til i Vinter.

— — Fogden maatte tage en liden varm Frokost, inden han fik reise afsted om Morgenen.

Og nu, han tog Afsked og takkede for de saa behagelige og opmuntrende Timer, endda han kom ubeleiligt, — aa Frue, han vidste, han kom ubeleiligt! „skjønt nu har De jo faat en høire Haand i Husvæsnet ... Jo, Frøken Thinka, jeg har nok kontrolleret Dem; man har ikke Politiøine for ingenting ...

Usynlig, og dog altid tilstede som en stille Aand i Huset, — er det ikke det bedste, som kan siges om

en Kvinde?" komplimenterede han hende livligt, da han havde faat Skjærfet rundt Peltsen og gik ned til Slæden, blidøiet med lidt graaagtige Skjæggestubber, da han ikke havde faat barbere sig idag.

„Hyggelig Mand den Fogden! ... Hjerte er der i Livet paa ham," sagde Kapteinen, da han oplivet og hændergnidende efter Kulden kom ind igjen i Stuen ...

— Men Far blev jo klein efter al den stærke Mad i Slagtertiden!

Korpslægen raadede ham til at drikke Vand og gaa dygtig; — en Toddyrangel engang imellem havde han bare godt af.

Og det forbedrede ikke Blodopstigningerne, at de fik Julen saa lige efter.

Far gik trykket, men vilde nødig aarelade sig udenfor de vanlige to Gange om Aaret, Vaar og Høst.

Bare efter det lille Traktement for Buchholtz, Sorenskriverfuldmægtigen, i Torsdags blev det rent galt. Han gik og var ulykkelig og saa Tab og Tilsidesættelse og gale Regninger paa alle Kanter.

Det fik ikke hjælpe, nu maatte der gaa Bud efter Kirkesanger Øiseth! ...

Foruden sine kirkelige Forretninger, læste denne med Ungdommen, vaksinerede og aarelod.

Hvad han duede til i de førstnævnte Retninger skal være usagt; men i det sidste kunde der trygt siges, at han havde saare meget, ja bøttevis, af Bygdens Blod paa Samvittigheden og ikke mindst den fuldblodige Kaptein, som han havde aftappet regelmæssig nu i en Række af Aar.

Virkningen var storartet. Ovenpaa den lumre, klemte Torden- og Ulykkesstemning, der fyldte saa

at sige hver Fuge i Huset og trykkede alle Miner lige ned til Pasop, — et glimrende Klarveir, Spøg med Thinka og vilde Planer om, at Familien til Sommeren skulde faa reise ned og se Korpseksercitien!

Det var paa det Point af opsvulmende lyst Humør, at Ma resolut greb Anledningen til at tale om Jørgens Skolegang, — alt, hvad Tante Alette havde tilbudt om Kost og Logis og ellers ment, der burde arrangeres ...

Der blev en Overregnen og en Studeren med Bevis og Modbevis ind i de fineste Detailler for et Menneskes Livsophold i Byen.

Kapteinen repræsenterede Udgiftsposterne og Debetsiden i Form af indignerede Spørgsmaal og Formodninger for hver enkelt, om hun agtede at ruinere ham.

Og Ma forsvarede seigt og ihærdigt Kreditsiden, idet hun gjentog og atter gjentog alle de Poster, som var at trække fra.

Naar det saa en og anden Gang under de idelige Gjentagelser snurrede rundt, saa hun forplumrede sig, var der slemme Stunder, inden det lykkedes hende at rette sig i Bygen.

Kapteinen maatte langsomt vænnes ind paa det, indtil det sank saavidt ned i ham, at han begyndte at se og tænke. Men som en ihærdig, utrættelig Krydser havde hun Maalet altid for Øie og nærmede sig det ogsaa umærkeligt.

„Disse Kontanter!“ ... Det var for Ma at røre ved en Byld, som dog maatte opereres.

Resultatet blev, at Kapteinen lod sig overbevise og nu selv blev den ivrigste paa Arrangementet.

Jørgen blev kontrolleret i alle Fuger. Han maatte

sidde oppe paa Kontoret, og Kapteinen repeterede paa Spreng med ham.

„Det er saa gammelt som alle Haugene!“ blæste Kapteinen. ... „Svinger man en Høne rundt og lægger den baglæns med en Kridtstreg for Næbbet, ligger den muk stille, tør ikke røre sig. Den tror vel, det er et Toug, som holder den. Jeg har prøvet det saa mangen Gang, — det kan Du tryggelig hilse hende med, Thinka! “

„Men hvorfor skriver Inger-Johanna dette?“ spurgte Ma lidt alvorligt.

„Aa aa, — for ingenting, — bare saadan“ ...

Thinka havde igaar faat sit eget Brev indeni det til Forældrene; det var lidt i Anledning af Ma's tilstundende Fødselsdag, som afhandledes mellem Søstrene.

Og Inger-Johanna havde derunder holdt hende en Forelæsning, noget henimod en Opmuntring til Opstand og at holde ved sin Flamme der vesterpaa, om der virkelig endnu var Ild i den. Det om Hønen og Kridtstregen var noget paa anden Haand fra Grip. Fruentimmerne lod sig indbilde alt muligt og lagde sig gjerne godvillig til at dø, naar de fik saadan en Kridtstreg foran Næbbet!

Det kunde være sandt nok, mente Thinka ... Men naar hun saa, hvor det bedrøvede Far og Mor, saa — hun sukkede og havde Graaden i Halsen, — var Kridtstregen sandelig tykkere, end hun aarkede med den alligevel! ...

Inger-Johannas Brev havde gjort hende rent tung tilsinds. Hun kjendte sig saa ulykkelig, at hun kunde

storgrædt, bare nogen saa paa hende. Og det gjorde Ma flere Gange udover Dagen; hun gik vel lidt rødøiet.

Om Natten læste hun i Arwed Gyllenstjerna af Van der Velde, saa de modige Taarer randt.

Søsterens Brev indeholdt ogsaa endel for egen Regning, som ikke netop var myntet paa Far og Mor.

... „For ser Du, Thinka! naar man har gaat igjennem Ballerne herinde som jeg, saa hopper man ikke længere blindt om med alle Lysene i Øinene. Man véd en Smule for sig; der faar være noget paa et eller andet Vis over Passiaren eller Personen. For dette Balprat. Jeg siger som Grip; jeg er kjed, kjed, kjed af det! Tante er da heller ikke saa hidsig længere paa, at jeg skal der, skjønt mange Gange hidsigere end jeg.

Jeg gjælder da ogsaa nu for hovmodig og kritisk og, hvad det er altsammen, blot fordi jeg ikke bestandig vil finde paa noget at snakke væk om. Tante finder, at jeg har faat en vis egen Kulde ind i mit „for livlige Naturel", en tilbageholdende Ro, der imponerer og er pikant, — altsaa vel det forønskede rette! Formodentlig ligesom den i hed Puddingdeig indbagte Is hos Kineserne, som vi læste om i Bien, husker Du.

Tante har saa mange Indfald i Vinter. Nu skal vi to tale bare fransk sammen. Men at hun skrev til Kaptein Rønnow, at jeg var saa perfekt i det, ligte jeg egentlig ikke; jeg har ingen Lyst til at staa Skolepige for ham, naar han kommer tilbage. Heller ikke er min Udtale saa „sød", som hun siger.

Jeg forstaar mig virkelig ikke paa hende længere. Var der nogen, som kunde og burde forsvare Grip i

denne Tid, saa var det vel hende; men i det Sted angriber hun ham, hvor hun kan.

Han har begyndt at holde en fri Søndagsskole eller Foredrag for hvem, som vil, paa en Sal ude i Storgaden. Det er saadan noget, Du véd, som vækker Opsigt. Og Tante trækker alt paa Skulderen og forudser den Tid, da han vil forsvinde af det gode Selskab, skjønt hun selv altid har været den første til at interessere sig for ham og finde, at han kom med noget nyt. Det er saa inderlig lumpent af hende, synes jeg!" ...

VIII.

Jørgens Reise maatte gaa for sig, før Slædeføret gik op; thi Førefaldet kunde vare til Sankthans, og at spendere Hestebenene i alt Telebruddet vilde være det rene Vanvid. Skulde han ikke gaa tabt af et helt Aar, maatte han ind itide og forberedes privat til Optagelse paa Skolen.

Jørgen gik stedt i Grublerier og Tanker over alt det, han nu maatte skilles fra. Geværet, Kjælkerne, Skierne, Dreierbænken, Værktøiet, de henne i Bakkerne efterladte Vindmøller og Kværnbrug, alt skulde forstandigen borttestamenteres, — naturligvis til Thea først og fremst, mod at hun tog vare paa det, til han engang kom hjem igjen.

Havde man spurgt ham, hvad han helst vilde blive, havde han vel nærmest svaret Dreier, Møller eller Smed; det sidste i Verden, der skulde frembudt sig for hans Forestillingskreds, end sige dukket op som nogen Drift eller Trang i ham, var vel at blive løftet

op i de høiere boglige Regioner. Men Hellas og Latium laa nu engang som en uforanderlig Skjæbne tvert over hans Vei, saa derved var intet at gjøre eller engang at tænke.

I Lommen paa de ny Klæder, der var omsyede efter Kapteinen, stak paa Reisens Dag en hel Betroelse af hemmelige Depescher.

Først et fjorten Sider langt Brev, skrevet om Natten under Taarer fra Thinka til Inger-Johanna, hvori hun i alle Detailler forklarede Oprindelsen, Fortsættelsen og den haabløse Udvikling af sin Kjærlighed til Aas. Hun havde tre Erindringer efter ham: — en liden Brystnaal, den Eau-de-Cologne-Flaske, han havde foræret hende paa Juletræet, og saa hans Brev med Haarlokken til hende den Morgen, han maatte reise fra Kontoret ... Og vilde hun nu end ikke handle sine Forældre imod, men hellere gjøre sig selv ulykkelig, saa havde hun dog givet sig det usvigelige Løfte aldrig at glemme ham, — tænke paa ham til sin sidste Stund!

Den anden Depesche var fra Ma til Tante Alette og indeholdt — foruden endel økonomiske Forslag — et lidet Vink om at sondere Inger-Johanna nu, naar Kaptein Rønnow kom tilbage fra Paris. Ma kunde ikke rigtig blive klog paa hende i den sidste Tid. ...

— — At der skulde blive saadan Tomhed efter Jørgen, havde Kapteinen aldrig forestillet sig. Han havde paa sit Vis udfyldt Dagen, givet Anledning til saa mange Sindsbevægelser, saa megen Anstrengelse og Ærgrelse og saa megen forhøiet, rask Cirkulation i Blodet, at nu, han var borte, havde Kapteinen mistet et helt virkende Element. Han havde nu ikke længere nogen at gjæte og kontrollere med Øine i Nak-

ken, at øve sin Skarpsindighed paa eller overrumple, — kun den stilfærdige, uangribelige Thea at holde Skole med.

Korpslægen havde tilraadet ham en blodrensende Løvetandskur.

Og nu, da Foraaret kom, — blændende lyst, vandblankt overalt, med smeltende Sneflekker og sine Fortropper af rød Stenbræk i de bratte Fjeldvægge, — var Thinka alt ude med Bordkniven i de valne Hænder og stak op Løvetandsrødder af Marken. De var smaa, unge og lyse endnu; men alt kraftigere blev de Dag for Dag.

Kapteinen tømte med militær Punktlighed hver Morgen Kl. syv det ham foresatte Bæger og stormede ud.

Idag stod et tungt, stridt, iskoldt Regnslask med Hagl og Sne imod ham i Gangdøren og langt ind paa Gulvet. Fjeldsiderne laa igjen hvide.

Han var de sidste Morgener vant til at tage Turen nedover til det nyopbrudte Potetesland, der gik under Plogen; men i dette Veir —

„Vi faar opgive Jordarbeidet, Ola," lød hans Resolution ude paa Gaarden, — „det ser ligere ud til, at Gamperne skal gaa for Sneplogen igjen!"

Han traskede afsted; her var ikke Veir til at staa stille i ...

Paa Dagligstuvinduerne drev og skyllede det bygevis med lange Regndamme nedover, saa at der uafladelig maatte tørres op og lægges Kluder i Vindusposterne.

Derinde stod ved det graa Dagslys Ma og Thinka over Frugten af deres fælles Arbeide ved Væven i Vinter, — en Rulle med endnu ubleget Dreiel, som de alnede op og regnede ud i Duge og Servietter.

Døren faldt op paa vid Væg, og Kapteinens tykke, regnvaade Kappeskikkelse viste sig i den.

„Jeg mødte en langfarendes hernede med noget til Dig, Thinka! — indpakket i Voksdug. Kan Du begribe fra hvem?“ ...

Thinka slap Dreielen og gjorde blussende rød et Skridt imod ham, men rystede straks paa Hovedet.

„Reierstad, — han Eksekutionshesten, havde det med sig paa Turen opefter. Han skulde levere det hidind.“

Kapteinen stod og besigtigede Pakken ... „Fogdens Segl! ... Hid med Saksen der.“

Han gav sig i Iveren ikke Tid til at tage af sig.

„En Para—sol! ... en deilig ... ny“ — udbrød Thinka; hun blev staaende og stirre paa den.

„Nei, se mig til den gam ..... Pikajor! Futen strammer sig ordentlig op for Dig, Thinka!“

„Ser du ikke, her staar „Filipine“ paa Seddelen, Jæger;“ lagde Ma dækkende ind.

„Jeg vandt Filipine af ham, ja — første Nytaarsdag, da Far og jeg spiste Middag hos Præsten Horns, — efter Kirken. Jeg havde rent glemt det,“ sagde hun tonløst.

Hendes Blik gled fra Gulvet halvt op paa Forældrene, idet hun gik stille ud og lod Parasollen ligge efter sig paa Bordet.

„Mener, Du kommer til at nytte Dreielen din til Udstyr jeg, Ma!“ gned Kapteinen sig i Hænderne og slængte Kappen med et vist Sving af sig.

„Hvad siger Du om Fogden til Svigersøn her paa Gilje?“

„Thinka gik, saa Du, Jæger!“ — Ma dirrede lidt i Stemmen. „Hun syntes vel, det ikke er længe siden,

hans Kone lagdes i Graven. Thinka er saa altfor god og vil saa gjerne føie sig efter os; men der kan være Grænse for, hvad man kan forlange!"

Der var noget forhastet i hendes Bevægelser over Dreielen, der tydede paa indre Oprør.

„Fogden — Ma! Er nu det heller ikke et Parti? — pen, vakker Mand i sine bedste Aar. Jeg véd bitterdød ikke, hvad I Fruentimmer vil ha', jeg! ... Og, Gitta!" mindede han hende lidt rørt ... „Det er netop de Mænd, der har levet lykkeligst i sit første Ægteskab, som snarest gifter sig igjen!" ...

— — Det gik med rivende Fart fremover mod Sankthans ... Vaaryre over Luft og Vand! Marken stod fugtig og vaad opefter, Tue i Tue, som frodige Hestelugger. De opsvulmede Bække suste og fossede med nyskinnende Bredder. De kogte ligesom over af den samme gjærende Livskraft og Saft, der lod Knopperne springe frem i Or, Silje og Bjerk næsten med hørbart Smeld og afsætter sin Natur i Fjeldguttens sprættende, livlige Bevægelser, rappe Sprog, levende blikkende Øine og spændstige Gang.

— Fra Inger-Johanna kom der i Randen af Sommeren et Brev, hvis Indhold satte Kapteinens Tanker i ny Flugt.

„Kjære Forældre! 14. Juni 1843.

Endelig et lidet Pust til at skrive Eder til; Kaptein Rønnow reiste igaar, og jeg har endnu næsten ikke faat summet mig fra de to, tre Ugers uafbrudte Selskabelighed, medens han var her.

Det skal blive godt at komme ud til Tilderød nu i næste Uge ovenpaa alt dette! Her begynder ogsaa at blive hedt og kvalmt i Byen.

Der er ikke gaat en Dag, uden at vi har været i

Selskaber enten til Middag eller Aften; men Perlen i dem var jo Tantes egne smaa Middage, som hun har Ry for, og hvor vi nu næsten bare talte fransk. Passiaren gik saa let; der har man jo saa anderledes Udtryk, og Tankerne fangede hverandre halvgjættede allerede. Rønnow taler vist et brillant Fransk.

En Mand, der komporterer sig som han, gjør et vist nobelt, herremæssigt Indtryk; man hensættes i en Atmosphære af chevaleresk, mandig Værdighed og hører Sporerne klirre, jeg havde nær sagt musikalsk; man glemmer næsten, at der findes dem, som tramper.

Naar jeg sammenligner de klodsede Komplimenter paa Ballerne, der kan komme én saa klaskende lige op i Ansigtet, med Kaptein Rønnows Maade at sige og ikke sige og alligevel faa Tingen frem paa, saa nægter jeg ikke for, at jeg faar Følelsen af et vist opstemt Velbefindende. Han paastod, at han havde saadan Illusion af at sidde lige over for mig ved Bordet. Jeg lignede saa et Portræt, han havde set i Louvre af en historisk Dame, der naturligvis var sorthaaret og hovmodig i Nakken og smilede hen for sig med et Udtryk, som det kunde være underskrevet: „Jeg venter, — og vrager, — til den kommer, der kan sætte mig paa min rette Plads!“

Naa, kan det more ham at finde saadant ud, saa tager jeg gjerne Komplimenten. Der findes jo saadanne Gudfædre eller Onkler, som er rent forgabede i deres Guddøtre og forkjæler dem baade med Snak og Slikkerier. Jeg er bange for, at Rønnow er lidt af dette for mit Vedkommende, for, saa forstandig og grei han ellers er, saa gaar det i Forhold til mig bestandig i Superlativer; og jeg kan jo ikke lade være at synes, at det er baade smigrende og morsomt, naar

han idelig siger, at jeg er som skabt til at gjøre Honneurs, hvor Herrer og Damer af større Omgangsforholde skal modtages. Han maa jo mene noget mere om mig, end jeg fortjener, fordi han ser, at jeg kanske er lidt mere oprigtig og lige ud end andre og ikke har Natur til altid at skjule, hvad jeg mener, om jeg ogsaa er i Selskab.

Ja, ja, der faar I Takken, fordi I bestandig har forkjælet mig; jeg kryber ialfald ikke straks under en Stol, men prøver at sidde, der jeg sidder, i det længste.

Men hvorfor har nu ikke en saadan Mand giftet sig? Havde han været yngre, og jeg endda lidt mere forfængelig, kunde han næsten været farlig. Han har endnu et smukt sort Haar; lidt tyndt og lidt vel omhyggelig soigneret er det jo! Det er ét, jeg ikke kan komme tilrette med, og det er, at Folk søger at skjule sin Alder" ...

Kapteinen klø'de sig i Parykken:

„Naar man gaar paa Frierben, Du Ma!" lo han. —

— To Postdage efter kom han hjem fra Postaabneriet med et længere Brev fra Tante Alette til Ma. Hun var ikke hans Yndling. Først var hun for „belæst og dannet"; dernæst var hun „sød", endelig var hun gammel Jomfru!

Han satte sig i Lænestolen med en resigneret Mine og Hænderne sammenkneppede over Maven og lod sig det forelæse. Han betragtede det øiensynligt som et surt Aktstykke.

„Min kjære Gitta!

Det er intet let Hverv, men sandelig et noksaa indviklet og vanskeligt, Du dennegang har læsset paa Skulderen af en gammel Jomfru, — lad hende end nok saa meget være din aldrig svigtende trofaste

Tante Alette. Kunde vi endda have samtalet, skulde Du snart skjønnet Meningen; men nu levnes der mig ingen anden Udvei til at faa min Samvittighed frigjort end at skrive og skrive, helt til alt endelig er kommet med, som jeg har paa Sinde.

Nu véd Du jo nok, at Stiftamtmandinden ikke er af mine Folk, og havde det ikke været for, hvad Du tilskrev mig, da Du sendte Inger-Johanna herind, vilde jeg visselig ikke have bevæget mine gamle Lemmer saalangt udenfor Gamlebyen, hvor jeg har mine faa faste Venskaber, og ind til at gjøre Stasvisiter hos Stiftamtmandinden, ihvorvel hun er altid saa over al Maade venlig, og vist ogsaa mener det.

Først og fremst maa jeg dog sige Dig, at Inger-Johanna i alle Dele er en Dame, men dog med mere Saft og Kraft i sig, om jeg saa tør udtrykke mig, og stærkere Villie end vor stakkels Eleonore! Det er sikkert, at hun i en Mængde Stykker imponerer, for ikke at sige kuer din Svigerinde, saa striks og afgjørende hun ellers har Ord for at være. Og derfor maa hun ogsaa i mange Ting ty til Bagveie, hvor hun finder ikke at turde lægge Spillet saa aabent for Inger-Johannas Øine, hvilket nu efter min bedste Overtydelse har været Tilfældet med Hensyn til Kapteinen. Han kom her sikkerlig denne Gang fra sin Pariserreise i fuld Tanke om at fuldføre et Frieri, efter som klog og forsigtig General først at have undersøgt Terrænet med egne Øine. Blot den Maade, hvorpaa han altid henvendte sig og gjorde hende sin Opvartning, kunde overtydet en blind derom.

Den eneste, som ikke forstaar det, uagtet hun attacqueres paa de tusinde Maader, er imidlertid Gjenstanden selv. Hun sidder der midt i Viraken isandhed

beskyttet mod al Verdens Kløgt ved sin naturlige Uskyldighed, hvilket er dobbelt at forundre sig over, og gamle Tante Alette siger nu: beundre, med hendes udmærkede Forstand ellers.

Jeg vil jo ikke ganske fritage hende for mulig at blive lidt svimmel af al den Virak, han, og din Svigerinde med, nu røger for hende uafladelig (og hvilket ældre erfarent Menneske bærer ikke over og tilgiver saadant hos en ung Pige!). Men Svimmelen gaar blot ikke i den forønskede Retning, nemlig til Forelskelse, men lader hende nærmest kun svulme lidt over i sin Følelse som Dame og indskrænke sig til at hylde i ham den ridderlige Kavaler og — sin Faders høit ærede Ven.

Det er dette, han fortiden saa at sige er slagen tilbage paa, saa han igjen reiser, og dette vistnok efter din Svigerindes Raadførelse. Inger-Johanna findes, hvis mine gamle Øine ikke skuffer mig, — og lidt har vi to set og oplevet baade hver for sig og sammen i denne Verden, kjære Gitta! — ikke moden til Kjærlighedsspørgsmaalet endnu, idet hendes Forfængelighed og Stolthed hidtil har vist sig som en fra dette altfor afsondret Følelse" ...

Det snorkede borte i Skindstolen; og Ma fortsatte sagtere:

„Hun kan nok, og det temmelig hedt, ville efterstræbe at herske i en fin Salon; men er vist ikke endnu bragt til at begribe, at hun da ogsaa maa tage Herren, som eier den, med. Der er noget i hendes aabne Væsen, som altid holder Grøften for bred mellem disse to Spørgsmaal til, at selv en Kavallerikaptein kan sætte over den. Gud velsigne hende!

Kjærligheden er som en Vækkelse den ogsaa, uden hvilket man intet véd eller forstaar af dens hellige Sprog; og ulykkelige er de, som kommer til at lære den at kjende forsilde, naar de først har fanget sig i det saakaldte Pligtens Baand. Hos Inger-Johanna tror jeg næsten ubedragelig, at Kjærligheden endnu ikke er vakt, — maatte en god Engel beskytte hende!"

„Æsch! — slige gamle Jomfruer!" vaagnede Kapteinen. „Videre! ... videre ... er der mer?"

„Hvorvidt den unge Student, som har Post der paa Kontoret, kan være i nogen Grad hinderlig for disse Planer, derom tør jeg ikke sige hverken fra eller til. Men at Stiftamtmandinden mener og frygter noget, derom er jeg uryggelig forvisset efter hendes hele Maade paa det sidste at behandle ham paa, om hun end er alt for fin til at lade Inger-Johanna faa end saa meget som den mindste Skygge af Mistanke om hendes sande Bevæggrund.

Jeg hørte det jo tydeligt, da jeg var der til Kaffe Søndagen, før de nu reiste ned til Tilderød, og hun lod Pigen nægte sig hjemme for ham. Der faldt ikke naadig Omtale i Anledning af hans „Søndagsprofessorat i rabulistiske Idéer" som hun benævnte det.

Jeg antager, at det maa være noget af den Slags, som ogsaa jeg i min Ungdom sværmede for ved at læse Rousseau's Emile, der optog mig meget, ja tildels endnu kan udfylde endel af mine Tanker. Thi hun anførte som en Hovedanskuelse hos ham, at han i sin fremfusende Blindhed mente at kunne simplificere Verden, og derunder først og fremst Opdragelsen, til enkelte ganske faa, naturlige Sætninger eller saakaldte Principier. Og Du véd, vi — dog det bliver

nok alt for langt. Kort at sige, da Inger-Johanna med Heftighed faldt ind til hans Forsvar, saa hun i ham kun Sønnen af den fjollede „Kadet paa Lurleiken", som han kaldes, en af Landets velkjendte, morsomme Figurer; men denne var, foruden med Faderens forstyrrede Idéer, tillige udrustet med en Evne til at haandtere det frygtede Vaaben: Satiren, — voilà Blændværket Grip!

Ungdommelige Studenteridéer kunde maaske nok saa klædeligt bruges som pikante Samtaleemner; men derfra til fremfusende og paa en opsigtsvækkende Maade at sætte dem i Gang uden Agtelse for ældres Mening, var et stort Skridt, var pretentiøst og viste noget umodent, første-generationsmæssigt, der paa ingen Maade burde gouteres!

Jeg har anført dette saa vidtløftigt for af selve Udtalelserne at vise Dig, at der her kan være noksaa meget Bomuld i Linet, som man siger.

Og siden jeg skal op i Lyset med Hjerteroden, vil jeg have sagt Dig, at han ser mig ud til en troværdig, sanddru ung Mand, der er i sin Natur, som han taler til og ikke anderledes, og bærer et vakkert Stempel i sit Ansigt og hele Væsen! Om han mulig glemmer lidt af: „Min Søn, om Du vil i Verden frem, saa buk!" da er det jo værst for ham selv og ikke til hans Vanære, véd vi.

Det var mig ogsaa en sand forfriskende Nydelse, som at se ind i Ungdommens Rige, og vækkende mange Tanker, at tale med ham de to Aftener i Vinter, da han fulgte mig (for ham vel lidet tiltalende) gamle hjem fra Stiftamtmandens den lange Vei ud til Gamlebyen, som jeg ellers maa gaa med Ængstelse kun med Pigen og Lygte."

„Aah, -- der overfalder ingen hende!“ brummede Kapteinen kjed ...

IX.

Kapteinen havde havt et sandt Kjørpaa i Tjenesten lige fra isommer, da han og Løitnanten visiterede Teltboden samt Armatur og Vaaben paa Lægderne. Saa Korpseksercitien og endelig nu sidst Sessionen.

Der havde været temmelig stridt Leben paa Gjæstgiveriet nede i Hovedsognet de to, tre sidste Aftener sammen med Korpslægen, Prokurator Sebelow, lange Buchholtz, Lensmand Dorff og Løitnanterne.

Men Resultatet var jo for saavidt glimrende, som han istedetfor Blakken nu kjørte hjemover med en prægtig svart tre-fireaarig for Karjolen med hvidt Blis i Panden og hvide Sokker, der næsten lovede at kunne blive Jevning til Svarten om -- om ... den ikke var lybsk ...

Den havde nu netop, da den gamle Lægdekjærring reiste sig fra Veigrøften, vist frem noget i Øiekastet og Ørelaget, som den sandelig havde gjemt vel undaf alle tre Sessionsdagene. Han havde tilslut til Prøve skudt over Hovedet paa den, uden at det saameget som vak i den!

Det vilde være altfor nederdrægtigt, — efterat baade Korpslægen og Premierløitnant Dunsack havde været aldeles enstemmig af samme Mening som han om Dyret, — og han ovenikjøbet havde git Hestehandleren fem og tyve Daler kontant i Mellemlag ...

Men nu travede den jo lige støt og pynteligt igjen

for Karjolen. Den Smule Lyst til at slaa over i Galop var bare Uopdragenhed og lidt af Ungfølunoderne, der stak i den endnu, og fort gik væk ved Indkjøringen.

„Fo—ola! Fo—ola!

Støere Hest har Stor-Ola nok ikke havt i Spiltoug ved Siden af Svarten alligevel ...

Du skal bli' gammel hos mig Du, forstaar Du, Ungsvarten! ... faa gaa til Byen i Par med Farbror din ... for Stasvognen til Inger —

Naa da, din Svine—ne—hund! Svip Svup Svip Svup! — jeg skal lære Dig af med Unoter jeg!

Staa!" tordnede han. — „Saa ... saa!" ...

Det var et helt Følge af lystige Folk, som stod og snakkede og huiede og drak nede i Veien udenfor Grinden til Bergsetgaarden.

Ved Synet af Kapteinens velkjendte Skikkelse gjorde de høflig hilsende Plads for ham. De vidste, at han havde været længe nedenfor nu; og Mandskaberne, der havde mødt frem til Tegningen, var netop igaar og idag vendt hjem rundt om i Gaardene.

„Ikke sandt, Halvor Heien! — en spræk Fole? ... lidt ung endnu" ...

„Kan være det, Kaptein! gjild Gamp, om den ikke er skvætten af sig," mente den tiltalte.

„Hvad er paafærde her, — Auktion efter Ole Bergset?"

„Ja, han Bardon, Lensmanden, holder paa nu med Hammeren inde i Stuen."

„Saa, saa! — — Du Sølfest Staale," blinkede han til en ung Mand, „tror Du noget paa, at han Lars Øverstadbrækken gaar paa Friera's til Enken her? ... Jordene ligger svært pent til, Du!"

Der kom en slet dulgt Lystighed i Ansigterne rundt

om. De skjønte, hvor Kapteinen vilde hen. Det var netop Rivalen, han talte til.

„Ikke nogen høstbær Ko deroppe at faa kjøbt vel?"

Kunde nok være det, mente man.

„Hold Hesten min lidt, Du Halvor, mens jeg gaar op og snakker lidt med Lensmanden om det."

Der var folksomt op til Huset, og Kapteinen hilsedes af den ene Klynge efter den anden af støiende og snakkende Mennesker, Mænd og Koner, Jenter og Gutter, mellem hvilke Brændevinsflaskerne flittigt vandrede, indtil han naaede ind i Auktionsstuen.

Der sad Bardon i det pakfulde, osende Rum med sin kjendte, vældige, hæse Stemme og raabte op og gjentog og truede med Hammeren og sagde en Vittighed og truede endelig for aller, allersidste Gang, inden han med Lovens Slag spigrede Budet fast for evigt ned i Bordpladen.

For Kapteinen blev der Vei, hvor han kom.

„Er Du saa gal Du ogsaa, Martin Kvale, at slippe Konen paa Auktion!" spøgte han i Forbigaaende hen til en Kakse med Sølvknapper.

Ude i Svalen stod den vakkre Guro Granlien med en Flok andre unge Jenter.

„Du Guro!" strøg han hende om Kinden ... „Nu er han Bersvend Vaage kommen hjem fra Eksercitien! Han gik i Tanker og var rent ørsk, Gutten, saa jeg holdt paa at sætte ham i Kachoten ... Du er for haard med ham, Guro!" Han nikkede hen til de fnisende Jenter.

Guro saa med store, blanke Øine op paa Kapteinen. Hvor kunde han nu vide det?

Kapteinen kjendte Bygden baade ud og ind, fremlængs og baglængs, som han udtrykte sig. Han havde

en ganske ubegribelig Spornæse for paatænkte Gaardhandler, Giftermaal, Forlovelser og endel af den Art, der vedkom de unge Mandskaber. Guro Granlien var ikke den første Jente, som spilede Øinene op i den Anledning! Han havde ypperlige Kilder i sine fem Underofficerer, men ikke mindst i sin egen for disse Ting altid vaagne Interesse.

Og naar han idag gjorde den lille Afstikker opom Auktionsstedet, var Grunden vistnok langt mindre den „høstbære Ko", end hans livlige Begjær efter at fange Nyheder, der kunde være kommet til under hans lange Fravær.

Det var ham derfor heller ikke saa uvelkomment, da Enken kom ud og bød ham ind i „Andre-Stuen", hvor han ialfald maatte nyde en Taar Øl, før han forlod Gaarden.

Han var nysgjerrig efter at faa skriftet hende lidt om Muligheden af nyt Giftermaal, — og havde jo ogsaa den Tilfredsstillelse efter en halv Times fortrolig Passiar at have udvundet af hendes Tillid hele den sande og virkelige Stand af hendes Tanker for sig og Gaarden.

Der snød ham nu ingen længere for den Sag ... Enken paa Bergset vilde sidde i uskiftet Bo og — ikke gifte sig. Men det brød hun sig ikke om at lade komme ud; hun vilde være omstridt, i Kurs, som et Parti i Bygden naturligvis. ...

Kapteinen forstod det saa godt; — det var det fule ...

Noget skulde der tales om andet ogsaa tilslut, og saa sagde Randi i Aand af det forrige:

„Og Futen, som skal gifte sig igjen!"

„Saa?"

„De siger, han vanker støt og stadig nu hos Scharfenberg, Prokuratoren ... Det er vel den yngste Datteren da?"

„Véd ikke ... Adiøs, Randi!"

Han gik hastig, saa det raslede i Sporerne, og Sabelen daskede under Kappen nedover til Hesten uden at se og hilse igjen hverken til høire eller venstre. Han trykkede Chakoen fastere i Panden, før han steg op i Karjolen.

„Saa Tak, Halvor. Giv mig Tømmen! ... Der, din —"

Han gav unge Svarten, der begyndte med nogle Kaprioler, et Smeld af Svøben, og afsted gik det for stiv Tømme og i fuldt Trav, saa Gjerdestolperne fløi som Trommestikker forbi hans Øine.

I den stille, taagede Høstdag gik Buskapen her og der ude i Landeveien.

En Gris forbittrede ham ved haardnakket at gallopere foran Karjolen.

„Der! — se til at faa draget Skankerne dine undaf, din" ...

Det endte med et Smeis over Ryggen paa den.

„Se saa, der ligger et Kobæst midt i Veien!" udbrød han med sammenknebne Læber ...

„Ja ja, vil ikke Du reise Dig, saa for mig værsgo'. ... Vær saa god ... jeg er ogsaa dum ... kjører paa." ...

Bitterheden gik fuldstændig i ham, og han vilde urokkelig have ladet Hjulet gaat over Dyrets Bagparti, om det ikke i sidste Øieblik raadsnart havde reist sig, saa nær, at Kapteinens Karjol halvt løftedes, idet den strøg an, og var paa yderste Nippet til at vælte ...

„Hm! hm!" mumlede han noget bragt til Besin-

delse, idet han saa tilbage paa Gjenstanden for sin forfeilede Hævn.

„Saa saa, — afsted, siger jeg, din svarte Rakker ... gløtter Du engang til saadan tilbage, saa slaar jeg Dig ihjel! ... He, he, he, — rend Du, Du skal nok finde Bakke for Dig, min gode Ven!"

Han havde havt dygtig Tømmermænd hele Dagen; men det var ikke det, som kreperede ham, det vidste han.

Og da han kom hjem, hvor de idag ventede Far med stor Spænding efter det lange Fravær, var han mørk i Ansigtet.

„Der, Ola! Strigl Hesten ... tør den med en Halmvisk først. — Stel den ordentlig, — et Klæde over Ryggen, hører Du! ... Jeg har bare kjørt Karen lidt ind imod Bakken."

Stor-Ola saa paa Kapteinen og gjorde et troværdigt Ryst paa Hovedet, idet han ledede Kjøretøiet bort fra Trappen; — det var vel noget, Kapteinen var snydt paa med denne nye Gampen igjen!

„God Dag, Ma, ... god Dag," kyssede han hende hastigt ... „Jo jeg lever vel."

Han tog af Kappen og Chakoen ... „Aa, kan Du ikke lade Marit tage Kufferten og Vadsækken, saa de ikke staar der paa Trappen længere!"

„Aa jo, ja, — har havt det noksaa slidsomt," unddrog han sig noget kjøligt Thinkas Opmærksomheder ... „Læg Sabelen over Knaggene og bring Væsken op paa Soveværelset!"

Selv gik han først op paa Kontoret for at undersøge Posten og saa ned i Stalden for at efterse, hvordan Stor-Ola haandterede Svarten.

Der var noget, som gik af Far, det var klart det. ...

Ma's Ansigt svævede ængstelig bekymret efter ham her og der i Døraabningerne, og Thinka gled ind og ud uden at bryde Tausheden.

Da han kom ind, stod Aftensbordet dækket, — Sildesalat, farvet med Rødbeter, og Æg og en blinkende Dram ved Siden af, — og saa Rakeørret og det gode Flaskeøl.

Far var mulig ikke ganske ufølsom, — men høist ordknap. Der var rent ud kun Enstavelsesord at faa paa de snildest udtænkte Spørgsmaal ...

„Fogden skal gifte sig igjen, siger de, — — for aldeles vist!" undslap det ham endelig som den første behagelige Nyhed, han vidste fra Udenverdenen ... „med Scharfenbergs yngste."

Bemærkningen efterfulgtes af dyb Taushed, om der end over Thinka gled et Skjær af levende Tilfredshed, og hun fik travlt med at spise. De følte begge, at det var her Humøret stak.

„Den Mand kan sige, han har Lykke med Døttrene ... Bine snart i en Præstegaard og nu Andrea Fogedfrue ... Du kan kanske faa Post der, Thinka, naar Du engang trænger det, — som Lærerinde for Børnene eller Husjomfru; hun behøver ikke at gaa mere i Huset, end hun netop akkurat vil, hun faar god Raad!"

Thinka saa blussende rød ned i Tallerkenen.

„Ja, ja, Ma! — som man reder, saa ligger man i denne Verden."

Mere blev der ikke sagt, før Thinka tog af Bordet, — da Ma undskyldende yttrede:

„Stakkels Thinka!"

Kapteinen vendte sig mod hende paa Gulvet med Fingrene i Ærmegabene paa Vesten og nøste harmfuldt paa hende:

„Véd Du hvad! Ovenpaa Parasollen og den ene Opmærksomhed efter den anden, som han har bemøiet sig med nu i hele Sommer, kunde hun vist Manden en Smule anderledes Tak og Imødekommenhed, end hun har ... Saa skulde det hellerikke gaat, om jeg havde været hjemme," — begyndte det at hæve sig lidt op i Tordenstilen. „Men jeg mener, det er en Gaaseflok, jeg har i Huset, og ikke voksne Kvindfolk, som sér lidt ud for sig. — Andrea Scharfenberg lod sig det ikke byde to Gange, hun!" drev han af igjen, da Thinka kom ind; hun kunde gjerne høre det. ...

— Ma stirrede jo af og til noget betænkt paa ham, medens de i Dagene efter paa alle Maader kjælede og dæggede, for at faa Far lysere tilsinds. Og Thinka slog midt i sin stilfærdige Omhyggelighed uvilkaarlig Øinene ned, naar han saadan stønnede og pustede.

Han gik ikke længere ud end ned for at se til Ungsvarten.

Idag var den hed i den ene Hov efter den ny Skoning. Det var et Søm, som var slaat for dybt ind af den Klodrian af en Smed. Det fik ud igjen ...

Kapteinen stod taus og saa til paa sin Yndlingsplads med Armen over den underste Halvdel af Stalddøren, medens Stor-Ola, med Ungsvartens Bagben over Laaret, udførte Udtrækningen med Hovtangen. Dyret var godkyndt, ikke saameget som rykkede i Benet ...

„O—o—ola!" hæsede det halvkvalt.

Stor-Ola saa op.

„Kors i" — seg ikke Kapteinen der langsomt ned, medens han endnu holdt sig i Stalddøren, ... lige ned i Møgen! ...

Ola saa et Øieblik raadløs paa sin Husbond og slap

Hestebenet. Saa tog han Staldbøtten og skvættede Vand i Ansigtet paa ham, indtil der igjen viste sig Liv og Gjenkjendelse.

Nu holdt han ham Bøtten for Munden.

„Drik, drik, Kaptein! — Vær ikke ræd ... Det er bare efter al Eksisen og Turingen. Det er som, naar én har drukket Bryllup forlænge, — Bror min.“ ...

„Hjælp mig ud, Ola! — Saa, lad mig støtte mig, — sagte, sagte ...

Aah! — det gjør godt at puste ... puste!“ stansede han.

„Nu er det over, tror jeg ... Javist, — komplet over — andet end saadan halv mat ...

Gaa bare et Stykke efter mig, Du Ola, — for en Sikkerheds Skyld ...

Hm, hm, det gaar nok saa bra ...

Ja, ja, kan sandelig gjerne være ... uregelmæssigt Liv hele Høsten udover.

Saa, gaa ind og kald paa Frua. Sig jeg er oppe paa Soveværelset ... Det gaar bra i Trappen“ ...

Der blev ingen liden Forskrækkelse.

Denne Gang var det Kapteinen, som beroligede og vilde slaa det hen, og Ma, som uden Bemyndigelse sendte Bud nedover. Var ikke Korpslægen hjemme, saa til Distriktslægen.

Da Korpslægen Rist kom, — og i Gangen havde modtaget Ma's ængstelige Mening om, at Jæger havde været let rørt af Slag, holdt han til Husets Beroligelse et humoristisk Foredrag:

Det hele var et Spørgsmaal om Graden. Den, som drak blot saameget, at han stammede, led af paralytisk Lammelse paa Tungen, — og paa det Vis blev hver evige Mand af de, han kjendte, Slagpatienter. Dette

var kun en hos blodfulde Individer ikke uvanlig Kongestion ...

Jæger selv var jo saa langt over det, at han rekvirerede Toddybrættet ind om Aftenen, — rigtignok kun en yderst tynd Lavning for sin Part. Men Røverhistorier fra Eksercitien og om Svarten blev der snakket i Petumskyer og under stadige Fornyelser af den tynde Essents til Klokken halv to om Natten ...

— — Det durede i Ovnen en af de følgende Formiddage, medens Kapteinen sad paa Kontorstolen og skrev, saa Gaasepennen spruttede.

Som vanligt paa den Tid af Aaret var der efter hans lange Fravær en hel Hob efterliggende at ekspedere. Theas norske Grammatik laa paa det grønne Bord ved Døren; hun havde netop læst den op og hørtes at nynne udenfor paa Gangen.

Der blev en Støi i Trappen, og Ma's Stemme viste nogen ovenpaa — „den Vei — til Kapteinen!"

Det bankede paa.

„God Dag, Far! — Naa?"

Det var Ekspres fra Fogden — i Søndagspuds — med et Brev. Det skulde leveres til Kapteinen selv.

„Saa? — Skulde Du ha Svar? — Naa saa! ... ja gaa ned i Kjøkkenet, saa faar Du lidt at leve af — og en Dram."

„Hm, hm," kræmtede han og kastede det med Segl forsynede Postpapirs Brev hen paa Pulten, medens han foreløbig tog sig en Tur paa Gulvet ... „Underretning om Forlovelsen vel ... eller kanske alt Indbydelse til Bryllup."

Han aabnede og læste det staaende ... ivrigt, flygtig nedover ... En besat lang Indledning! ... over den ... over den ... helt til tredie Side ...

Naa der kom det!

Han slog Bagen af Haanden, hvori han holdt Brevet, med et Klask i den anden og satte sig saa ned ...

„Ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja!“ ...

Han knebsede en to tre Gange i Tanker med Fingrene, klø'de sig bag Øret og endelig polisk op ved Paryken ...

„Nei, vil man se, — vil man se.

Og det Sludder om Scharfenberg!“ ... Han stormede hen til Døren og rev den op; men besindede sig og gik paa Taa hen til Trappen:

„Hvem er der nede i Gangen — Dig, Thea?“

Den lille undersætsige, brunøiede Thea fløi op i Trappen.

„Bed Ma komme op, Du,“ nikkede han.

Thea saa op paa Faderen, der var noget uvanligt ved ham.

— Da Ma kom ind, gik han med Brevet paa Ryggen og kræmtede. Der var over ham det tilbørlige overveiende Alvor, som Situationen krævede.

„Jeg har faat et Brev, Du — fra Fogden. — Læs! ... Eller skal jeg læse?“

Han stod lænet til Pulten og foredrog dets alle tre Sider, Punktum for Punktum, med stor Taalmodighed, til han kom til Humlen, — da slængte han det, saa det snurrede i Luften, og omfavnede Ma vildt ...

„Naa, — naa! ... hvad siger Du, Ma — Tage os en Tur saadan, naar vi vil, ned til vore Svigerbørn!“

Han gned Hænderne...

„Det var en Overraskelse, Du — tilgavns. ...

„Hm! Hm!“ tog han sig igjen kræmtende. — „Det er bedst, Du! vi beder Thinka komme herop, og meddeler hende Indholdet ... Mener Du ikke det?“

„Jo--o!“ sagde Ma tonløst, hun havde vendt sig til Døren; — hun saa nok hverken Raad eller Udvei mere for hende, stakkar.

Kapteinen gik frem og tilbage paa Kontoret og ventede. Han havde den opstemte, værdige Fadermine, der helt indser Øieblikkets Betydning.

Men hvor blev hun dog af? ...

Hun var ikke at finde. De havde ledt efter hende over hele Huset.

Men Kapteinen var idag ikke hidsig ...

„Naa da, ser I hende ikke,“ spurgte han mildt et Par Gange ud af Døren.

Endelig fandt Thea hende oppe paa Mørkloftet. Did havde hun, da hun saa Ekspressen og hørte, den var fra Fogden, i Anelse om Indholdet tyet op og gjemt sig. Og hun sad nu der med Hovedet ned mod Fanget og Forklædet over sig.

Hun havde ikke grædt; det var bare kommet som en saadan Flugt eller Panik over hende; hun følte en uvilkaarlig Trang til at stikke sig bort nogetsteds og lukke Øinene, saa det blev rigtig sort, og hun ikke behøvede at tænke ...

Hun saa lidt fjollet ud, da hun fulgte Thea ned til Far og Mor paa Kontoret.

„Thinka,“ sagde Kapteinen, da hun kom ind. „Vi har faat et vigtigt Brev for din Fremtid idag — fra Fogden! Det er vel overflødigt at sige, — efter alle de Opmærksomheder, Du har ladet ham vise Dig i hele Aar, — hvad det handler om ... og at din Moder og jeg anser det for den største Lykke, der kunde falde i din Lod ... og i vor med.

Læs nu Brevet og betænk Dig vel ...

Sæt Dig og læs det, Barn!“

Thinka læste; men det lod ikke til, hun kom langt; hun rystede blot hele Tiden stum paa Hovedet uden at vide af det.

„Du forstaar vel, det er ikke om en ungdommelig Kjærlighed, Sværmeri og sligt noget høit Sludder, han anmoder Dig! Det er, om Du vil udfylde en æret Stilling hos ham, Du spørges, og om Du kan præstere den Velvillie og Omhu for ham, som han ganske naturligt maa kræve af en Hustru?"

Her var intet Svar at faa,— uden et svagt Støn ned i Fanget.

Det drog op til Høitidelighed i Kapteinens Ansigt ...

Men Ma hviskede med Luer og Lyn i Øinene:

„Du ser jo, hun kan ikke ..... tænke, Jæger!

Mener Du ikke som jeg, Far!" sagde hun høit, „at det er bedst, vi lader Thinka faa Brevet, saa kan hun overveie det til imorgentidlig ... Det var jo saadan en Overraskelse."

„Det er naturligvis, som Thinka selv vil det!" lød det stramt fortørnet efter dem, da Ma fulgte hende og lukkede hende inde paa Soveværelset.

— Der blev tudet ud under Dynen hele Eftermiddagen.

I Skumringen gik Ma op og satte sig hos hende.

... „intet Sted at vende sig, ser Du, naar én ikke vil blive et stakkels uforsørget Lem bortover i Familierne ... sy, sy Øinene ud af Hovedet, til én tilsidst ligger der i en Krog hos nogen ... Et saadant hæderligt Tilbud vilde mange synes, var store Ting."

„Aas! — Aas — Mor!" ... udstønnede Thinka ganske svagt.

„Det véd Gud, Barn, at, saa jeg nogen anden Ud-

vei, jeg skulde vist Dig den, om jeg saa skulde holde Fingrene i Ilden for at gjøre det."

Thinka smøg Haanden hen paa Ma's magre og hulkede sagte ned i Puden.

„Far er ikke saa stærk længer, — taaler ikke mange Sindsbevægelser, — saa det kan se mørkt nok ud. Attaken nu sidst han kom hjem" ...

Da Ma var gaat ud, lød der Suk paa Suk i Mørket.

Sent udover Aftenen sad Ma og holdt paa Datterens Hoved, for at hun skulde faa Søvn; hun vak saa idelig op.

Og nu, Thinka endelig sov uden disse Rykninger længere, — stille og rolig med det unge, lyse Hoved jevnt aandende paa Puden, gik Ma ud med Lyset ... Det værste var over!

— Var Kapteinen i løftet Humør efter fra Kontorvinduet at have set Aslak, der gik Ekspressen ned til Fogden, forsvinde ud af Grinden, saa blev han i visse Maader dobbelt sat op i Forhaabningernes Rige ved en liden Brevstump fra Inger-Johanna dateret Tilderød:

... „Her er fuld Travlhed med Indpakning og Flytning til Byen. Derfor blir Brevet denne Gang kort.

Gjæster har her været lige til det allersidste. Ensomhed er nu hverken for Onkel eller Tante; og saa længe havde de sagt „Velkommen til Tilderød!" til vi fik det ene længere Besøg efter det andet udover Sommeren — i al Landlighed hed det jo. Men jeg tror nok, man ikke er reist igjen uden at føle, at Tante holder Stil i det. Med al Frihed for enhver især og Anretninger baade ude i Havestuen og paa Verandaen var og blev der dog stadig dette over det, som lod Gjæsterne præstere noget og være paa sit bedste. Man

synker ikke let hen i Hverdagslighed, hvor Tante er tilstede; hun smigrer mig nu med, at vi er to om det.

Og jeg véd ikke, hvordan det er, jeg føler mig nu næsten lige saa meget tiltalt af Selskaber som før af Baller. Der er dog en ganske anderledes Anvendelse for den Smule, man kan have af Forstand, og kan jo være en hel, indflydelsesrig Virkekreds; det har Tante aabnet mine Øine for i denne Sommer. Naar man læser om disse aandfulde franske Saloner, hvori Kvinden var Sjælen, faar man et Indtryk af, at der her er et helt Felt for hende. Og at faa leve med og virke i Verden har siddet i mig, siden jeg var liden og sørgede saa over, at jeg ikke var Gut og kunde faa blive noget.

Saa langt var jeg kommet, kjære Forældre! da Jomfru Jørgensen hentede mig ned i Havestuen til Tante. Posten var kommet fra Kontoret inde i Byen, og paa Bordet laa i en Pakke en flad, rød Saffiansæske med et Brev til mig.

Det var et Guldbaand til at have om Haaret med en gul Topas i, og i Brevet stod blot:

„For at kompletere Portrætet!

Rønnow!"

Tante maatte jo straks prøve det paa mig, slaa ud Haaret og kalde ind Onkel. Rønnows Smag var aldeles clairvoyant genial, naar det gjaldt mig, udraabte hun.

Aa ja, det klæder.

Men med Brevet og al den sværmeriske Overvurderen er det, som jeg kjender Guldbaandet klemme mig i Nakken. Taknemmelighed er en kjedelig Dyd!

Tante lægger saa mange Planer for vor Selskabe-

lighed til Vinteren og glæder sig til, at Rønnow mulig kommer en Tur ind igjen.

Jeg for min Part maa sige, jeg véd ikke rigtig; jeg vil det baade nødig og gjerne" ...

X.

Jo hastigere og stillere Brylluppet kunde gaa for sig, des ønskeligere, — udtalte Fogden. Det havde sin Betydning at komme alskens Udlægninger og Folkesnak i Forkjøbet. Man bøiede sig for et fuldført Faktum.

Tredie Juledag var netop den rette til at undgaa formegen Opsigt; og for Fogden passede det jo saa akkurat at kunne optræde med sin ny Husstand lige paa Nyaaret.

Om ethvert af disse Punkter blev naturligvis Kathinka spurgt; og hun fandt regelmæssig alt rigtig saaledes, som hendes Far tænkte.

Den Bestemmelse, at Brylluppet skulde gaa hastig og prompte for sig, var nu saa aldeles taget som ud af Kapteinens eget Blod.

I det andet Punkt derimod, at alt skulde holdes saa tyst og stille, var han jo vistnok enig med Fogden og Ma bevar's; men saa laa det nu ikke rigtig i hans Natur, at hele Glæden skulde gaa for sig blot kvalt ind med Tørklæde for Munden og hviskende paa Taa, som det skulde være en Sygestue, de skulde holde der paa Gilje og ikke Bryllup ...

Nogen Glans fik der være over det; det skyldte han Thinka — og sig selv lidt med!

Og saaledes gik det da til, at han før Jul tog sig en Smalslædetur i Føret nedover til Premierløitnanten og til Prokuratorerne Scharfenberg og Sebelow, hos hvem han havde nogle Pengeopgjør at faa berigtiget i Anledning af udførte Kartforretninger i de to sidste Processer.

Og naar han saa mødte Rygtet om, at der var lyst i Kirken for hans Datter og Fogden, kunde han jo svare med et Spørgsmaal, om de ikke skulde ville komme og overtyde sig? Han bad — i Fortrolighed sagt, — ingen andre end Korpslægen og de høist nødvendige ... Men — plirede han — pikajor, hvor Du skal være velkommen! — tredie Juledag, — ikke den anden og ikke den fjerde, Far, husk det!

Og Viktualier saavelsom Batterier af stærkt, sørgede han for, blev stablet op indenfor Voldene hjemme, saa Fæstningen skulde klare sig.

Juleaften kom der kjørende Ekspres fra Fogden med Slæden fuld af Pakker, — lutter Foræringer og Overraskelser til Thinka!

Først og fremst hans forrige Hustrus varme Peltsværkskaabe med Ekornskind indeni og Muffe til, der var besørget omsyet til Thinka af Jomfru Brun nede i Hovedsognet; saa hendes Gulduhr med Kjæde og Ørendubber og Ringe; — alt som nyt og oppudset af Guldsmeden i Byen, samt et Wienersjal, — og endelig Eau de lavande og Handsker i Overflødighed.

I Brevet antydede han for sin inderlig kjære Kathinka, at hans Tanker blot var hos hende, indtil de snart kunde blive forenede ved et stærkere Baand, samt at hun, naar hun først kom ind i sit ny Hjem, vilde finde adskilligt andet, der mulig kunde være efter hendes Sind, men som det ikke vilde være prak-

tisk at sende op til Gilje kun for straks at lade det bringe tilbage igjen.

Baldrian og Viggo havde han, — hvad han haabede, hun var enig med ham i, — ikke taget hjem til Jul; han havde sendt dem ned til sin Broder, Præsten i Holmestrand.

— Men aldrig havde der i Stor-Olas Tid været en saadan Høitidspuds paa Hester og Kjøredoning! Da de tredie Juledags Morgen for afsted ned Bakken til Annekskirken, var det, saa det lyste af Sæletøi og Dombjelder, og begge Svartene skinnede for Bredslæderne, som om de kunde være blankede op baade i Haar og Man.

Under Bjørneskindsfælden i den første sad Kapteinen i Ulveskindspelts og Thinka indsmedet i Fogdens førstes Kjæder og Klæder med Ungsvarten for. I den anden Ma og Thea med Stor-Ola bag paa Hundsvoten og Gamlesvarten ...

Der stod Underofficererne og gjorde Honnør ved Kirkeindgangen i Uniform; og inde ved Kirkestolen reiste sig i Gallauniform Løitnanterne Dunsack, Frisak, Knebelsberger og Knobelauch.

Saa Fogden fik føle, her dog var Glans! ...

Og hjemover vendte, efter endt Ceremoni — nu med Kapteinen og Fruen i den første Bredslæde og Brudeparret i den anden, — et saa langt Følge, at Fogdens Idé om at feire Brylluppet i Stilhed maatte anses som totalt overkjørt.

Paa Gilje ventede Middagen! ...

Under denne udviklede Bataillonens Kræfter fra yngste Løitnant og lige op til Kapteinen et Ungdomsmod i Angrebet paa de stærke Varer saa vildt og ube-

kymret for Følgerne, at det kun kunde opfordre Fogden til vis Forsigtighed.

Alle vilde drikke med Bruden og Brudgommen, op igjen og op igjen.

Fogden sad tilfreds foroverludende med sit store, tyndhaarede Pandehvælv, agtpaagivende for at vælge sine Ord paa den kvikkeste og for Tilfældet mest passende Maade.

Og saalænge det kom an paa Talerne, var han ubetinget Mester, uagtet han nok kunde have en Rival i Korpslægens adskillig dybere lagte Satirer, der blev mere problematiske og snertende, eftersom han drak.

Men nu helligede de smaa blide, blikkende Øine sig mere og mere taageblanke og ømt omslørede udelukkende til Bruden ...

Hun maatte spise af Taarntærten og Vinkremen — for hans Skyld! ... Han vilde ikke drikke mere, hvis han kunde undgaa det, — for hendes Skyld! ... Jeg forsikkrer Dig, for din — bare for din Skyld ...

Og Indhug blev der gjort i Varerne paa Gilje under fortsat Lystighed til langt udover Natten, da endel af Slæderne i Stjerneskin og Nordlysskjær slingrede hjemover med deres halv ubevidste Indhold trukket af de ædru Heste, — medens saa mange, som Huset kunde rumme, blev over for videre at ture Bryllup og Jul den næste Dag. — —

— — — Ved Nytaar var Huset endelig tomt for fremmede, Fogden og Kathinka vel installeret i deres Hjem, og Kapteinen reist ned paa Besøg til dem sammen med Thea for at ture Nytaarshelgen der.

Men da var ogsaa Ma træt og opgivet tilgavns!

Hun følte det, nu Arbeidshjulet med ét var stanset, og hun sad der alene hjemme paa anden Nytaarsdag,

hvor uhyre det havde været at trække det altsammen. ...Udstyret Høsten udover og Husstellet før Helgen, — Julen og Brylluppet, — og alle Bekymringerne ...

Det havde gaat i ét Kjør nu, saa langt hun blot vilde tænke tilbage ... Det var som at række op et Garn i en Strømpe, deslængere hun tænkte, deslængere blev det, — helt tilbage til den Tid, da hun syntes, det var en Hvile de Dage, hun laa i Barselseng ...

Men det var nu længe siden ...

Hun sad i Sofahjørnet halvt indsovnet i Skumringen med Strikketøiet urørt foran sig.

Aslak og et Par af Jenterne havde faat Lov til at gaa paa Julemoro nede i Skreberggaardene, og foruden gamle Torbjørg, som sad med Salmebogen og lullede og sang i Kjøkkenet, var ingen hjemme ...

Der skranglede Bjelder ude paa Gaarden. Stor-Ola kom hjem med Bredslæden og Gamlesvarten efterat have skydset Kapteinen og Thea.

Han slog af sig Sneen i Gangen og gløttede ind Døren.

Da han kjørte forbi Teigen, var Postaabneren kommet ud med Kapteinens Post ...

„Naar var I fremme igaaraftes? — Thea frøs vel ikke?"

„Var det likt! Vi var dernede i god Tid før Kvældsverden. ... Skal nu hilse saa rent flittig fra unge Frua; hun var nede i Stalden og klappede og strøg Svarten igaarkvæld. — Det var nok som en Skilsmisse" ...

Ma reiste sig:

„Der ligger Lys ude til Staldlygten."

Stor-Ola forsvandt igjen.

Derude stod Gamlesvarten med Slæden alt bag sig lige i Stalddøren og knæggede utaalmodigt.

„Mangler bare, Du skulde vride op Nøglen ogsaa!“ brummede Ola, medens han spændte af og nu med Sæletøiet og Bjelderne over Armen lod den spadsere foran sig ind.

„Jamæn knægger ikke Ungsvarten ogsaa!“ ... Det var første Gang, Du har sagt et skikkelig Goddag her paa Stalden, véd Du det? ... Men Du faar nu vakkert bie.“

Han striglede og pudsede og gned den nyindkomne som en gammel priviligeret Herre. De havde tjent sammen nu akkurat paa niende Aaret.

Inde i Kjøkkenet spragede og knaldede Granveden i Skorstenen og lyste med en uvis rødlig Glans paa Ma's nypudsede Kobber- og Bliktøi om Væggene, som det kunde være mystiske Skjolde og Vaaben.

Stor-Ola sad nu der og gjorde sig tilgode med Eftasverden, Julekost og Traktement, — Smør, Brød, Flesk, Vørterkage og salt Kjød; og Torbjørg havde faat Ordre til at tappe en Bolle af Tyndøllet til ham nede i Kjælderen.

Ola havde nok hørt baade ét og andet dernede ...

„Hun Thinka var gaat ud i Kjøkkenet og vilde tage over Husholdningen straks. Men der traf hun den, som vilde holde Tømmen ...

Gamle Frøken Gülcke vilde nok ikke vide af det! Hun gik lige op paa Kontoret, sagde de, og snu'de og vendte det for Bro'ren hele Formiddagen, til hun fik det, som hun vilde ...

Og om Kvælden sad Futen i Sofaen og snakkede saa fint for unge Frua. Beret Stuepige hørte, han sagde, at han vilde, hun skulde have det saa urimelig godt og være til for bare ham, — sa'n ... Høsch den

gamle Graatassen! — vi fik da se, hvad han fo'r her efter ifjor. ...

Og dermed," — smaskede Ola mellem Tænderne, medens han skar og lagde paa til et nyt Smørrebrød, „blev hun kvit for Uleiligheden, og Styret med!"

„Det nytter ikke at drage Løkken til, ser Du Ola, naar én har Ho'det i Snaren" ...

— Inde i Stuen havde Ma beset den ankomne Post henne ved Ovnsmundingen. Foruden et Nummer af „Hermoder", „Den Konstitutionelle" og en portofri Embedsskrivelse var der Brev fra Tante Alette.

Hun tændte Lys og satte sig hen til at læse.

Det var i visse Maader et Held, at Jæger ikke var hjemme. Dette burde han være udenfor ...

„Kjære Gitta!

Jeg har taget mig anden Juledag til at nedskrive for Dig mine Tanker vedkommende Inger-Johanna. Jeg nægter ikke for, at hun er kommet til at interessere mig næsten mere, end jeg kunde ønske; men, kan vi være i en vis Spænding for den mindste Blomst i vort Vindue, som skal bryde ud, hvor meget mere da for en menneskelig Knop, der staar i sin Ungdoms svulmende Skjønhed bristefærdig med en Livsskjæbne. Saadant er mere end Romanen, det er Alstyrerens herlige Kunstværk, der i Dybde og Glans og uendelig Rigdom overgaar alt, hvad den menneskelige Fantasus formaar at fremstille.

Ja hun interesserer mig, kjære Gitta, næsten saa mit gamle Hjerte kan skjælve ved at tænke paa den Livssti, der kan vente hende, hvor Opreisning og Fald kan bero blot paa et eneste blændet Øieblik. Hvad Naturen kan mene med at lade saadan en Hær af Eksistencer, hvori der slaar Hjerter, gaa under og

fortabes i dette Valg eller, om den derved i sin store Smeltedigel netop holder den Guldprøve, uden hvilken intet faar passere over i en fuldkomnere Udvikling, — hvem raader Naturens Runer? Mit Haab for Inger-Johanna er, at det Fond eller den Tyngde af egen Personalité, som hun besidder i sin Natur, vil veie i Valgets Vægtskaal i den afgjørende Stund.

Jeg forudskikker alt dette som et Hjertesuk af mit inderste; thi jeg følger med stigende Angst, hvorledes Stien mere og mere gjøres glat under hendes Fod, og hvor fint din Svigerinde spinder Nettet om hende, ikke med de smaa Midler, hvorover Inger-Johanna vilde være hævet; men med dybere liggende, høitklingende Lokkelser.

At aabne den blændende Udsigt til at gjøre sine personlige Egenskaber og Evner gjældende, — hvilken større Dragning kan der vel lægges ud for en Natur saa ivrig higende som hendes? Man fortæller om Englænderne, at de fisker med et Slags eftergjorte, glimrende Fluer, som de drager henover Vandspejlet, indtil Fisken snapper; og paa en ikke mindre behændig Maade forekommer det mig, at din Svigerinde idelig frister Inger-Johannas Illusioner. Hun nævner ikke engang Vedkommendes Navn, for at det ligesom kan dæmre op af sig selv.

Blot den ligegyldige Antydning til mig nu sidst i hendes Paahør, at Rønnow sikkerlig alt længe havde set sig noget kræsent vragende om mellem Eliten af vore Damer efter en Hustru, — hvor var det ikke anlagt paa at hidse hendes, hvad skal jeg kalde det, Ærgjerrighed eller Virketrang?

Jeg havde maaske ikke i den Grad eftertænkt Bemærkningen, om jeg ikke havde set det Indtryk, den

gjorde paa sit Sted; hun blev stærkt adspredt og stod hen i Tanker.

Og dog skulde det Spørgsmaal, om man vilde give sit Hjerte hen, være saa enkelt og enfoldigt. Har Du Kjærligheden? Alt andet dreier sig jo blot om — noget andet.

Det ulykkelige, skjæbnesvangre er, at hun indbilder sig at kunne elske, binder sig i Pligt til at elske, og mener at kunne sige til sit umodne Hjerte: Du skal aldrig vaagne! Kjære Gitta, — end om det vaagnede? — bagefter, — med hendes stærke, vældige Natur.

Det er det, som svimler for mig, saa jeg har maattet skrive. At tale til hende og gjøre hende klog vilde være at vise den blinde Farverne; hun maatte tro blindt paa den, som advarede hende. Derfor er det Dig, Gitta, som maa gribe ind og skrive" ...

Ma lagde Brevet ned i Fanget; hun sad blegere og skarpere endnu end vanligt ved Lyset ...

Tante Alette, den prægtige Tante Alette, havde godt for at tænke saa lykkeligt, at alt skulde være, som det burde være. ... Hun havde sin lille Arv at leve af og afhang ikke af nogen. Men, — Ma fik et tørt, afvisende Udtryk, — uden de fire Tusind ... gammel og pint ind i Jomfru Jørgensens Plads hos Stiftamtmandens, havde hun ikke skrevet den Slags Englebreve. ...

Ma læste videre:

„Jeg maa ogsaa her fremføre endel yderligere Betænkeligheder, saa Du vist vil synes, at dette er et trist Julebrev. Det er da om den kjære Jørgen, som skal have saa ondt for det paa Skolen. At han endda har kunnet følge saavidt med i Klassen, skylder vi

Student Grip, som, ihærdig og uden at ville engang høre Tale om noget Vederlag, har gjennemgaaet og forklaret for ham hans værste Anstødsstene: den tyske og den latinske Grammatik.

Og naar jeg nu fremfører hans Mening om Jørgen, er det med en vis ikke ringe Tillid til, at den kan være begrundet. Han siger, at Jørgen saa langt fra er noget daarligt Hoved, at han er lige det modsatte. Kun er han ikke anlagt for det abstrakte, hvilket er Betingelsen for boglig Fremgang, men desto mere for det praktiske.

I Forening med et sundt, klart Omdømme er han baade hændig og opfindsom. Jørgen vilde blive en ypperlig Haandværker eller endog Mekanikus, og lige saa vist komme til at udmærke sig som saadan, som han vil høste Sorg, Møie og kun høist middelmaadige Resultater ved at pines fra Eksamen til Eksamen igjennem Studeringerne.

Vel er det saa, at jeg ikke kan hylde Student Grips noget vel ungdommelige, vilde Tanker om at sende ham i Haandværkerlære over til England (eller endog saa fjernt som til de amerikanske Fristater!), eftersom her ikke er en lige med den konditionerede Stand agtet Tilværelse at opnaa for en Haandværker, saaledes som Tilfældet jo skal være i de nævnte Lande. Meget af dette er dog, synes mig, værd at tage under fuld Overveielse.

Jeg kan undertiden næsten tvivle paa mig selv, om jeg, saa gammel jeg er, dog alligevel skulde være for ung? Lad det være Frugten af indre Udvikling eller simpelthen kun en Attraktion; men de unges Tanker udøver altid en forfriskende og styrkende Indflydelse paa mit Livshaab. Aldrig forsoner jeg mig dog med,

at det skulde være en Naturfølge, at Idealerne ligesom afmattes og svækkes og lider Brist med Alderen som andet gammelt Krustøi.

Og naar jeg ser en ung Mand som Grip blive saa haardt bedømt af de saakaldte praktiske Mennesker, — ikke, saavidt jeg forstaar, for selve hans Idéer om Opdragelsen, men fordi han vil offre sig og sætte dem i Værk, saa kan jeg ikke lade være at skjænke ham min hele Sympathi og Agtelse.

Nu har han forladt Jussen og kastet sig over Studiet af Filologien; thi, siger han, her i Landet nytter endnu ingen Gjerning uden et Skildt, og han vil nu forsøge at skaffe sig et rigtig forgyldt et i en udmærket Eksamen, bide sig fast i den ubearbeidede Jordbund, lige som Dvergbirken oppe i Fjeldet, og ikke slippe, om der saa kom et helt Skred over ham, som han udtrykker sig.

Naar det betænkes, at han maa arbeide meget og undervise flere Timer daglig for blot at kunne subsistere, kan jeg ikke andet end beundre dette ildige Mod og, — ja jeg har ikke mange med mig, — ønske ham indeflig til Lykke!"

Ma sad og grublede ...

Saa klippede hun den ene Side ud, der handlede om Jørgen. Det var dog værdt ved Leilighed at vise Jæger det. ... Hun vidste retnu ikke i sit Hjertes Enfoldighed, hvad hun skulde tænke ...

XI.

Alt var hvidt nu lige i Hjertet af Vinteren, hvidt fra Ruderne i Stuen til Haven og Voldene og Liderne, hvidt hvor Øiet gled opefter Fjeldkammene lige mod Himlen, der laa som en halvklar, matfrosset Rude og lukkede for det hele.

Her var koldt, paastod den varmblodige Kaptein. Han begyndte at adsprede sig med at føle og spore efter, hvor det trak, og saa at klistre lange Papirsstrimler med Tøi og Drev under. Og lige fra Arbeidet gik han, blot med Paryk uden Hue, ud og snakkede med Folkene i Stalden eller paa Laaven, hvor de tærskede.

De gik jo der nu bare Ma og Thea og han; — Thinka havde været det, ingen forstod, for ham. ...

Han havnede tilslut i Grublerier paa at lægge ud Rævesakser og Gildrer og Selvskud for Ulv og Gaupe i Udmarken.

Ma maatte jo svare hundrede Gange paa Dagen, hvad hun syntes, endda hun havde akkurat saameget Begreb om det som om at tage Maanen ned.

„Ja, ja gjør det, kjære Jæger!"

„Ja, men tror Du, det vil lønne sig? — det er det, jeg spør om ... at koste Rævesakser!"

„Hvis Du faar nogen saa" ...

„Ja hvis" —

„Et Ræveskind har jo Værdi" ...

„Skulde jeg hellere prøve at lægge ud Aat for Gaupe og Ulv" —

„Det er vel dyrere?"

„Ja men Skindet, — om jeg fik nogen? — det er det, det kommer an paa, ser Du." ...

Og saa drev han betænksomt ud af Døren, — for en Stund efter at kommen ind ad den anden og atter fylde hendes Øren med det samme.

Ma's Instinkt sagde hende, at Gjenstanden for hans første Fangst egentlig var hende; lod hun sig narre til at give et bestemt Raad, glemte han ikke at lade hende føle Ansvaret for Udfaldet, om det gik til Tab.

Han havde netop idag igjen grublet og vendt paa Sagen for hende, da de aldeles uventet overraskedes ved, at Fogdens Bredslæde kjørte frem foran Trappen.

Op fløi Gangdøren skrigende i Frosten for Kapteinens ivrige Haand.

„Ind med Dig i Stuen, Fut!"

Bag hans Ulveskindspelts stak Thinka frem, statelig indballeret i Peltsværk.

„Ærbødigste Tjener! ... Svoger og Ven" ...

Fogden var paa Forretningsreise opefter og bad om Hus for Thinka de to tre Dage, til han kom igjen; han skulde ikke undlade prompte at kræve hende tilbage. Og dernæst maatte han udbede sig af Svoger overladt en Smalslæde til den videre Reise; han skulde være helt oppe i Nordals Anneks iaften.

Thinka havde alt Torbjørg og Thea kappende en ved hver Raggesok for at faa dem af hende, og det var ikke frit for, at Marit i Iveren gløttede i Døren.

„Du skal ialfald ha' lidt at leve af og en Thevandsknægt, men's Hesten puster, og de bytter Slæde."

Fogden havde ikke megen Tid at spilde; men Familielivets Sol skinnede her for mildt til, at han ikke skulde afgive en Halvtime — præcis efter Uhret ...

Han gjorde et Par Tilløb til at tage af sig, men gik saa hen til Thinka:

„Du har knyttet Knuden paa Silketørklædet saa vel for mig, at Du selv skal faa tage det op igjen ...

Tak, Tak, Thinken min, — hun forvænner mig aldeles ... Ja Du kjender hende, Kaptein!

I ser, hvad hun alt er begyndt at blive for mig," appellerede han siden med et lunt Smil til Svigerforældrene ved den i Hast fremsatte Anretning; han maatte have Thevandsknægten lavet af Thinkas Haand.

Da Fogden saa igjen, omhyggelig omskjærfet af sin unge Hustru, var fulgt ud til Slæden, stod Thinkas The der endnu næsten urørt og kold.

Men nu kom Ma ogsaa med en frisk varm Fornyelse i Koppen, og kunde de sætte sig til i Ro at nyde Hjemkomsten.

Han er jo snil, tænkte Ma, — havde skjønnet, at Thinka længtede.

„Fogden er rigtig betænksom mod Dig, Thinka, som lod Dig se hjem saa snart," yttrede hun.

„Prægtig Mand, — skulde lede langt efter Magen!" udstødte Kapteinen med fuld Kraftbas ... „bærer Dig som en Dukke, Thinka."

„Han er saa snil, som han kan ... I næste Uge kommer Jomfru Brun for at sy om en Atlaskes Kjole til mig; den har bare været paa én Gang. Gülcke vil ha' mig saa staselig," oplyste Thinka.

Tonen var saa stille; det var ikke let for Ma at høre, hvad hun mente.

„Fyren staar jo paa Hodet for Dig, — véd ikke, hvad han skal finde paa!" —

Foruden Ønsket om at imødekomme sin Hustrus Hjemlængsel turde Fogden mulig dog ogsaa være bestemt til at tage hende med sig af en Smule Hensyn til de yngre Kræfter nede i Hovedsognet, — Buch-

holtz og Horn. De var begyndt at vanke hos ham noget ofte og øiensynlig hygge sig, efterat der var kommet en ung, indtagende Værtinde i Huset.

Udover Aftenen fik Kapteinen sig en lun Picquet.

Det var, som Hyggen fulgte med Thinka. Hendes mæglende og udjevnende Væsen var kommet tilhuse igjen; det sporedes baade ude og inde.

Far kom igjen om Formiddagen til en liden Portion Mølje med Myseost over, da der i Kjøkkenet kogtes Saltkjød og Ærter, og Ma fandt saa det ene og saa det andet gjort for sig og blev forekommet med mange letvindte Haandsrækninger, uagtet Thinka jo ogsaa havde et Par Tøfler, som Gülcke havde ønsket sig, at brodere færdig med Kanava.

Men det var sletikke saa farligt med det! Hun kom langt paa Mønstret, naar Far hvilte Middag, og hun sad deroppe og havde læst ham isøvn.

Kapteinen fandt det saa hyggeligt, naar han vidste Naalen og Uldgarnet gik der i Thinkas Haand; det var saa fredeligt stille, — ikke Tale om andet end at sove.

Og saa havde han jo hende bare de tre Dage.

Medens Fingrene gik over Kanavaen, sad Kathinka og holdt sin ensomme Tankestund ...

Aas havde sendt hende en Skrivelse, da han erfarede hendes Giftermaal ... Hende havde han trot paa, saa han kunde gi't sit Liv paa det. Og om der skulde gaat Aar hen, vilde han have arbeidet, kravlet og kradset for engang at kunne naa til hende igjen, — skulde de end begge da have Ungdommen bag sig. Det havde været hans glade Haab, at hun vilde holde fast og vente paa ham selv gjennem Tranghed og Uanselighedens Kaar. Men nu, h u n havde solgt sig for Gods og Guld, trode han ikke paa nogen mere! ...

Han havde bare ét Hjerte, ikke to; men det ulykkelige var, det vidste han bedre, at ogsaa hun havde ...

„Huf, jeg syntes, Du sukkede saa tungt," vaagnede Kapteinen, — „det kommer af at ligge og stride paa Ryggen ...

Nu skal vi ha' Kaffe, Du!" ...

Kunde Thinka end ikke svare Aas, saa vilde hun dog prøve at lette sit Hjerte en Smule til Inger-Johanna. Hun havde taget med sig hendes sidste Brev til Besvarelse i denne uforstyrrede Tid hjemme og sad oppe paa Værelset med det foran sig om Aftenen ...

Inger-Johanna er lykkelig, som ikke har andet at tænke paa, sukkede hun læsende:

... „Og Du Thinka, bør have lidt Øie paa din Kant Du ogsaa, og gjøre noget ud af den Plads, hvorpaa Du nu engang er kommet, det kan saa vel trænges deroppe. For der er ingen Tvil om, at Selskabeligheden har sin store Mission til Sædernes Forfinelse og Kamp mod det raa, som Tante udtrykker sig.

Jeg skriver ikke om dette for ingenting eller saa ganske hen i Luften; jeg staar jo, kan Du vide, for nær mange Forholde til at kunne lade være at tænke mig Muligheden af nogen Gang at blive sat i en saadan Stilling. Sagde jeg andet, var jeg ikke oprigtig.

Og jeg maa sige Dig, jeg ser alt saa mangt og meget, jeg skulde have Lyst til at prøve at faa frem. Der maatte kunne skaffes Plads for en hel Del af de Interesser, som nu ligesom skal sættes i Ban.

Selskabelighed bør være Tolerance, siger Tante; hvorfor skal saa ikke Anskuelser som Grips rolig kunne diskuteres? Det første, jeg vilde gjøre, var at slaa mig ekstravagant og hævde dem. Hos Kvinden

bliver det jo alligevel aldrig mere end Pikanteri. Men Meninger faar kjæmpe sig frem til godt Selskab, de ogsaa.

Jeg grubler og jeg tænker mere, end Du kan ane; jeg føler, jeg skulde udrette noget, ser Du!

Heller ikke er jeg længere saa rent slagen af Mændenes Visdom allesammen! En Kone som Tante tier og trækker i Snoren; men Du kan aldrig tænke Dig, hvor mange der dreier sig. Hun er, mellem os sagt, lidt gammeldags diplomatisk og snirklet, saa hun næsten gjør sig en Nydelse af, at det skal gaa umærkelig og ad Omveie. Lige ud gjorde det mangen Gang bedre, tror jeg, ialfald er saa min Natur.

Og endnu en liden Advarsel med det samme, Thinka, (uf, hvor jeg føler, jeg taler, som jeg sad i Tantes Hud!) Husk paa, at man regjerer aldrig en Stue uden fra Sofapladsen; jeg véd, Du er saa beskeden, at de faar Dig hen paa Stolene bestandig. Du er slet ikke saa dum som Du tænker, Du skulde blot prøve ikke at gjemme undaf, hvad Du mener.

Traf jeg Grip en Gang igjen, skulde jeg overbevise ham om, at der kan gives andre Veie til Rom end netop at gaa hovedkuls paa. Jeg har faat lidt Mening jeg ogsaa, siden sidst han hovmestererede mig med sin Foragt for det selskabelige og stadig var den overlegne. Men jeg har ikke set mere end et Par Skimt af ham paa Gaden den hele Vinter. Han er vist saa optaget af sit; og det passer ikke nu at bede ham til vore Soiréer, siger Onkel, efter at han ligesom har forpligtet sig til nogle faste Meninger, som man ikke tør røre ved uden at risikere en hel, alvorlig Disput. I et Par Herreselskaber havde han været alt for stortalende, drukket formeget, mente Onkel. Men jeg

véd saavel hvorfor; han maa finde paa noget, har han sagt, naar han kommer træt og kjeder sig for slemt, og hos Dürings er der forfærdelig lufttomt!" ...

Thinka havde gjennemlæst Brevet; der kunde være meget at tænke paa. Men hun var saa optaget af Aas, — hun blev aldrig færdig med at rulle den Møllesten ...

Under Vinterens Ensformighed, midt i Februar, indløb der et Brev, som Kapteinen først veiede i Haanden og besaa et Par Gange ... hvidt, glat Velin ... C. R. i Seglet, — og, han rev det op —

Jovist var det fra Rønnow! — hans brillant henrullende Haandskrift med de enkelte Sving, der kunde minde om ham selv, naar hans elegante Skikkelse drev op og ned af og til med et flot Slæng med Benet: —

„S. T.

Hr. Kaptein Peter Jæger!

Høistærede, kjære ældre Kammerat og Ven!

Jeg skal ikke indlede med lange Præludier om Livsstilling, Udsigter etc., men gaa lige paa med min Bøn og Begjæring.

Som Du har set Kortene har lagt for mig, — sandelig mere som de har faldt, end som jeg har spillet dem! — vil Du vist forstaa, at jeg i de sidste Par Aar har fundet det rigtigt at se mig om efter en Hustru og Livsledsagerinde, der kunde passe til mine Forholde. Men under al min Søgen gjemtes dog i den lønligste Krog af mit Hjerte en sorthaaret, mørkøiet Pige, som jeg først saa oppe ved Spillebordet en Vinterkvæld paa Gilje og siden, altid mere og mere be-

taget, gjensaa og atter gjensaa under hendes Udvikling til den stolte Kvinde og Dame, hvis overlegne Natur var uomtvistelig.

Nu, — jeg skal med mine runde seks og firti Aar ikke opvarte med nogen længere Kjærlighedshistorie, skjønt der kanske kunde være en Del at sige om den Sag ogsaa. At jeg ikke er af de gamle indvendig, har jeg ialfald fuldt ud mærket ved denne Anledning.

Det falder af sig selv, at jeg ikke henvender denne min Begjæring til Dig uden først gjennem et nærmere og længere Bekjendtskab at have forvisset mig om, at din Datter ogsaa kunde nære noget tilsvarende Følelser for mig.

At Resultatet ikke har været til min Desavantage, fremgaar af hendes igaar modtagne dyrebare Svarskrivelse til mig, hvori jeg har hendes Ja og Samtykke.

I Haab om, at en oprigtig Færd og Mening ikke vil støde paa Mistydning, retter jeg herved den Bøn og det Spørgsmaal til Dig og din kjære Hustru, — om I vil betro mig eders dyrebare Inger-Johannas Fremtid?

Hvad en Mand kan gjøre for at lette og bane hendes Livsvei, tør jeg nok paa *parole d'honneur* love, hun aldrig skal savne!

Jeg skal kun tilføie, at naar de høie Herskaber i Slutningen af Mai eller Begyndelsen af Juni reiser til Kristiania, vil ogsaa jeg have Tjeneste og følge derind. Jeg vil da kunne gjense hende, til hvem al min Længsel og Hu staar.

I Spænding imødeseende dit ærede Svar

Din høiagtelsfuldt
altid trofaste Ven
Carsten Rønnow."

Her var nu andet at tænke paa end at snakke med Ma om Rævesakser og Selvskud! ...

Der vilde ikke blive Middagssøvn idag.

Han føg ud paa Gaarden i stor Force ... Der maatte tærskes med nok en Mand paa Laaven ... Gjødselen kjøres ud ... Her maatte drives paa!

Han kom ind og satte sig i Sofaen og tændte Fidibusen, men fo'r op igjen, medens han holdt den til Piben. Han huskede, der maatte sendes Bud til Smeden for at reparere Harver og Redskab til Vaaren ...

Der var intet Raad for, — han maatte reise ned og selv fortælle Nyheden til Fogden!

XII.

Inger-Johanna skrev i de første Dage af Marts:

... „Dette kommer saa lige ovenpaa mit forrige, fordi jeg netop har faat Brev fra Rønnow om noget, hvori jeg gjerne vilde have eder, kjære Forældre, til at staa paa min Side, naar I, som jeg forudser, faar Tantes udførlige og kraftige Fremstillinger og Grunde i modsat Retning.

Rønnow skriver allerede som noget sikkert og afgjort, at vi kommer til at have Bryllup til Sommeren i Juni eller Juli. Tante vil, at det skal holdes hos dem, og haaber, at ialfald Du, Fader, kommer herned.

Rønnow anfører saa mange elskværdige Hensyn, som skal tale derfor, og jeg tviler slet ikke paa, at Tante i sin overflødige Godhed vil sørge for at skrue det videre fast med endnu et fire Siders Brev fuldt af Grunde.

Men imod alt dette har jeg kun et eneste at sætte, — at jeg, dengang jeg gav mit Samtykke til Rønnow, aldeles ikke forudsatte saadan Hast uden ligesom lidt Tid og Luft for mig.

Det er muligt, at andre ikke kan forstaa denne min Følelse, og især lader det til, at Tante finder, det just ikke beviser den Grad af Følelsens Inderlighed, som Rønnow kan have Fordring paa.

Men til dette sidste, som egentlig er det eneste af alt det meget, hun kan anføre, som er at spendere Svar paa, vil jeg kun sige, at det umulig kan være Rønnows Mening at krænke mine inderste Fornemmelser, naar han først faar vide, hvordan jeg føler det.

Jeg beder jo blot om en passende Tid, f. Eks. til en Gang i næste Vinter. Jeg vil saa gjerne have dette Aar, Sommeren og Høsten ialfald, lidt i Ro og Fred. Der er saa meget at tænke over, blandt andet til min kommende Stilling. Den franske Grammatik vil jeg have studeret igjennem i Sommer, helst hjemme alene, og overhovedet forberede mig. Det er dog ikke blot som at springe i en ny Silkekjole.

Gid, gid, gid jeg kunde faa være paa Gilje i Sommer! Jeg sad igaar og tænkte paa, hvor deiligt der dog var ifjor i Høifjeldet.

Nei, Tante og jeg vilde ikke komme til at forliges i Længden. Hendes inderste, inderste Egenskab er (lad den være aldrig saa vel indhyllet i Elskværdighed og pene Talemaader), at hun er tyrannisk. Derfor vil hun nu bestemme over mit Bryllup, og derfor, hvad der kan harme og oprøre mig, saa jeg ikke har Ord for det, — har hun nu i disse Dage faat min snille (men ikke just synderlig kraftige, det var Synd at sige!) Onkel til at begaa den lidet ridderlige Hand-

ling at opsige Grip fra hans Post paa Kontoret. Det er lige til at berøve ham Halvparten af, hvad der udfordres for at kunne leve og studere herinde, og det blot fordi hun ikke fordrager hans Idéer.

Jeg lod hende vide lige rent ud, hvad jeg syntes om det, at det var baade hjerteløst og intolerant; jeg var saa oprørt.

Men, hvorfor hun til syvende og sidst — for der er hos Tante altid noget til syvende og sidst, — forfølger ham, det skulde jeg endnu have Lyst til at vide" ...

— — Hensyn maatte der naturligvis tages til Inger-Johannas Ønske om at udsætte Brylluppet. Og der blev da ogsaa skrevet og skrevet frem og tilbage.

Men saa kom Rønnows nye Udnævnelse og med denne det afgjørende praktiske Hensyn i Vægtskaalen, at der maatte sættes Hus til Flyttetid i Oktober.

Der var Generaloppudsning paa Gilje fra øverst til nederst, inde og ude. Værelserne ovenpaa maatte hvidtes, og alt gjøres istand, til de nygifte skulde komme og være der isommer efter Brylluppet, i hele Juli.

Og naar Inger-Johanna kom, skulde hun møde en Overraskelse — hele Chefsgaarden i Henhold til Armédepartementet, flunkende ny rødmalet med Mønje og hvide Vinduskarmer.

Kapteinens Hverdagsfrak havde en Regn af Pletter fra alle de Gange om Dagen, han havde staat ude ved Malerstigen og set paa Arbeidet, — først Grundingen og nu anden Gang Overstrygning; saa kom

Fuldendelsen, den tredie og sidste. Vaarluften trak, saa Væggene tørrede næsten øieblikkeligt ...

Lidt svimmel blev han jo af og til under alt dette, saa han maatte stanse og sunde sig; men det havde sin gode Grund i, at Kirkesangeren iaar, han var blevet saa meget triveligere, ikke havde taget ham for nok Blod, — og saa af, at han kanske drev for haardt og ivrigt paa; for længtede gjorde han, saa det havde Skik.

Han snakkede bare om Inger-Johanna, om hendes Udsigter, Skjønhed og Evner, og hvorledes Ma ikke kunde nægte, at han havde set, hvad der bode i hende, fra hun var ganske liden.

Kun tænkte Ma i sit stille Sind, medens han gik der høirøstet og glad, at han dog var magrere og sundere, dengang han havde flere Ærgrelser og maatte tage Verden lidt tungere. Hun havde indviet ham i Tante Alettes Betænkeligheder i Anledning af Jørgens Evner for det boglige.

„Jeg har ikke kunnet lade være at tænke paa, Jæger, om Jørgens rette Lykke kanske ikke skulde være at komme paa den Hylde?"

„Paa hvad for anden Hylde da? — bli Skomager og ligge paa Knæ og ta' Maal af os andre kanske ... Aa—haa, nei," — rækkede han sig i overflødig Overbevisning, „har vi Raad til at holde ham frem til Studeringen, saa kan han sagtens læse. Mange dummere end han Du! som er kommen sig frem baade til Præst og Fut" ...

En Dag sondrede Kapteinen i Hast et Brev fra Tante Alette ud af sin Embedspost og kastede det paa Bordet til Ma's behagelige Gjennemlæsning. Var der noget, fik hun sige det til ham, raabte han tilbage,

idet han gik op Trappen til Kontoret; han var bleven en hel Del tykkere og mere aandpusten i den silste Tid og tog mere trofast i Rækværket.

1ste Mai 1844.

„Inderlig kjære Gitta!

Det er med en vis vemodig, stille Følelse, jeg skriver til Dig denne Gang; ja jeg kunde endog have Lyst til at betegne det med et stærkere Udtryk. Mit gamle Øre synes, ler lyder ligesom en Jammer over at saa mange lyse Forhaabninger bøier Hovedet til Jorden; og jeg kan kun finde Trøst i den, gjennem et langt Liv erhvervede, faste Tro, at intet sker uden som et Led i en høiere Visdom.

Ligesom jeg hidtil har prøvet at stille alt vedkommende Inger-Johanna saa klart for Dig, som jeg blot selv kunde se det, saaledes finder jeg det rigtigst heller ikke at skjule for Dig den Kamp, som hun øiensynlig gjennemkjæmper imod en Følelse, fra hvis Magt jeg haaber, der dog skal ligge Redning i den lykkelige Omstændighed, at den ikke har faat fuld Tid til rigtig at blive til eller modnes hos hende.

Den er der, og den smerter, men mere, det er mit Haab, som en Mulighed, der ikke har faat slaa tilstrækkelige Rødder, end som en Virkelighed, en levende Vækst, der ikke, uden Krænkelse af hendes inderste Væsen, koldt kunde kues og kvæles ned igjen.

Men aldrig har kløgtig Beregning feiret en daarligere Triumf end, da Stiftamtmandinden troede at finde Modmidlet i at holde vedkommende borte og tilsidst endog forfølge ham for at gjøre ham det umuligt at soutinere herinde. Naar det betænkes, at In-

ger-Johanna under al den Medfart, Grip har døiet for sine Meninger, øiensynlig har sympathiseret, næsten ivret for dem, skulde Virkningen dog ikke være vanskelig at forudse.

Og en kold Frostdag tidlig i Vinter kom Inger-Johanna hidud i fuldt Sindsoprør for gjennem Jørgen at faa forhørt om hans Forholde. Det var da ogsaa paa hendes Opfordring, at Jørgen anmodede ham om at læse med sig fire Timer i Ugen.

Jeg fik ved den Leilighed Klarhed paa, hvad jeg før kun havde anet, men hvad der ikke var undgaaet din Svigerindes skarpe Øie, — at Student Grip, uden at Inger-Johanna har gjort sig rede derfor, har beskjæftiget hende som en stedse mere dragende Personlighed.

Det nytter ikke at fordølge det, det er en Krise, som maa gjennemkjæmpes, før hun endelig bliver nogen andens, skal hendes Stilling ikke blive en falsk, og hun komme til at bære paa en hel Livssorg.

At Efterretningen om hendes Forlovelse er faldet som en nedslaaende Skuffelse af et (om end kun fjernt) Haab hos den unge Mand, anser jeg langtfra for usandsynligt.

Jeg glemmer vist ikke de to unge, alvorlige Ansigter, der et Øieblik stod og saa paa hinanden, da de en Eftermiddag mødtes i Stuen hos mig. Meget blev der ikke talt.

Hun vidste, der var sket ham Uret, ymtede hun noget om.

„Mulig, Frøken," sagde han skjærende, idet han tog i Dørklinken. — „Der brister saa mangen Sæbeboble."

Inger-Johanna blev staaende og se ned i Gulvet. Det var, som der foregik en hel Forandring med

hende; der gik vist ogsaa noget op for hende om, hvad han følte.

Afskedigelsen fra Stiftamtmandens Kontor har vistnok været velkommen for mange af de Huse, der lige bagefter saa forunderlig raskt greb Anledningen til at opsige ham som Informator. En Mand af saa paafaldende afvigende Idéer var længst mindre vel set. Og nu var Eksemplet givet.

Jeg bød ham af et oprigtigt Hjerte et Laan, saa han kunde leve i Ro og studere et Par Maaneder, indtil han igjen fik ordnet sine Informationer; men enten var han for saar og stolt, eller ogsaa troede han, at Inger-Johanna havde Fingre med i det.

At den totale Mangel paa Soutien nu har tvunget ham til at lukke sin Stolthed og Trods: — Skolen, saa han staar paa en Maade som Gjenstand for Harcellas, har vist gaat uhyre ind paa ham og lagt Topmaalet til. Han gaar ubeskjæftiget omkring, beretter Jørgen, og søger Kredit paa Skjænkestuer og Restaurationer, hvor han sidder udover Aftenen og Natten.

Jeg forstod jo nok, at det ikke netop var for sin gamle Tantes eller Tingens Skyld, men for at høre om ham, at Inger-Johanna sad ude hos mig saa ofte og lærte den gammeldags Stikning med Perler og Guldtraad. Hun var saa spændt og adspredt og fo'r op, naar Jørgen om Aftenen kom hjem og — ak desværre! — som oftest forgjæves havde søgt ham for at læse med ham.

Det staar saa for mig, Gitta, det blege, sorttindrende Ansigt, hvormed hun saa en Aften udbrød: Tante ... Tante ... Tante Alette!

Det var som et gjemt Skrig.

Hvor han bor nu, er Jørgen ikke istand til at op-

dage; formodentlig er han af Mangel paa Midler opsagt fra sit Logis.

Jeg beretter alt dette saa udførligt, fordi det er at trò og haabe, at det haardeste af Krisen for hendes Vedkommende nu er over.

Siden nævnte Aften, da hun følte, hun havde forglemt sig, har hun ialfald ikke talt om ham, heller ikke, hvad jeg med Vished véd, henvendt et Ord til Jørgen. Hun har vistnok set høit op til hans Karakter, og nu lidt en Skuffelse.

Det er ikke godt at være ung og have meget Liv i sig, som kan lide! Jeg siger Dig, at det er som med Tænderne; der er ikke Fred, før man har dem alle i Bordskuffen" ...

Nei alt dette var ikke noget for Far! — tænkte Ma.

— Stor-Ola stod med Brækstangen. Det var en Sten, som skulde lempes ind i Gjerdet. Men Telen var haard deroppe i Marken, endda Solen stegte saa hedt, at han maatte tørre Panden med Topluen, hver Gang, han hvilte.

Underofficererne var vendt tilbage paa Kontoret udover Formiddagen med Lønningerne i Lommen, den ene efter den anden; og, at det ikke var med Maade slet Føre og Grøp i Landeveien, det saas paa deres tilskvættede Hjulkærrer; de var som dyppet i Sølen.

Han gjorde sig netop færdig til at sætte Jernstangen under igjen, da han med ét holdt inde. Der var noget, som optog hans Opmærksomhed, — en Karjol med en Skydsgut gaaende ved Siden og en liden gul, helt under Bugen tilsølet Hest ...

Med Tougstumper til Tømmer og de surrede Karjolarme sled og arbeidede den Kjøretøiet op ad Giljebakkerne i Zigzag, i ét væk stansende for at drage Pusten ... Solen stak tilgavns dernede i Telen.

Skydsen nede fra Drevstad — han kjendte baade Hesten og Skrangledoningen ...

Det var hellerikke det, som skulde have beskjæftiget ham saa farligt; men der sad nogen i ... et Fruentimmer med Hat og Slør ...

Ikke skjønte han det ... det Lag med Ho'det ... Var det ikke ...

Han gjorde et Par langsomme, betænkte Skridt, tog saa med ét til Sprang, og over Gjerdet dernede gik det med et Kast, som kunde taget Bjelken i en velbygget Stue:

„Nei i Herrens Navn er det ikke sjelve Inger-Johanna!" kom det, idet han pludselig stod ved Hesten.

„Hvad vil Kaft—"

Ved Synet af hende kom der en pludselig Anelse om, at alt kanske dog ikke kunde være saa brav endda. —

„Og slig Skrangledoning da," tog han sig — „er det for Frøkena?"

„God Dag, Stor-Ola! Er Far hjemme, — og Mor?...

Nei jeg har det ikke saa godt, ser Du nu; men det bli'r nok bedre."

Hun blev igjen taus.

Stor-Ola gik og leiede Hesten ved Tømmerne, da Inger-Johanna kjørte ind paa Gaarden.

Der stod hendes Far under Malerstigen og saa op.

Han skyggede pludselig for Øinene og var med ét henne ved Karjolen.

„Inger-Johanna!"

Hun omfavnede ham heftigt derude, og Kapteinen drog hende forfærdet befippet med sig ind i Gangen hen til Ma, som stod der stum:

„Hvad er det, hvad er det, Inger-Johanna!" udbrød hun.

„Gaa ind ... gaa ind lidt i Stuen, Du Jæger!" hun vidste, hvor lidt han taalte.

„Lad hende faa snakke med mig først, saa kommer vi ind til Dig, — det er vist ikke noget uopretteligt."

„Far, Ma? — Hvorfor skulde ikke Far forstaa mig?"

„Kom, kom, Barn!" skyndte Kapteinen paa; der var næsten ikke Stemme i ham ...

Og derinde i Stuen sad hun saa, med Far ved Siden i Sofaen og Mor paa Stolen, og fortalte dem, hvorledes hun havde kjæmpet og arbeidet for at faa sig selv indbildt, at der laa en Livsgjerning for hende sammen med Rønnow.

Hun havde gjort sig op en hel Stabel Illusioner ...

Men saa blev de fra en Dag, — og hun vidste ogsaa hvilken, — som slukte Lys for hende allesammen! — kulsort og tomt, hvor hun saa frem, — ikke det, hun havde tænkt, ikke det, hun havde ment, ... som at kaste sig hen i et Øde ...

„Og Tante holdt paa med, at jeg skulde vælge Mønster til Brudekjolen. ...

Jeg tror, jeg havde gaat ind i det blindt, med lukkede Øine alligevel, — for jeg tænkte paa Dig, Far, hvad Du vilde sige, og paa Mor ... og paa hele Verden dernede, hvad den vilde sige, om jeg saaledes uden Spor af Grund sendte mit Opslag ...

Og saa paa, at det jo igrunden var afgjort altsammen. Jeg havde kastet mig i Vandet og holdt jo bare

paa at synke og synke ... jeg havde ikke Ret nu til andet end at drukne — Men saa" —

„Naa!" et kort lynsvangert Kræmt; Kapteinen sad og saa ned i Gulvet med Hænderne paa Knæerne.

... „saa," tog Inger-Johanna i med lav Stemme, endnu mere bleg og voldsomt opfyldt af sit ... „Ja det behøver ikke at være nogen Hemmelighed for Dig, Far, og Dig, Mor, siden I ellers ikke vilde forstaa mig, — saa kom det næsten som et Lyn saa klart paa mig, at jeg alt i ét Aar, kanske to, havde havt hele mit Sind hos en anden" ...

„Hvem?"

„Grip!" hviskede hun.

Kapteinen havde siddet taalmodig og hørt til, — aldeles taalmodig, — lige til det sidste Ord.

Men nu fløi han op og stillede sig foran hende; han kneppede Hænderne sammen omvendt og strakte dem ud aldeles ude af sig:

„Men Du Himmelens Rige!" brød det endelig ud, „hvor er Du henne? — Hvad tænker Du paa? ... Du vil da vel aldrig et eneste Øieblik sammenligne saadan en — Grip! med en Mand som Rønnow? ... Jeg siger Dig, Inger-Johanna, — din Far er aldeles totalt ... Du ... Du kunde ligesaa godt reise op og slaa mig ihjel med engang." —

„Hør, Far!" kom det fra Inger-Johanna; hun var i samme Øieblik sprunget op og stod foran ham:

„Har ikke Thinka og de andre reddet sig selv ... mig træder ingen ned!"

Ma sad med presset, skarpt Ansigt.

... „Saadan ren Vanvittighed bort i Natten!" ... Kapteinen slog sig med Næven for Panden og dreiede fortvilet bortover Gulvet ... „Men nu skjønner jeg

det," stansede han igjen og nikkede for sig selv ... „Du er blevet forvænnet, frygtelig forvænnet, — udskjæmt, fra Du var liden. ...

Og saa faar vi det igjen ... bare, fordi jeg holdt saa af Dig!"

„Hele Verden kunde sagt mig imod, Far, — jeg havde bare min bene Vei at gaa, — gjøre, som jeg har gjort, — skrive til Rønnow ... give fuld Forklaring og sige det til Tante.

Og," — hun lænede sig mod Sofaen og saa bittert ned, idet Erindringen kom paa hende, — „Tante har gjort, hvad hun kunde, kan jeg forsikkre jer! ... mente som Du, Far, at det var det rene Vanvid ... hun holdt saameget af mig, at hun ikke brød sig om, hvilken Elendighed det blev til for mig, bare Partiet kom istand! ... Saa forfængelig og ung, som jeg var, tænkte hun, det gjaldt blot at faa nedsat og forfulgt Grip, saa at han stod der uden Midler, stængt og raadløs for alle Udveie, — som en latterliggjort Mand, der maatte forlade sit ... blot sin Far op igjen!

Det var saa let gjort, alene som han stred for sit, — og saa villigt, som hun vidste, det vilde optages." ...

Hun stod der saa selvberoende, dirrende fortabt i sin egen Tanke med de nedslagne Øine og dunkle Bryn. Hun var blevet mager og slankere ...

„Og nu er jeg kommet hid hjem med mere Sorg, end jeg kan sige ud til eder eller forklare, — saa angst" ...

Der blev en Taushed, hvorunder der rørte sig undelige Følelser hos Kapteinen:

„Siger ... Siger Du det ... at vi ikke holder af Dig ... vil gjøre Dig alt ondt ...

Naa ja, ... kanhænde, at jeg siden ikke finder det saa rigtig igjen, hvad Du har gjort ...

Jeg siger, kanhænde det! ... Men nu siger jeg Dig, at, maatte Du gjøre det, saa skal vi staa for det, akkurat som Du selv vil med den Sag. Du skjønner den ialtfald ...

Aa jeg mener, Du endnu ikke har kommet til at sætte Dig, Barn! ... Lad hende endelig faa noget at leve af, Ma!"

Han fo'r med ét ud. Der maatte skaffes bort endel oppe paa hendes Værelse, saa hun ikke fik se, at der repareredes ...

XIII.

Kompagnichefsgaarden stod der frisk rødmalet Sommeren udover oppe i Aasbrynet og saa udover Bygden; den var blevet som en hel Pryd.

Men Stor-Ola vidste nu ikke, hvordan det var ... Siden den Malingen var Kaftein' ligesom ikke lig sig. Der var vel ikke den rette Velsignelse med den.

Der kom han ud den ene Gang efter den anden og glemte, hvad han gik efter, saa han maatte vende igjen. Ikke et ondt Ord i hans Mund længere. Var det ligt, — ikke drev han til nogen. ...

— Kapteinen var jo saa lidet tryg for Svimmelen iaar. Han gik med stadige Stansninger, og den, som altid maatte følge med ham paa hans forskjellige Ekskursioner udover Jorderne, staa, naar han stod, og gaa, naar han gik, var Inger-Johanna.

Det var som han likte at se sig stærk paa hendes

ranke Skikkelse og derhos trængte til at forvisse sig om, at hun ikke gik og sørgede.

„Tror Du, hun vil ride eller kjøre, Du!“ spurgte han Ma ude i Spisekammeret ... „Hun staar der og planter om og tager op nede i Haven; hun er nu ikke vant til det, ser Du, Ma! ... Jeg synes, hun gaar der saa alvorlig ... Men kan Du skjønne, hvad der skal bli' af hende? ... Huh!“ han pustede ...

„Ja kan Du skjønne det?“ ... Han tog med Øsen af Vallestampen ... „drikke brav Valle, det fortynder Blodet og forlænger Livet, siger Rist, — saa hun kan være Kapteinsdatter i det længste her paa Gilje! ... Jeg har tænkt paa det, Ma! jeg reiser ikke nedover til Fogdens Geburtsdag paa Torsdag. Thinka kommer snart opover, og ...

Aah, det er godt, naar én er tørst!“

Paa den samme nævnte Torsdag gik Kapteinen om mere end almindelig taus og ordknap. Ikke en Stavelse ved Middagsbordet fra han satte sig, til han reiste sig igjen og grættent, tungt stabbede op Trappen for at tage sig sin Middagslur, som den nu skulde være, siddende og blot et Øieblik.

Ikke vidste han, enten han havde lukket Øinene eller ei; — det samme kunde det være ogsaa!

Han drev ud af Kontordøren ...

„Tænker nok, de snakker nu mellem sig Scharfenberg og de andre ... Akkurat saa morsomt som at løbe Spidsrod hele Bygden igjennem at reise dernedover.“ ...

Han stod hensunken foran det store Klædesskab ude paa Gangen, da Inger-Johanna kom didop.

„Vil Du se noget,“ sagde han —

„Skaftestøvlerne dine, fra Du var liden.“ ...

Hun likte ikke at gaa i Husholdningen, men udviklede en stor Driftighed i det udvendige. Foreløbig skulde nu Haven udvides, Sengene være maalte og opspadede og Gjerdet sat, til Thinka kom derop i Besøg.

Hun stod der med Straahatten nede i Haven fra tidlig om Morgenen. Der var saadan Fred i at faa arbeide i den friske Luft og slippe at sidde inde over Sømmen og tænke.

— Kapteinen gik og kviede sig for Eksercitien.

Ma havde flere Gange foreslaaet at hente Rist; men nu besluttede hun og Inger-Johanna i Samraad at gjøre Alvor af det.

Der fulgte altid saadan Beroligelse med ham, naar han kom:

Javist skulde han paa Moen! — lidt Springmarsch daglig i Række og Geled tog Fedtet saa prægtig væk og satte Blodet i Orden rundt, som det skulde gaa ... „Aldrig har Du endnu snakket om Svimmel, naar Du var paa Pladsen, Jæger! — Det er just den rette Kur, om der skal blive Tale om et Glas Punsch igjen paa denne Side af Jul."

Medens Gülcke var paa Thingreiserne, kom Thinka saa didop paa Besøg.

Der gik Søstrene igjen hjemme sammen og snakkede som i gamle Dage; men ingen af dem undredes længere over, hvad der kunde være i Verden udenfor dem ...

De vidste det saa vel begge to!

Han kjendte sig saa hyggelig, sagde Kapteinen, naar han saa Thinka sidde der med Strikketøiet og Morskabsbogen enten ude paa Trappen eller i Stuen ...

„Hun synes nu vel selv, hun har det godt, Du?“ sagde han til Ma.

Han gjentog det saa ofte; det var, som han havde en vis hemmelig Uro paa det Punkt. Ved at se Syn for Sagen gjennem Inger-Johanna havde han paa et Vis faat Øinene op, ialfald anelsesvis, for Muligheden af, at et Kvindemenneske dog nok alligevel kunde blive ulykkelig ved et godt Gifte.

Hans stadige Beroligelse var jo saa igjen, at saadant nok kunde hænde et Undtagelseseksemplar af Menneskeheden som hans Inger-Johanna — med hendes fremagende Natur og Utaalsomhed for at leve under nogen andens Villie.

Men almindelige Pigebørn havde det nu ikke med at føle og tænke saa høit op i Applikaturen; — og Thinka var jo som skabt for at rette og føie sig efter nogen. ...

Spørgsmaalet laa dog alligevel som en Orm og vred sig i Maven paa ham ...

— — „Du Inger-Johanna!“ sagde Thinka ude paa Trappen, „læg Mærke til Far, hvor han ser sammensunken ud nu, han gaar der nede ved Havegjerdet ... og i ét væk glemmer han Piben; den er ikke halvrøgt, før den slukner“ ...

„Saa Du synes, han er saa forandret,“ gjenoptog Inger-Johanna i Tanker Samtalen oppe paa Værelset om Aftenen ... „Stakkars Far! — det er saa rent umuligt for ham at komme over det. Jeg var jo bestemt til Paradehest ... Men tror Du, han nu vilde kræve det op igjen af nogen af os?“

„Du er stærk, Inger-Johanna! og det er vist rigtigt. Men han er blevet saa snil,“ sukkede Thinka; — „og det er det, som tager saa paa mig“ ...

Eftersom Tiden rykkede nærmere, gik han mere og mere og gruede for Eksercitien, saa Ma tilslut begyndte at tro, at det kanske dog ikke var raadeligt for ham at reise, siden han selv havde saa lidet Mod og Lyst paa det. Han gik der alene om Dagene, saa han kunde blive rent folkesky.

Og det første oprigtige Lysglimt, hun paa lang Tid havde set i hans Ansigt, var, da hun foreslog ham alligevel at skrive til Korpslægen efter Sygeattest.

Den Sag gik jo glat nok, efterat den først var sat igang. Men der fo'r dog alligevel som en Angermand i ham, da Indvilgelsen af hans Permission saa virkelig laa der paa Pulten.

Han gik og ærgrede sig og tænkte paa dem allesammen dernede. Nu vilde Kaptein Vonderthan naturligvis skjæmme ud Folkene for ham paa Pladsen. Og baade den ene og den anden spekulerede vel alt paa, at han kanske vilde gaa af paa Vartpenge. Men han skulde da fornøie dem med at være til i det længste, om han saa skulde drikke Valle Aaret rundt! ...

— Den hans Sind saa beskjæftigende og foruroligende Tid, da Eksercitien stod paa, var endelig over, og han havde allerede ved Ma's Forestillinger saa smaat forsonet sig med en mulig Tur ned i Hovedsognet, da der i Posten indløb en kort Brevlap fra Jørgen, som satte dem alle i dump Bedøvelse.

Han aarkede ikke mere at sidde der som den daarligste i Klassen og havde nu taget Hyre paa et Fartøi, som ikvæld gik til England. Derfra haabede han at finde noget Raad til at komme over til Amerika, hvor han vilde prøve at blive Smed, Hjulmager eller andet. Han skulde ikke undlade at skrive hjem til sine kjære Forældre, hvordan hans Skjæbne blev.

„Du Ma!“ sagde Kapteinen med dyb, dirrende Stemme, da han endelig havde hentet sig en Smule af Bedøvelsen ... „Den Grip har kostet os! — Det er ikke andet end hans Lærdomme“ ...

Det var allerede langt udover Høsten. Sneen var kommet og gaat et Par Gange og nu igjen føget bort af de glatte, klakede Veie.

Liderne og Fjeldene var hvide med endnu mangesteds røde og gule Farvetoner fra de frosne Blade i Løvskogene, og Sjøen dernede skinnede kold blaa, færdig til at fryse.

Det durede henover Landeveien paa Barfrosten, saa det gav Ekko i den stille Oktoberdag; en Kraake sad og en anden lettede sig fra Garstauren ved Lyden.

Det var Hjulene af en Karjol, og i den sad, med en lang Svøbesnert nedover bag Nakken, i Kappe og store Udenpaastøvler, Kapteinen paa Gilje.

Han havde været de halvanden Mile nede og havt Aarsopgjør med Bardon Kleven.

Lensmanden havde jo ikke villet slippe ham af Huset, uden at han maatte smage lidt Brændevin af Tomlingen med en Taar Øl til og lidt at leve af. Men han havde været forsigtig. Det var saa omtrent den eneste Tur, han havde været ude nu paa lang Tid, fradraget Besøget hos Fogden.

Gamlesvarten rendte den lange, flade Strækning i det tunge, takige Trav, som den var vant til; det vistes i Landeveien, at den var skarpskod med fuldt Grev. Den vidste, at nu skulde den først stanse, naar den

kom den halve Mil opunder Brækken i de lange Giljebakker.

Det var vel, fordi den var nyskod og Søleknuderne saa høie og haardfrosne; men nu snublede den.

Det var første Gang, det var hændt. Den følte det maaske selv, thi den fortsatte kun i haardere Trav, men sagtnede saa efterhaanden. Den kjendte Tømmen var løs og slappet; dens Bugter faldt længere og længere nedover Boven.

Svøbesnerten hang som før nedover Kapteinens Ryg, kun endnu skraaere.

Han havde begyndt at kjende det med saadanne Kuldegysninger, ligesom der med ét sad Frost i Kroppen ... Og nu var han blevet saa døsig — fik saadan Trang til en Lur ...

Han saa Tømmerne, Ørene og Hængemanen over Nakken paa Svarten nikkende op og ned foran sig og et Fyg forbi af Jorden under ...

Det var, som en Kraake fløi op og mørknede lige over Ansigtet paa ham; men han kunde ikke faa Armen op for at gribe ... saa fik det være ...

Og der stod Kornstaurene som krogede gamle Kjærringer ... de vilde hævne sig, — strittede mere og mere med Halmluggerne som Trold imod ham og vilde forbyde ham at faa Armene op for at naa Tømmerne og komme til Gilje ... De vrimlede ligesom mellem Himmel og Jord, dansende, svimlende, — lyste og sortnede. Saa var det som et Raab eller Brag nogetsteds fra. Der kom Inger-Joh ...

Svarten havde faat Tømmerne helt nedover Forbenene; om lidt maatte den komme til at træde i dem ...

Fra det lune Trav, hvori den tilslut var kommet, begyndte den at gaa ...

Saa vendte den Hovedet om, — og blev staaende midt i Veien.

Svøbesnerten hang ned som før. Kapteinen sad der urørlig med Hovedet noget bagover ...

De var endnu paa Fladen, og Svarten stod taalmodig og saa hen mod Giljebrækken, der laa et Stykke foran, indtil den atter vendte Hovedet om et Par Gange og saa indover Karjolen.

Nu begyndte den at skrabe i den frosne Jord med det ene Forben, stærkere og stærkere ... saa Klumperne føg ...

Saa knæggede den! ...

En god Timestid efter i Skumringen var der dæmpet Snak ude paa Gaarden og Lyden af Karjolhjul, som bevægede sig langsomt.

Stor-Ola var hentet hen til Grinden af Manden nedenfor i Søgaarden; han havde truffet Karjolen med Kapteinen nede i Veien ...

„Hvad er det?" hørtes Ma's Stemme gjennem Mørkningen henne fra Bislaget ...

Udenfor Indgangen til Kirkegaarden stod otte Dage efter Gamlesvarten og Ungsvarten for tom Slæde.

En Salve før og en efter Jordpaakastelsen forkyndte Bygden, at her laa Kaptein Peter Wennechen Jæger.

XIV.

Opimod et Snes Aar var gaat, og Trafiken nede paa Landhandler- og Gjæstgiverstedet viste en hel anden Tidsmæssighed baade med Bygninger og Varer. Der var ogsaa begyndt at blive en Rute for reisende og Turister om Sommeren op igjennem Dalen.

Sneen føg, saa den laa høit oppe paa Trappen nu Søndag Eftermiddag ...

Men i det lille varme Værelse bag Butiken var der Lystighed! ... Han var kommet igjen han, den fornøielige Gripen; og nu sad han der med Krambodsvenden, Lensmandskarlen og Eksekutionshesten ...

Bare lad ham faa lidt at drikke ...

... „Skaal, Du gamle Eksekutionshest!" lød Grips Stemme ... „naar jeg tænker paa alle dem, Du har flaad Huden af uden nogensinde at faa Part i Stegen, kan jeg faa en vis Sympathi for Dig ... vi er snydte Sjæle begge to!"

„Vel har jeg ikke tilegnet mig den Lærdom og de Kundskaber," — begyndte den tiltalte graahærdede noget irriteret, — „men forbeholder mig" ...

„Alt lovligt, ja. — Aa—aa ... ingen Sorg for det, Reierstad, — betænk, at Kundskaben er Uendelighedens Hav, og nogle Draaber mere eller mindre gjør hverken til eller fra. Kig lidt ud i Stjernenatten, og Du vil ane, at hele den Planet, min Ven, hvorpaa Du eksekverer i en ganske liden Sprække, kun er en Ært i hele Suppen! ... Suppen siger jeg, — alt er ét. — Ikke sandt Hr. ... Hr. Simensen?"

Han appellerede altid til Krambodsvenden, der med sine smaa Griseøine smilte meget overlegent og smigret.

... „Og i Anledning af den sidste Oplysning skulde man vel have lidt til at forstærke Olien i Lampen med, Hr.“ ...

Det var Eksekutionshesten, som havde spenderet først, — en Trepægleflaske med Akevit ...

Eksekutionshesten havde en vis gammel ærbødig Respekt for Gripen. Han vidste, at han havde hørt til i den høiere Sfære, og at han endnu, naar det skulde være, turde vise sig baade hos Fogden og gamle Rist, Steder, som han aldrig forlod uden Forbedringer i sin Ekvipering.

„Jeg skal betro Dig en Hemmelighed, Reierstad! Naar der er lidt til Hoved, saa maa én drikke ... ialfald var det sandt i min Tid. ... Det var en stor Ødelæggelse paa den Slags, ser Du, paa Grund af lufttomt Rum! ... Mærkede Du ikke noget til det?“

„Hi, hi, hi,“ vrinskede Simensen.

„Ja, De forstaar, hvad jeg mener, Simensen? ... Et godt Glas Punschekstrakt i denne Kulde, — af Deres i Butiken, skulde gjøre godt nu, hvad? Jeg er ikke for Øieblikket ved Muffen; men, hvis De vil ha' den Godhed at skrive mig“ —

Jo vist skjønnede Simensen Ulden ... „Lad gaa da.“ ...

„Som man smør, saa kjører man, véd De nok, min kjære Simensen! ... og — naa der kommer Fluidumet ...

Vil De vide, hvorfor man drikker?“

„Aa, det kan nu ikke være saa farligt at skjønne det.“

„Nei nei; — men maaske vil det dog kunne stilles i en høiere Belysning, hvad en Mand som De ikke vil undlade at paaskjønne. De véd, der ellers er stor

Uvillie mod nye Belysningsvæsker. ... Ser De, hm!" — Han satte sig tilrette ... „Man lever i tynd Frak og Kulde, smaa Forholde ... undser sig i sin Sjæl ... føler sig at gaa under som Menneske Dag for Dag ... Disputeres der, tør man ikke hævde sig; placeres man ved et Bord, tør man ikke tale ... Og saa — bare to Drammer ... to Glas Finkel til Briller at se igjennem, — og ein, zwei, drei Marsch! Hele Verden er en anden, ... man blir sig selv, føler sig i den Sundhed og Vigør, som man en Gang var emnet til; éns Person blir selvfølende, stolt og djærv, Talen klinger paa Læberne, Idéerne lyser, Menneskene beundrer. De to Glas, — bare de to Glas, — jeg nægter forresten ikke de tre, fire, fem og seks, Skaal! — udgjør Differentsen — De véd, hvad Differentsen er, Simensen! — mellem hans sunde og hans syge Menneske, medens den Mand, som Verden slog ihje— Naa ja...

... Men de to Glas fører ham altid videre ... videre ... ubønhørlig videre, ser De, — indtil han ender paa Mangelsgaarden ... Det var en svær Syllogisme, Di!"

„Ja det var nok det," plirede Simensen til Eksekutionshesten; — „den tog med halve Flasken!"

Gripen sad der og mumlede ...

Det stærke havde øiensynlig taget mere og mere paa ham; og han havde nok gaat ude i Kulden hele Dagen ... Støvlerne var vaade og daarlige ...

Men drak gjorde han; det var næsten ham alene, som havde klaret Punschekstrakten ...

„Naa naa, sid ikke saa melankolsk — ellers blir der ikke mere at faa" purrede Simensen.

„Nei nei; — nei nei ... Mere Syllogismer mener De ... noget, som ogsaa Reierstad skjønner“ ...

Han rystede paa Hovedet i stille, dump Selvbetragtning ...

... „Traf et udmagret, blegt Barn, som gik og græd saa overgivet hjælpeløst hernede ... Der er meget, som skriger hjælpeløst, — véd Du Reierstad, — naar én først har faat Øre for den Musik, og har én ikke en Elv af Graad, — saa drikker, drikker man ... Hid med Buteljen!“

„Bedst at faa ham hen i Sengen over i Bondestuen nu,“ mente Simensen.

„Kanske Svinet er fuld“ — murrede Grip ...

— Afsted var han Mandag Morgen igjen, før det lyste af Dag, uden at have nydt noget; han var folkesky saa tidligt, før han havde faat den første Dram at stive sig paa.

Gripen havde sin egen Taktik. Han var snart sagt kjendt over hele den søndre Del af Landet.

Som han havde Raptuser med at drikke og fare om, havde han havt tilsvarende Perioder, hvori han levede aldeles nøgternt inde i Hovedstaden, studerede og gav Informationer. Han vakte atter og atter de mest grundede Forhaabninger hos sine faa gamle derværende Kammerater og Venner. En Mand med et saadant Informatortalent og en saa mærkelig Divinationsevne for Sprogrødder og Love — ikke blot i Græsk og Latin, men lige op til Sanskrit — turde endnu maaske naa frem til noget. Baseret paa hans totale Afholdenhed nu i tre, fire Maaneder og hans egen stærke Selvbeherskelse, talte de allerede om at virke for hans Ansættelse ved nogen høiere Skole,

da det med ét aldeles uventet igjen forlød, at han var forsvunden fra Byen.

Saa dukkede han efter nogle Ugers Forløb op — aldeles udblottet, i et af Landdistrikterne, skjælvende og mager og medtaget af Drik, af Veiret, af at ligge i Udhuse og paa Hølofter, sjelden ude af Klæderne og i en ordentlig Seng ...

— — Ud paa Formiddagen viste han sig paa Gaarden hos Fogdens.

Gülcke var den eneste af Embedsmændene fra hin Tid, som endnu hang ved Embedet, efterat ogsaa Rist havde taget Afsked. Han gik der endnu pleiet af en omhyggelig Hustru, som stadig havde omgivet ham med et Velvære af Puder, synlige og usynlige.

Grip vidste, hvad han gjorde; han vilde træffe Fruen, medens Fogden var paa Kontoret.

Derinde i Dagligstuen sad hun i Lænestolen lunt bag de dobbelte Vinduer med Strikketøiet og „Den evige Jøde" foran sig, medens hendes ferme Søster Thea, en ugift Jomfru nu over de tredive, sørgede for Middagsmaden ude i Kjøkkenet.

Thinka førte jo selv Overopsynet med Huset nu efter Frøken Gülckes Død, og var sin gamle Mands Støtte og Krykke, utrættelig Døgnet rundt ...

Og disse fedtede, slidte Morskabsbøger med Nummer bag paa fra Byen var den lille Gren, som var levnet hende til at føre sit eget Liv paa.

Som saa mangen af den Tids Kvinder, hvem Virkeligheden ikke levnede nogen anden Udvei end at tage en hvilkensomhelst Mand, der kunde forsørge hende, førte hun i disse sine Romaner — midt i en knagende, knarrende Hverdagslighed, — et høist spændt Fantasiliv. Der anedes de Lidenskaber, som

hun selv kunde havt, elskedes og hadedes der, oplevedes der at se to ædle Hjerter, — trods alt, — lykkelig forenede; — eller man trøstede billedskjønne Helte, der fortvilet stirrede i Bølgen. ...

Der — i Skyen, — fortsattes med Hjertets og Aandens uudslukkelige Tørst det Liv, hvorfor Virkeligheden ikke havde givet noget Fodefæste, og der flyttede den noget store, koselig rund og trivelig blevne Frueskikkelse, som engang var den smale, slanke Thinka, endnu sin uforglemmelige Aas over fra den ene Helteham i den anden, — fra Emilie Carlén til James, fra Walter Scott til Bulwer, fra Alexander Dumas til Eugène Sue!

Henne paa hendes huslige, driftige Søsters Plads laa Sømmen med et Solstreif over paa Stolen.

Det mørke, indlagte Sybord var Theas Arv efter Ma. Og Sølvfingerbøllet, det gamle ud og ind tyndslidte, øverst i Randen lidt sprukne og brustne Skal, benyttede og bevarede hun, fordi hendes Moder havde brugt det i al sin Tid. Det stod der efterladt som et Monument over Ma, — over alle de mødige Stik, hun havde gjort — og faat! — i sit hæderlige trællende, offerfulde — skal man kalde det Liv?

Det var mere for et Tryk end ved ordentlig at banke paa, at Døren til Dagligstuen gik op, og Grip varsomt traadte ind.

„Dem Grip? ... Nei nei, ikke ved Døren, sæt Dem op der ved Vinduet! Saa skaffer min Søster Dem lidt at leve af ... Aa lidt Smørrebrød med salt Kjød kan De vel smage? ...

Nei, saa De er her opover, Grip!"

„Søger Informationer, skal jeg sige Dem, Frue!" kom det undvigende ... „De har jo hørt fra Jørgen

ovre i Amerika?" hastede han bort fra det kildne Emne.

„Ja tænk, Jørgen er en velstaaende, rig Værkstedsforstander over i Savannah. Han har nu skrevet to Breve og vil have sin ædre Søster over; men Inger-Johanna søger nu ikke efter Lykken mere" ... tilføiede hun med en vis Betoning.

Der blev en Taushed ...

Grip satte Smørrebrødstallerkenen, som Pigen havde bragt, med stærkt rystende Haand hen paa Sybordet. Drammen ved Siden af havde han drukket ud. Der var kommet nogle Trækninger ved Læberne.

„Glæder mig ... glæder mig overmaade," fik han frem med en Stemme, som han havde ondt for at beherske. „Ser De, Frue! — at Jørgen blev til noget, regner jeg for et af de faa sparsomme Straa, der er vokset op af mit usle Liv." ...

Der lød Dombjelder henne i Veien; en Slæde svingede ind paa Gaarden.

„Sorenskriverens!" sagde Thinka.

Grip begreb, han kunde ikke netop ønskes nu, og reiste sig.

Thinka skyndte sig ud i Sideværelset og kom ind igjen med en Dalerseddel ...

„Tag den Grip! — en liden Hjælp, til De faar Dem nogle Informationer."

Hans Haand nølede lidt, før han tog den.

„Man ... muss ... muss" ...

Han greb Huen og fo'r ud.

Nede ved Grinden standsede han lidt og saa sig tilbage.

Vinduet slængtes op derinde ...

„Lufter vel ud efter Gripen!" mumlede han bittert,

idet han tog Retningen opefter Dalen. Med Skjærfet høit om Nakken, og Huen, som nede i Hovedsognet havde afløst den gamle, buklede Filthat, ned over Ørene, beskyttede han i den kolde Østenvind Hænderne i Lommerne paa den gamle, tynde Frak, der slog om hans magre Skikkelse.

Det var en ikke usædvanlig Rute, enten han paa sine vidtløftige Vandringer om Sommeren tog over Fjeldene eller, som nu, i den korte, mørke Midvinter mere maatte holde sig til Landeveien.

Bygden havde som en Dragning for ham; han lyttede og speidede overalt, hvor han kom, efter selv det ringeste af, hvad han kunde opsnappe om Inger-Johanna, medens han omhyggelig undveg hendes Nærhed.

„Frøkenen paa Gilje", som hun kaldtes, bode i et lidet Hus deroppe, det hun havde kjøbt for det ene af de fire tusinde Speciedaler, som gamle Tante Alette havde testamenteret hende.

Der holdt hun Skole for Bygdens Børn og læste med Kapteinens, den ny opflyttede Doktors og Lensmandens.

Og hun havde nu mange Gutter at passe paa, som hun havde anbragt rundt omkring i Landet, idet hun gjennem Aarenes Løb havde arbeidet for at faa flere yngre Begavelser derfra sat i Vei og Gang nede i Byerne ...

Myndig var hun og Gjenstand for Folkesnak for sin usædvanlig selvstændige Færd; men op i Øinene mødte hun lutter Ærbødighed. Hun var endnu med sine firti Aar fin og slank med uformindsket, om end roligere, Ild i Øinene og et aldeles ravnsort Haar.

Hun ledte efter Evner i Børnene som Firkløver i

Bakken, skulde hun have yttret; og naar Grip nede hos Thinka talte om, at Jørgens lykkelige Undafkomst fra Forholdene var et af de faa grønne Straa i hans Liv, saa fortaug han den inderste Tanke, han bar paa, at hendes lille Skole var en Aflægger plantet af hans Idéer.

— I Skumringen den næste Eftermiddag sneg en Skikkelse sig hen til Gjerdet om Skolestuen ... Trangen til mulig at se et Glimt af hende drev ham nærmere og nærmere.

Nu stod han lige ved Vinduet.

En dunkel Skikkelse bevægede sig engang imellem foran det.

Derinde spillede et uvist Skjær fra Ovnsmundingen. Der var ikke tændt Lys endnu, og han hørte en Guttestemme sige op noget udenad, som han ikke just kunde; det lød som Vers ... Det var vel Børnene fra Kompagnichefsgaarden ...

Gangdøren var aaben, og lidt efter stod han derinde aandeløs lyttende ...

Han hørte hendes Stemme! ... hendes Stemme ...

„Sig det op, Du Ingeborg ... Gutter er saa dumme paa saadant noget."

Det var Vers til Norgeshistorien ... Ingeborgs Stemme lød klart: —

„Og det var Dronning Gyda,
den Blomst i Kong Haralds Vaar,
mon endnu saa stolt en Jomfru
hen under Liderne gaar?

Høiættet hun var og storraadig;
hun vilde ei dele paa,
de hørdske og holmrygske Piger
hun bød ifra Kongen gaa.

Hun vilde det hele Rige
til yderste Odde Land,
en Konge hel for en Dronning,
for Kvinden den hele Mand!"

Han stod som fastgro't til Gulvet, indtil han hørte Inger-Johanna sige:

„Saa skal jeg tænde Lys og give Lekser til næste Gang ..."

I samme Nu var han udenfor Vinduet.

Han saa hendes Hoved lige i Skjæret af den nytændte Lampe ... denne Renhed i Øienbrynenes Drag og Trækkene ... dette usigelig skjønne, alvorlige Ansigt, kun endnu mere karakterfuldt udpræget ... den gamle ranke Holdning med den høie, faste Hals ...

Det var Billedet, som havde staaet indeni ham i alle disse Aar, — af hende, som skulde været hans, om han havde naa't, hvad han burde naa't i Livet ... om det havde budt ham, hvad det skulde ... og han selv havde været, som han skulde ...

Han stod der bedøvet som i en svimmel Rus ... og tog saa afsted med lange Skridt bortover, da han hørte Børnene kom ud i Gangdøren.

Fødderne bar ham uden at han kjendte det ...

Nu var han langt nede i Giljebakkerne, og Maaneskjæret begyndte at lyse opover Aasen. Han skyndte blot paa; hans Blod var i Oprør, han saa, — næsten talte til hende ...

Der kom en Slæde diltende bag ham med mattede Dombjelder af Frosten.

Det var gamle Rist, som sad og duppede i Peltsen, medtaget af, hvad han havde nydt paa Gilje.

„Skal De over Søen, Grip, saa staa bag paa!" hilsede han efter lidt Anskuen.

„Jeg skal sige Dem, kunde De lade være at drikke," begyndte han at formane ...

... Foran Lampen saadan ... gik det i Grips Tanker ... Der løftede hun Melkekupelen langsomt nedover Glasset, og der kom et Skjær over den fine Mund og Hage ... den mørke, tætsluttende Kjole ... og Panden, medens hun bøiede det prægtige Hoved ... hun saa op — lige hen i Vinduet ...

... „Og naar man bare vil prøve at staa imod ... med det samme Raptusen kommer ... som er det samme som den lebendige Satanas" ...

Grip aarkede ikke at høre mere, og koldt var det at staa paa over Sjøen.

Han sprang af og lod gamle Rist fortsætte sine Taler i den Tanke, at han stod bag ham.

Det var en kold Sno derude paa Isen ...

Han saa en Stund sin egen Skygge med Hænderne i Frakkelommerne fare afsted, mens Maanen seilede mellem Skyerne ... Lampen lyste saa varmt paa hendes Ansigt ...

Tre Dage efter om Aftenen stod Inger-Johanna i Vinduet og saa ud. Brystet gik i svær Bevægelse ...

Grip var død af Lungebetændelse nede i Løvviggaardene.

Hun havde været dernede og pleiet ham til nu, hun var kommet hjem — talt med ham, hørt sig leve i hans voldsomme Fantasier og faat hans sidste bevidste Blik, før det sluktes ...

Maanen stod saa klar og kold paa Himmelen. Hele Landskabet med Fjeldene og alle de store, rene For-

mer skinnede magisk hvidt i Frosten ... hvidt som mellem Høifjeldsfonnene ....

„Aandens Magt er stor!“ sukkede hun i sorgfuld, endnu bævende Eftertanke ... „han gav mig noget at leve paa!“ —

P6-APC-889